

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Rundradion Ab och lagen om statens televisions- och radiofond

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om Rundradion Ab och lagen om statens televisions- och radiofond ändras. Propositionen syftar till att trygga finansieringen av Rundradion Ab och precisera både tillsynen över bolagets allmännyttiga verksamhet och bolagets allmännyttiga uppdrag.

I propositionen föreslås det att Rundradion Ab:s nuvarande skyldighet att tillhandahålla ett heltäckande programutbud ersätts med en skyldighet att tillhandahålla ett mångsidigt och täckande televisions- och radioprogramutbud för alla på lika villkor. Enligt förslaget kompletteras uppdragsformuleringen så att tjänster också kan erbjudas regionalt. Det föreslås att de särskilda uppgifter som ingår i den allmännyttiga programverksamheten kompletteras så att det i uppgifterna utöver att producera, skapa och utveckla också ingår att bevara inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning. I programutbudet ska dessutom också utbudet för ungdomar betonas.

Det föreslås att förvaltningsrådets uppgifter preciseras så att också en förhandsprövning av nya betydande tjänster och funktioner ingår i förvaltningsrådets uppgifter. Enligt förslaget tas det i lagen in bestämmelser om förhandsprövning. Riksdagens möjlighet att få information förbättras genom att förvaltningsrådet åläggs att årligen lämna en berättelse till riksdagen om den allmännyttiga verksamheten.

I propositionen föreslås det att Kommunikationsverkets få större befogenheter än de nuvarande att utöva ekonomisk tillsyn över den allmännyttiga verksamheten. Kommunikationsverket ska övervaka att den särredovisningsskyldighet i fråga om verksamhet, material och nättjänster som förutsätts av Rundradion i denna lag följs samt att varken underprissättning eller korssubventionering förekommer. Verket ska också övervaka att

förbudet mot reklam och sponsring följs. I lagen tas det också in bestämmelser om sanktioner. Rundradion ska årligen lämna en berättelse om sin verksamhet samt sina bokslutshandlingar till Kommunikationsverket som utifrån dem ska avge ett utlåtande till statsrådet. Utlåtandet ska delges det riksdagsutskott som behandlar ärenden som gäller Rundradion Ab.

Det föreslås att den televisionsavgift som är baserad på användningen av televisionsapparater ska slopas. Enligt förslaget ska finansieringen från ingången av 2013 grunda sig på ett anslag som överförs från statsbudgeten till statens televisions- och radiofond och som är avsett att täcka kostnaderna för Rundradions allmännyttiga verksamhet. Avsikten är att det belopp som motsvarar anslaget ska samlas in genom den nya rundradioskatten i samband med inkomstbeskattningen och intäktsföras i statsbudgeten.

Det föreslås att nivån på finansieringen av Rundradion bestäms i lagen om statens televisions- och radiofond. Enligt förslaget är finansieringsnivån 500 miljoner euro år 2013. Från och med 2014 justeras nivån så att den motsvarar den årliga stegringen i kostnadsnivån. Som grund för justeringen används ett index som till en tredjedel består av levnads-kostnadsindexet och till två tredjedelar av förtjänstnivåindexet.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rundradioskatt och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den. I den propositionen föreslås bestämmelser om den nya rundradioskatten och skattens genomförande.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2013.

Propositionen inverkar på budgeten för 2013.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning	5
Definitionen av allmännyttig verksamhet	5
Styrningen av och tillsynen över Rundradion	5
Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten.....	6
2.2 Praxis.....	8
Massmediemarknaden	8
Rundradions allmännyttiga utbud.....	9
Styrningen av och tillsynen över den allmännyttiga verksamheten	12
Förhandsprövning av nya betydande tjänster	12
Finansieringen av Rundradions verksamhet.....	13
Verksamhet och utgifter inom förvaltningen av televisionsavgifter	16
2.3 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen utomlands och i EU	17
EU:s lagstiftning	17
Internationell jämförelse.....	18
2.4 Bedömning av nuläget	21
Definitionen av allmännyttig verksamhet	21
Styrning och tillsyn av den allmännyttiga verksamheten.....	22
Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten.....	22
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	24
3.1 Målsättning.....	24
3.2 Alternativ för genomförandet.....	25
3.3 De viktigaste förslagen.....	26
Definitionen av allmännyttig verksamhet	26
Styrning och tillsyn av den allmännyttiga verksamheten.....	26
Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten.....	26
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	27
4.1 Ekonomiska konsekvenser	27
Konsekvenser för medborgarna.....	27
Konsekvenser för företagen.....	27
Konsekvenser för samhällsekonomin och den offentliga ekonomin.....	29
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	31
Konsekvenser för Kommunikationsverket	31
Andra konsekvenser	32
4.3 Samhälleliga konsekvenser	32
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	33
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	33
Bakgrund	33
Beredningen av propositionen under innevarande regeringsperiod	34
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	34
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	37
DETALJMOTIVERING	38
1 LAGFÖRSLAG	38
1.1 Lagen om ändring av lagen om Rundradion Ab	38

1.2	Lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond	44
2	IKRAFTTRÄDANDE	47
3	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	48
	LAGFÖRSLAG	51
	om ändring av lagen om Rundradion Ab	51
	om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond.....	54
	BILAGA	56
	PARALLELLTEXT	56
	om ändring av lagen om Rundradion Ab	56
	BILAGA	61
	PARALLELLTEXT	61
	om förändring av lagen om statens televisions- och radiofond	61

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Enligt lagen ska den allmännyttiga rundradioverksamheten i Finland skötas av Rundradion Ab (nedan *Rundradion*). Systemet med den allmännyttiga verksamheten bygger på lagen om Rundradion Ab (1380/1993) och på de bestämmelser som kompletterar den. I lagen om Rundradion Ab föreskrivs det om Rundradions verksamhet och förvaltning. Bestämmelser om finansieringen av den allmännyttiga verksamheten finns i lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998).

Den allmännyttiga rundradioverksamheten skiljer sig på många sätt från den kommersiella verksamheten. Den allmännyttiga verksamheten sköts av en offentlig organisation. Staten deltar i finansieringen av den allmännyttiga verksamheten och myndigheterna har möjlighet att delta i styrningen av och tillsynen över den organisation som tillhandahåller allmännyttiga tjänster. Dessutom ställs det särskilda krav på det programutbud som erbjuds av den organisation som tillhandahåller allmännyttiga tjänster.

Den allmännyttiga rundradioverksamheten anses ha en vedertagen och betydande roll i fråga om att trygga yttrandefriheten. Den allmännyttiga verksamheten tryggar var och ens rätt till information, allmänbildning, kultur och självutveckling. Verksamheten är också en viktig del av det moderna informationssamhället. Rundradions utbud spelar en betydande roll på massmediemarknaden och i den nya digitala verksamhetsmiljön.

Rundradions allmännyttiga verksamhet är också central när det gäller att trygga demokratin och medborgardiskussionen. Alla medborgare ska på lika villkor ha tillgång till det allmännyttiga innehållet, oberoende av boningsort och social eller ekonomisk ställning. Betydelsen av den allmännyttiga verksamheten betonas dessutom särskilt i ett glest bebyggt land som till stora delar blir utan tillgång till tjänster om distributionen ordnas enbart på basis av kommersiell lönsamhet.

Ett bolag som utövar allmännyttig rundradioverksamhet ska vara oberoende av politiska och ekonomiska intressegrupper samt

av övriga intressegrupper. Endast då kan olika åsikter och värderingar i samhället beaktas på ett jämlikt sätt i Rundradions allmännyttiga programutbud. Oberoendet tryggar förutom ett jämlikt programutbud även att den information som förmedlas är tillförlitlig. Betydelsen av dessa principer har lyfts fram vid regleringen av Rundradions programverksamhet.

Det centrala med det allmännyttiga systemet är att riksdagens ägarstyrning genom Rundradions förvaltningsråd är tydlig och att aktiebolagsmodellen fungerar flexibelt. Rundradion är ett bolag som verkar direkt under riksdagens tillsyn och styrning. Bolaget skiljer sig från de andra statsägda bolagen i fråga om att man vill ha en så parlamentariskt bred tillsyn över Rundradion som möjligt för att kunna trygga bolagets oberoende. Även besluten om finansiering ska fattas med tanke på bolagets oberoende.

Den allmännyttiga verksamhetens ställning erkänns även i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Fördraget kompletteras av protokollet om systemet för radio och tv i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna (protokoll nr 29, nedan *Amsterdamprotokollet*) som har bifogats till Amsterdamfördragets beslutshandling samt av meddelandet från kommissionen om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och tv i allmänhetens tjänst (2009/C 257/01, nedan *meddelandet om statligt stöd*), i vilka man beaktar den allmännyttiga rundradioverksamhetens särdrag.

De lagändringar som föreslås bygger på det meddelande som godkändes den 16 december 2011 av riksdagsgruppernas ordförande och bostads- och kommunikationsminister Krista Kiuru (nedan *meddelandet*) samt det principbeslut som statsrådet antog den 21 december 2011 (nedan *statsrådets principbeslut*), vilka innehåller de centrala riktlinjerna för reformen av den allmännyttiga verksamhetens finansiering, styrning, tillsyn och definiering.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

Definitionen av allmännyttig verksamhet

Rundradions allmännyttiga uppdrag definieras i 7 § i lagen om Rundradion Ab. Enligt den är bolagets uppdrag att tillhandahålla ett heltäckande tv- och radioprogramutbud jämte special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Dessa och andra innehållstjänster som ansluter sig till den allmännyttiga verksamheten kan tillhandahållas i alla telenät.

Det allmännyttiga uppdraget preciseras i 7 § 2 mom. och enligt det ska den allmännyttiga programverksamheten särskilt stödja demokratin och enskildas möjlighet att påverka, genom att tillhandahålla ett mångsidigt utbud av fakta, åsikter och diskussioner samt en möjlighet till växelverkan. Med allmännyttig verksamhet avses också att producera inhemsk kultur, att i programutbudet beakta synpunkter som har att göra med allmänbildning och jämställdhet, att producera program avsedda för barn samt att tillhandahålla andaktsprogram.

Även den språkliga jämlikheten betonas i definitionen. Förutom att sända program för den finsk- och svenskspråkiga befolkningen är bolagets uppgift även att sända program på samiska, romani och teckenspråk. Bolaget sänder också program avsedda för minoriteter och specialgrupper. Rundradion ska också upprätthålla ett programutbud som riktar sig utomlands. Dessutom ska den se till att den har beredskap för att förmedla myndighetsmeddelanden under alla omständigheter och trygga verksamheten även under undantagsförhållanden.

När den gällande definitionen av allmännyttig verksamhet fastställdes år 1993 konstaterades det att det inte går att ge en heltäckande och entydig definition av den allmännyttiga verksamheten (RP 124/1993 rd) eftersom definitionen och innehållet även är beroende av samhällets utveckling. Därför definieras den allmännyttiga verksamheten genom en förteckning över exempel på sådana uppgifter som anses vara centrala i den allmännyttiga rundradioverksamheten. Dessutom bör noteras att den allmännyttiga verk-

samheten ska kunna svara på förändrade behov i fråga om användningen av innehållstjänster samt kunna utnyttja den tekniska utvecklingens möjligheter.

Definitionen av det allmännyttiga uppdraget har senast ändrats år 2005 i samband med att ändringar på förslag av en parlamentarisk arbetsgrupp (Niemeläs arbetsgrupp) genomfördes (RP 43/2005 rd). Samtidigt reviderades 7 § i syfte att framhäva det allmännyttiga programutbudets karaktär och tyngdpunkter. Till definitionen av den allmännyttiga verksamheten fogades en punkt enligt vilken bolaget ska stödja demokratin och medborgarnas möjlighet att påverka genom att tillhandahålla en möjlighet till växelverkan. Dessutom fogades till definitionen ett separat omnämnande om barnprogram och jämställdhet samt om skyldigheten att stödja tolerans och kulturell mångfald.

Styrningen av och tillsynen över Rundradion

Rundradion är ett statsbolag av samhällelig betydelse där också riksdagen, statsrådet, kommunikationsministeriet samt bolagets förvaltningsråd och styrelse spelar en viktig roll. Bestämmelser om bolagets ställning, ägoförhållanden och verksamhetsbetingelser finns i 1 kap. i lagen om Rundradion Ab.

Enligt 1 § är Rundradion ett aktiebolag inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde som utövar allmännyttig verksamhet. Enligt 2 § i lagen ska det av bolagets aktier i statens ägo och besittning vara ett antal som utgör minst 70 procent av samtliga aktier i bolaget och av det röstetal som samtliga aktier medför.

I 2 kap. i lagen om Rundradion Ab föreskrivs det om bolagets förvaltning. Bolagets förvaltningsorgan utgörs av förvaltningsrådet, styrelsen och generaldirektören som är bolagets verkställande direktör. I enlighet med 5 § i lagen är Rundradions högsta förvaltningsorgan ett förvaltningsråd med 21 medlemmar som väljs av riksdagen och som med stöd av 6 § i lagen har omfattande uppgifter.

Rundradion är ett bolag som verkar direkt under riksdagens tillsyn och styrning. Medlemmarna i förvaltningsrådet väljs av riksdagen. I enlighet med 6 § i lagen om Rundradi-

on Ab beslutar förvaltningsrådet om riktlinjerna för ekonomin och verksamheten samt granskar och godkänner styrelsens årsberättelse. Förvaltningsrådet ska övervaka förvaltningen av bolaget och ge sitt yttrande om bolagets bokslut och revisionsberättelse till den ordinarie bolagsstämman. Förvaltningsrådet väljer och entledigar också bolagets styrelse och styrelseordförande.

Med tanke på styrningen av och tillsynen över den allmännyttiga verksamheten är förvaltningsrådets centrala uppgift att besluta i ärenden som avser betydande inskränkning eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av bolagets organisation. Förvaltningsrådets skyldighet är dessutom att se till och övervaka att de uppgifter som hör till den programverksamhet som bedrivs i allmännyttigt syfte blir fullgjorda.

Vartannat år efter att ha hört Sametinget i ärendet lämnar förvaltningsrådet riksdagen en berättelse om hur den allmännyttiga verksamheten har genomförts under två verksamhetsår. Förvaltningsrådet ska utöver de uppgifter som nämns ovan dessutom behandla övriga ärenden som styrelsen förelägger det.

Riksdagens roll som övervakare av den allmännyttiga verksamheten fastställs i och med förvaltningsrådets uppgift enligt 6 § 4 punkten i lagen. Uppgiften fogades till lagen år 2003 i samband med revideringen av lagen om Rundradion Ab (396/2003, RP 112/2002 rd). Vartannat år ska förvaltningsrådet lämna riksdagen en berättelse om bolagets verksamhet. Berättelsen till riksdagen innebar ett nytt verktyg för att möjliggöra diskussion i riksdagen om Rundradions allmännyttiga verksamhet och tjänsteinnehåll samt om bolagets verksamhet i allmänhet. Syftet med berättelsen var också att förbättra riksdagens möjligheter att genom förvaltningsrådet utöva tillsyn över verksamheten.

Enligt 6 a § i lagen om Rundradion Ab ska bolaget ha en styrelse med minst fem och högst åtta medlemmar, som inte får vara medlemmar i förvaltningsrådet och inte heller höra till bolagets övriga högsta ledning. Styrelsens uppgift är att välja och entlediga bolagets verkställande direktör och övriga högsta ledning, besluta om budgeten för det följande året, sammankalla bolagsstämman och bereda de ärenden som ska behandlas vid

den samt årligen lämna Kommunikationsverket en berättelse om bolagets verksamhet.

Lagligheten i Rundradions verksamhet övervakas av Kommunikationsverket. Enligt 12 a § i lagen om Rundradion Ab ska Rundradion årligen före utgången av april lämna en berättelse till Kommunikationsverket om de allmännyttiga tjänster som den tillhandahållit föregående kalenderår. I berättelsen till Kommunikationsverket ska lämnas sådana uppgifter som behövs för Kommunikationsverkets tillsyn över tv- och radioverksamheten. Kommunikationsverket ska avge ett utlåtande om berättelsen till statsrådet. Förutom i lagen om Rundradion Ab föreskrivs det om Kommunikationsverkets tillsynsuppgifter även i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) samt i lagen om statens televisions- och radiofond.

Eftersom Rundradion bedriver verksamheten inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde är det kommunikationsministeriet som representerar staten vid Rundradions bolagsstämma. Till kommunikationsministeriets andra uppgifter hör att bereda sådana lagar som gäller Rundradions allmännyttiga verksamhet och tv- och radioverksamhet, att bereda televisions- och radiofondens dispositionsplan och fastställa fondens bokslut samt att bereda sådana beslut av statsrådet som gäller televisionsavgiften.

I enlighet med 35 a-d § i lagen om televisions- och radioverksamhet betalar Rundradion årligen en tillsynsavgift på 165 000 euro till Kommunikationsverket. Avgiften tas ut för att täcka Kommunikationsverkets kostnader för tillsynen över tv- och radioverksamheten.

Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten

Statens televisions- och radiofond

Bestämmelser om finansieringen av den allmännyttiga verksamhet som det föreskrivs om i lagen om Rundradion Ab finns i lagen om statens televisions- och radiofond. Enligt 1 § i den lagen är syftet med lagen att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och förvaltningen av statens televisions-

och radiofond samt att även i övrigt främja tv- och radioverksamheten.

För det syfte som anges i 1 § finns, enligt 3 § i lagen, statens televisions- och radiofond som står utanför statsbudgeten. Till statens televisions- och radiofond avsätts de televisionsavgifter som tas ut för användningen av en tv-apparat, retroaktiva televisionsavgifter, dröjsmålsavgifter, kontrollavgifter och ersättningar för de kostnader som indrivningen av avgifter medför.

Enligt 5 § i lagen ska fondens medel användas för att finansiera Rundradions verksamhet samt för att täcka kostnaderna för indrivningen av avgifter till fonden. Fondens medel kan även användas för att främja tv- och radioverksamheten i övrigt.

Statsrådet beslutar för varje kalenderår i en dispositionsplan om fördelningen av fondens medel för olika ändamål. Dispositionsplanen innehåller exaktare mål för fondens inflöde av avgifter samt för de medel som ska anvisas ur fonden för Rundradions bruk och andra ändamål.

Syftet med statens televisions- och radiofond är att sköta finansieringen av Rundradions allmännyttiga verksamhet. Fonden har ingen egen organisation, utan det är Kommunikationsverket som svarar för förvaltningen av den. Fondens bokslut fastställs av kommunikationsministeriet. Kommunikationsverket sköter de administrativa uppgifter som hänför sig till televisionsavgifterna. Kommunikationsverkets uppgifter beskrivs mera exakt i följande avsnitt om televisionsavgiften.

Televisionsavgiften

Enligt 7 § i lagen om statens televisions- och radiofond tas det ut en televisionsavgift för varje tv-apparat som används. Med användning av en tv-apparat avses att tv-program tas emot med en tv-apparat eller att en tv-apparat innehas eller förvaras så att den när som helst genom obetydliga åtgärder kan användas för mottagning av tv-program (RP 34/1998 rd).

Skyldigheten att betala televisionsavgiften uppkommer när en tv-apparat tas i bruk och om detta ska det göras en anmälan på förhand till Kommunikationsverket. Betalnings-

skyldigheten upphör när Kommunikationsverket har fått en anmälan av den betalningsskyldige om att användningen av tv-apparaten har upphört.

I enlighet med 6 § i lagen om statens televisions- och radiofond bestämmer statsrådet storleken på den avgift som ska tas ut när en tv-apparat används. Enligt lagen ska vid fastställandet av avgiften bland annat beaktas Rundradions möjligheter att fullgöra de lagstadgade uppgifter som gäller allmännyttig verksamhet och som uppställts för den, konkurrensläget i branschen samt den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Enligt statsrådets förordning om televisionsavgifter (865/2010) som trädde i kraft 2011 är avgiftens storlek 244,90 euro när den betalas på en gång för en period på 12 månader. År 2012 uppgår avgiften till 252,75 euro (SRF 1094/2011).

Enligt lagen ska det betalas en televisionsavgift för varje tv-apparat som används. I fråga om familjer räcker det dock med endast en televisionsavgift för varje plats där en apparat är i permanent bruk. Således täcker den betalda televisionsavgiften alla tv-mottagare i hushållet, även sådana mottagare som tillfälligt används utanför hemmet. Detta betyder att man inte behöver betala någon separat avgift för en sommarbostad, husvagn eller någon annan tillfällig plats, om televisionsavgiften för den plats där en apparat är i permanent bruk är betald.

För tv-apparater som används av enskilda näringsutövare eller på samfunds eller stiftelsers verksamhetsställen ska det enligt lagen betalas en televisionsavgift för varje verksamhetsställe. Den som bedriver en hårbäringsrörelse eller hårbäringsverksamhet ska dock för tv-apparater i inkvarteringsrummen betala en televisionsavgift för varje grupp om fyra tv-apparater eller en del av en sådan grupp.

Syftet med bestämmelserna om televisionsavgiften har varit att skapa ett så tydligt och jämligt system som möjligt (RP 34/1998 rd), och därför har man minimerat undantagen i det nuvarande systemet med betalningsskyldighet. Ett undantag i fråga om betalningsskyldigheten utgör de personer intagna på en offentlig anstalt som inte behöver betala televisionsavgift. Eftersom det huvud-

sakliga syftet med systemet är att trygga finansieringen av Rundradion har man inte ansett att det är ändamålsenligt att göra en lång förteckning över de som undantagsvis inte behöver betala televisionsavgift. Detta skulle nämligen också försvåra tillsynen över systemet.

Kommunikationsverket tar ut en televisionsavgift av den fysiska eller juridiska person som anmälts som tv-användare i anmälan. Något särskilt beslut om betalningsskyldighet krävs inte. I regeringens proposition 34/1998 tog man i beaktande att det inte är ändamålsenligt att kräva ett särskilt skriftligt beslut i varje ärende eftersom det är fråga om massförfarande. Därför ska en räkning från Kommunikationsverket betraktas som ett myndighetsbeslut på vilket förvaltningslagen (434/2003) tillämpas.

I lagen föreskrivs separat om de situationer då Kommunikationsverket ska fatta särskilt beslut om betalningsskyldighet och dess begynnelsepunkt. Ett särskilt beslut om betalningsskyldighet ska fattas på begäran av tv-användaren. Dessutom ska ett sådant beslut fattas, om det vid kontrollen har blivit uppenbart att någon använder en tv-apparat som inte har anmälts i enlighet med lagen.

Kommunikationsverkets uppgift är att övervaka att den anmälningsskyldighet som gäller användningen av en tv-apparat iakttas enligt bestämmelserna. För denna uppgift kan särskilda kontrollanter förordnas. Om avgiften har betalats för sent kan det av tv-användaren, med stöd av lagen om statens televisions- och radiofond, utöver televisionsavgiften tas ut en dröjsmålsavgift och eventuella indrivningskostnader, en retroaktiv televisionsavgift samt en kontrollavgift. Dessa avgifter kan utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Enligt bestämmelserna i 4 kap. ska Kommunikationsverket föra ett register inom televisions- och radiofonden över tv-användare. Registret upprätthålls för att kunna ta ut televisionsavgifter och övervaka att lagen iakttas. Registret innehåller uppgifter om dem som gjort tv-anmälan och dem som konstaterats ha brutit mot anmälningsskyldigheten enligt lagen. Registret innehåller också uppgifter om indrivnings- och betal-

ningstransaktioner som gäller de avgifter som tas ut för användningen av tv-apparater.

2.2 Praxis

Massmediemarknaden

Den finländska massmediemarknaden omfattade ca 4,3 miljarder euro år 2010. År 2009 fanns det ca 2700 massmedieföretag. Antalet företag uppgick till över 7 000, inklusive närliggande branscher (t.ex. tryckeri och reklam). De största massmedieföretagen år 2010 utgjordes enligt företagets omsättning av Sanoma Oyj (omsättning 2 761 miljoner euro), Rundradion Ab (398 miljoner euro), Alma Media Abp (311 miljoner euro), Otava Oy (223 miljoner euro), MTV Ab (214 miljoner euro), TS-Yhtymä Oy (213 miljoner euro), Edita Abp (110 miljoner euro), Keski-suomalainen Oyj (102 miljoner euro), A-Lehdet Oy (91 miljoner euro), Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj (85 miljoner euro), Talentum Abp (81 miljoner euro) och Suomen Lehtiyhtymä Oy (67 miljoner euro). Massmedieföretagen och företagen i närliggande branscher sysselsatte år 2010 sammanlagt närmare 45 000 personer.

Massmediemarknaden fördelades år 2010 på så sätt att grafisk kommunikation (tidningar, böcker, tryckt reklam) utgjorde 64 procent (ca 2,7 miljarder euro), elektroniska massmedier (radio- och tv-verksamhet) 30 procent (ca 1,25 miljarder) och kommunikation genom upptagningar (ljudupptagning, videoupptagning, biografer) 7 procent (ca 0,3 miljarder euro). I jämförelse med år 2000 har de elektroniska medierna ökat samtidigt som de grafiska medierna minskat. Den kommunikation som sker genom upptagningar har däremot minskat i viss mån.

Till mediereklam användes sammanlagt 1,4 miljarder euro år 2011. Av detta omfattade kommunikation i tryckt form ca 56 procent, television 20 procent, radio 4 procent och webbreklam ca 16 procent. Övriga marknadsföringsverktyg (film-, företags- och utomhusreklam) utgjorde 3 procent.

Förutom Rundradions allmännyttiga radiokanaler finns det för närvarande närmare 60 koncessionsberoende radiokanaler i vårt land. I praktiken är det på alla orter möjligt

att utöver Rundradions kanaler ytterligare lyssna på åtminstone några andra kommersiella kanaler. Förutom antennenätets kanaler bidrar det ständigt ökande utbudet av radiotjänster på internet till att förbättra radioutbudets mångsidighet. Den kommersiella radioverksamheten omsatte ca 55 miljoner euro år 2010. De största kommersiella aktörerna utgjordes av Suomen Uutisradio Oy (Radio Nova), SBS Finland Oy (The Voice, Iskelmä, städernas radio), Sanoma Television (radio Aalto, Radio Rock), Metroradio Finland Oy (Grove FM, SuomiPop, Metro FM) och NRJ Finland Oy Ab (Radio Energy, Radio Nostalgie).

Av de finländare som fyllt nio år nås upp till 44 procent dagligen och upp till 63 procent varje vecka av Rundradions kanaler. I fråga om de kommersiella radiokanalerna uppgår motsvarande tillgänglighet till 49 procent per dag och 74 procent per vecka. Rundradions kanalandel, dvs. procentandel av radiolyssnarminuter sammanlagt, utgör 53 procent och de andra radiobolagens 47 procent. Den radio som det lyssnas mest på är Rundradions Radio Suomi, vars kanalandel utgör 36 procent. Av de kommersiella kanalerna är det Radio Nova som det lyssnas mest på.

Finlands tv-kanalutbud i de markbundna sändningsnäten har ökat avsevärt i och med att sändningen har digitaliserats. År 2011 fanns det över 10 sändningsnät (kanalknippen) avsedda för tv-verksamhet, och när det gäller dessa nät 48 gällande programkoncessioner för olika tv-kanaler. Rundradion hade fem tv-kanaler. Av de tv-kanaler som fanns till buds var det 13 kanaler som kunde tas emot i hela landet. Även de övriga kanalernas täckningsområde omfattar minst 60 procent av befolkningen. Mängden av tv-kanaler som kan sändas i olika kabel-tv-nät är flerdubbel när man jämför med det markbundna sändningsnätet.

Tv-verksamhetens intäkter från reklam uppgick till ca 270 miljoner euro år 2010 och från betal-tv till ca 230 miljoner euro. De största kommersiella aktörerna är MTV Media (bl.a. MTV3, Subtv, AVA) och Nelonen Media (bl.a. Nelonen, Liv, JIM). Dessa aktörer äger de ledande kommersiella kanalerna

och en stor del av temakanalerna och kanalerna för specialgrupper.

Trots det breda kanalutbudet är det fortfarande de stora inhemska tv-bolagen och tv-kanalerna som dominerar tittandet. År 2011 omfattade Rundradions kanaler 44 procent, MTV Medias kanaler 30 procent och Nelonen Medias kanaler 15 procent av den sammanlagda tittartiden. De övriga kanalernas sammanlagda tittartid omfattade endast 10 procent. Den kanal som det tittades mest på var Rundradions TV1, vars kanalandel omfattade 23 procent. Den näst största kanalen var MTV3 med en kanalandel på ca 22 procent.

Rundradions allmännyttiga utbud

Rundradion tillhandahåller program och tjänster i tv- och radionät, på internet, i mobila nät och i form av upptagningar. Rundradion har sex radiokanaler och fyra kanaler. Av radiokanalerna är det två, och av tv-kanalerna en, som sänder program på svenska. Dessutom finns det en sjätte kanal som sänder program på samiska. Utöver tv- och radiokanalerna visar Rundradion sina program även på internet i Yle Arenan och Yle Arkivet.

Rundradions samtliga programutbud nådde år 2010 så gott som alla finländare varje vecka (95 procent) genom tv-, radio- eller internetförmedling. Antalet finländare som också nåddes dagligen uppgick till 78 procent. Bäst nåddes finländarna av nyheterna, emedan 71 procent av tittarna i över 15 års ålder följde Rundradions nyhetssändningar dagligen. Svenska Yles program nådde år 2010 sammanlagt 99 procent av vårt lands svenskspråkiga befolkning, och av dem nåddes 64 procent dagligen eller nästan dagligen.

Enligt Rundradions berättelse om den allmännyttiga verksamheten som lämnades till Kommunikationsverket i april 2010 är den allmännyttiga programverksamheten tämligen etablerad. Årsvisa ändringar orsakas främst av stora sportevenemang. Besluten om programutbudet har fattats i samband med beredning av årliga planer och statsbudgeten i anknytning till dessa, och i sista hand i Rundradions förvaltningsråd.

I sina nyhets- och aktualitetsprogram behandlar Rundradion på finska och svenska i radio och tv regelbundet sådana händelser och utvecklingstrender både i Finland och internationellt som gäller politik, ekonomi och kultur. Som en del av nyhets- och aktualitetsprogrammen sänder Rundradion också program med diskussion och resultat som anknyter till val.

Till det allmännyttiga uppdraget hör också att producera, skapa och utveckla inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning. Rundradions utbud av kulturprogram täcker olika konstområden och delområden inom kultur. Enligt Kommunikationsutskottets betänkande (KoUB 24/2009 rd) tar Rundradion på ett lovvärt sätt fram den kulturella mångfalden t.ex. när det gäller scenkonst, musik och stora internationella sportevenemang. Enligt utskottets bedömning har underhållningen, både som sådan och i kombination med musik och andra former av kultur, en mycket positiv inverkan på Rundradions publikrelationer.

Den allmännyttiga verksamheten består till en väsentlig del i att tillhandahålla program för alla samhällsgrupper. Detta betyder att man i Rundradions verksamhet bör ta i beaktande såväl äldre befolkning som vuxna, ungdomar och barn.

Enligt bestämmelserna är ett av den allmännyttiga verksamhetens särskilda uppdrag också att uppfylla de språkliga skyldigheterna. I den allmännyttiga verksamheten ska den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen behandlas på lika villkor, tjänsterna tillhandahållas på samiska, romani och teckenspråk och i tillämpliga delar även för andra språkgrupper i landet. Arbetet för jämlikhet och mångfald i fråga om språkgrupper och minoriteter främjas inom bolagets programverksamhet bl.a. genom att producera nyheter på ryska, samiska, romani och teckenspråk.

I enlighet med definitionen av allmännyttig verksamhet är det viktigt att Rundradion tillhandahåller ett mångsidigt programutbud även om sådana ämnesområden som inte är kommersiellt lönsamma. Förutom de program som sänds för minoriteter och specialgrupper är exempelvis även undervisnings- och andaktsprogrammen sådana program.

Till utbudet av religiösa program hör bl.a. andaktsprogrammen och gudstjänsterna.

Ett särskilt uppdrag inom den allmännyttiga verksamheten är enligt bestämmelserna också att genom förordning (SRF 838/2003, ändrad 644/2007) förmedla exaktare regler i form av meddelanden från myndigheter och att ha beredskap för att sköta tv- och radioverksamheten under undantagsförhållanden.

Genomförandet av den allmännyttiga verksamheten utvärderas i de berättelser som förvaltningsrådet lämnar till riksdagen vartannat år (*förvaltningsråds berättelse*). Den senaste berättelsen om åren 2009 och 2010 lämnades vid utgången av 2011 till riksdagen för behandling (B 16/2011 rd). Kommunikationsutskottet gav sitt utlåtande den 15 mars 2012 (KoUB 1/2012 rd). Tidigare berättelser som har lämnats till riksdagen har gällt år 2003 (B 9/2004 rd, RSk 23/2004 rd, KoUB 21/2004 rd), år 2004 (B 2/2005 rd, RSk 12/2005 rd, KoUB 12/2005 rd), åren 2005 och 2006 (B 16/2007 rd, RSk 29/2007 rd, KoUB 17/2007 rd) och åren 2007 och 2008 (B 14/2009 rd, RSk 29/2009 rd, KoUB 24/2009 rd).

Televisionsverksamheten

År 2010 omfattade Rundradions utbud av tv-program 20 480 timmar. Av Rundradions programkostnader gällde 67,6 procent tv-verksamhet. Rundradions andel av tv-tittartiden var 44 procent år 2011. Rundradion är den största aktören inom television i Finland. Tittarvanorna i fråga om television har förändrats under de senaste åren, trots att de traditionella linjära tv-sändningarna fortfarande når största delen av befolkningen och den genomsnittliga dagliga tiden för tv-tittande har förlängts. Rundradions digitala tv-nät utvidgades till ett riksomfattande nät år 2005. De analoga tv-näten stängdes den 31 augusti 2007.

Enligt kommunikationsministeriets utredning om tv-verksamheten 2010 (Kommunikationsministeriets publikationer 25/2011) sände kanalerna Yle TV1, Yle TV2, FST5 (nuvarande Yle Fem) och Yle Teema som helhet ett mycket mångsidigt, heltäckande och till ganska stor del inhemskt utbud av program. Faktaprogrammen var den klart största programklassen i Rundradions utbud,

men även utländska fiktionsprogram sändes i stor utsträckning. Dessa två programklasser utgjorde tillsammans hälften av bolagets totala utbud. Rundradion sände program inom alla programklasser, och undervisningsprogram visades endast på Rundradions kanaler. I jämförelse med de kommersiella aktörerna ligger tyngdpunkten i Rundradions utbud i allt större utsträckning på faktagram.

Förutom nyheterna var det sport- och aktualitetsprogrammen som dagligen nådde titlarna bäst. Fakta- och aktualitetsprogrammen nådde närmare 70 procent av befolkningen varje vecka. Även underhållningsprogrammen och de utländska dramaprogrammen nådde ca 60 procent av befolkningen varje vecka. Även barnprogrammen nådde dagligen befolkningen bra, speciellt i barnfamiljer.

Den framtida utmaningen för de finländska medierna är fortsättningsvis att stärka den inhemska produktionens konkurrenskraft. Således är Rundradions roll som producent av inhemskt innehåll, som beställare och som främjare och finansierare av inhemsk kreativ verksamhet betydande, eftersom det inhemska innehållet har en central ställning i Rundradions programutbud. Även satsningarna inom den allmännyttiga verksamheten på det inhemska innehållet av drama, dokumentärer och film är viktigt för utvecklingen av branschen. De inhemska programmens andel av Rundradions totala programutbud utgjorde 48,3 procent år 2010. Bolagets europeiska programutbud är också stort. Andelen av övrigt europeiskt programutbud har nämligen stigit till över 40 procent av programutbudet.

Radioverksamheten

År 2010 omfattade Rundradions utbud av radioprogram 104 254 timmar. Av Rundradions programkostnader gällde 24,9 procent tv-verksamhet. Rundradions andel av den tid som använts till att lyssna på radio var 53 procent år 2011.

Rundradion producerar allmännyttiga radiotjänster i form av riksomfattande och regionala sändningar, utlandssändningar och specialtjänster. Rundradion har fem riksomfattande radiokanaler och dessa är Yle Radio1, Yle Radio Suomi, Ylex, Yle Puhe och

Yle Klassinen. Rundradion har också två radiokanaler som sänder program på svenska, nämligen Radio Extrem och Radio Vega. Utöver den riksomfattande radioverksamheten har Rundradion också 25 landskapsradiokanaler samt fem regionala radiokanaler med program på svenska. Landskapsradiokanaler är tillgängliga på frekvenserna för Yle Radio Suomi och de svenskspråkiga regionalradiokanaler på frekvenserna för Yle RadioVega. Program på samiska produceras av Yle Saamen radio.

Övriga tjänster

Den allmänna användningen och utbudet av nättjänster har ökat under de senaste åren, och därmed får också den allmännyttiga verksamhetens nättjänster en större betydelse. Medieutbudet kommer i allt större utsträckning att präglas av multimedialitet. Detta betonar i allt högre grad de olika nättjänsternas stärkande, kompletterande och utvidgande betydelse för de traditionella tv- och radiotjänsterna.

Rundradions utgångspunkt är att största delen av bolagets innehåll ska finnas tillgängligt på internet. På internet har Rundradion tjänster både för finskspråkiga (yle.fi) och för svenskspråkiga (svenska.yle.fi). Antalet besökare på yle.fi steg under år 2010. Under hösten 2010 besöktes nätsidorna i genomsnitt av 1,46 miljoner olika besökare per vecka. Antalet besökare på svenska.yle.fi uppgick år 2010 i genomsnitt till 83 000 olika besökare per vecka.

De populäraste internetsidorna är de som behandlar nyheter, sport och väder, och dessa når i genomsnitt närmare 1 miljon webbläsare per vecka. Även Yle Arenans radio- och tv-tjänster når närmare 400 000 webbläsare per vecka. Tjänsterna för barn kommer på tredje plats, och når i genomsnitt över 100 000 webbläsare per vecka. Rundradions innehåll är tillgängligt även som mobila tjänster i mobiltelefoner.

Rundradions text-tv-tjänst tillhandahåller omfattande information om nyheter och tjänster. Rundradions text-tv-tjänst är den mest använda i Finland. Text-tv-tjänsterna används fortfarande mest av dem som har tillgång till text-tv-tjänsterna via deras tv-

mottagare, men antalet användare har tydligt minskat sedan 2004. Av dem som år 2010 bodde i hushåll med tillgång till text-tv var det 62 procent, dvs. över 2,3 miljoner tittare, som använde text-tv.

Styrningen av och tillsynen över den allmännyttiga verksamheten

I regel är Rundradion en inrättning som verkar direkt under riksdagens tillsyn. Styrningen och tillsynen sköts av ett förvaltningsråd som har valts av riksdagen inom ramen för befogenheterna i enlighet med 6 § i lagen om Rundradion Ab. Förvaltningsrådet sammanträder ungefär sex gånger om året. Rundradion bereder de ärenden som ska behandlas av förvaltningsrådet. Förvaltningsrådet utövar tillsyn över och styr bolagets verksamhet. En central uppgift är dessutom att se till att de uppgifter som hör till den allmännyttiga programverksamheten blir fullgjorda. Såsom konstateras ovan, lämnar förvaltningsrådet dessutom vartannat år en berättelse till riksdagen om hur den allmännyttiga verksamheten har genomförts.

Förvaltningsrådets tillsyn över innehåll och verksamhet kompletteras av den övervakning av laglighet som det föreskrivs om i lagen om televisions- och radioverksamhet och i lagen om Rundradion Ab. Tillsynen ska bygga på en berättelse från Rundradion i enlighet med 12 b § i lagen om Rundradion Ab. Kommunikationsverket ska ge ett utlåtande till statsrådet om berättelsen. Enligt praxisen har kommunikationsministeriet utarbetat ett ställningstagande om utlåtandet, som har lämnats till Kommunikationsverket.

Den berättelse som lämnas till Kommunikationsverket skiljer sig innehållsmässigt från den berättelse som lämnas till riksdagen. Den först nämnda behandlar lagligheten i bolagets verksamhet och den senare informerar om de tjänster som tillhandahålls och om bedömningen av innehållet. Den senaste berättelse som lämnades den 26 april 2011 och som gäller 2010 är den åttonde berättelsen i ordningen. De uppgifter i berättelsen som Kommunikationsverket behöver för tillsynen över tv- och radioverksamheten gäller iakttagandet av bestämmelserna om kvoterna för europeiskt programutbud och oberoende pro-

duktion och om programläggningen av program som är skadliga för barn samt om reklam och sponsring. Dessutom behandlar Kommunikationsverket i sitt utlåtande av den 27 september 2011 berättelsens informativitet i allmänhet i fråga om bolagets programutbud och verksamhet samt programutbudets kostnadsutveckling och förhållandet mellan finansieringen och omfattningen av den allmännyttiga verksamheten. I sitt utlåtande anser Kommunikationsverket att den allmännyttiga verksamheten år 2010 har uppfyllt kraven i lagen i fråga om de bestämmelser som ska övervakas av verket. Enligt verket är det också omöjligt att få en heltäckande bild av bolagets effektivitet eller produktivitet på basis av de mätningar i berättelsen som används för att beskriva verksamheten.

Förhandsprövning av nya betydande tjänster

Gällande lagstiftning innehåller inte några bestämmelser om förhandsprövning av nya betydande tjänster. I kommissionens meddelande om statligt stöd förutsätts det att medlemsstater på basis av öppet offentligt hörande gör en förhandsprövning för att utreda om kraven i Amsterdamprotokollet uppfylls i fråga om de nya betydande audiovisuella tjänster som rundradiobolag planerar. Det som då ska prövas är huruvida de nya betydande tjänsterna kan svara på samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov när man på ett ändamålsenligt sätt beaktar tjänsternas potentiella inverkan på handeln och konkurrensen på marknaden.

Vid sitt möte den 19 oktober 2010 beslutade Rundradions förvaltningsråd om Rundradions förfarande för förhandsprövning. Med den förhandsprövning som görs i Rundradion avses prövning på förhand av de nya betydande tjänstehelheternas allmännyttiga värde och inverkan på konkurrensen.

I enlighet med ett beslut som oberoende av bolagets operativa ledning fattas av förvaltningsrådet i egenskap av parlamentariskt organ, kan förhandsprövningen göras av förvaltningsrådet. Vid förfarandet används utomstående expertis i syfte att stärka förvaltningsrådets roll som ett självständigt beslutsorgan. Vid prövningen ser man över den planerade verksamhetshelhetens allmännyttiga

värde och dess helhetsinverkan på marknaden.

Förhandsprövningen kan göras på begäran av Rundradion eller på förvaltningsrådets eget initiativ. Även en person som bor eller har sitt driftställe i Finland kan kräva att en förhandsprövning görs. På begäran av förvaltningsrådet bereder regeringen ärendet för förhandsprövningen.

Den huvudsakliga beredningen av förhandsprövningsförfarandet i förvaltningsrådet sker i ett arbetsutskott vars medlemmar väljs inom förvaltningsrådet. I beredande syfte väljer arbetsutskottet i enlighet med lagen om offentlig upphandling (348/2007) en utomstående sakkunnig eller ett utomstående sakkunnigföretag för att assistera det vid prövningen.

Dessa har i uppgift att arrangera ett förfarande för samråd och efter detta bedöma den nya tjänstens inverkan på konkurrensen. Vid samrådsförfarandet ska Konkurrensverkets anvisningar följas. De sakkunniga ska också höra utomstående instanser i fråga om tjänstens allmännyttiga värde och sammanställa dessa utlåtanden.

Rundradions högupplösningskanal Yle HD är den första rundradiotjänsten i Finland som har genomgått en förhandsprövning. Vid prövningen anlidade Förvaltningsrådet sakkunniga, och konsekvenserna för samhället och marknaden utreddes genom ett offentligt samråd. Av dem som hördes var det 25 instanser som svarade, och största delen var företag och organisationer.

Finansieringen av Rundradions verksamhet

Televisionsavgiften

Nivån på finansieringen av Rundradion baserar sig för närvarande på den avgiftsnivå som fastställts av statsrådet och på antalet tv-anmälningar. Televisionsavgiften har fr.o.m. mitten av 2000-talet, med undantag av 2010, justerats så att den höjts med en procentenhet från den avgiftsnivå som motsvarar stegringen i kostnadsnivån. Televisionsavgiftens storlek och procentsatsen för höjningen anges i tabellen nedan.

År	Euro	Höjning%
2005	193,95	3,9
2006	200,70	3,5
2007	208,15	3,7
2008	215,45	3,5
2009	224,30	4,1
2010	241,35	3,0
2011	244,90	6,0
2012	252,25	3,0

Antalet tv-anmälningar har minskat i jämn takt under 2000-talet. Efter år 2001 har antalet anmälda televisionsavgifter minskat med 126 167 anmälningar fram till utgången av december 2011. Störst var mängden betalare år 2003 då de uppgick till ca 2,02 miljoner. I följande tabell anges hur antalet betalare av televisionsavgift har utvecklats från 2001 fram till utgången av 2011.

År	Tv-anmälningar
2011	1 882 319
2010	1 895 940
2009	1 901 789
2008	1 916 256
2007	1 947 044
2006	2 001 633
2005	2 003 769
2004	2 005 185
2003	2 016 753
2002	2 011 306
2001	2 008 486

Minskningen av anmälningar skedde till stor del under åren 2007-2008 då de minskade med ca 100 000 anmälningar. Främst kan minskningen förklaras med att den analoga sändningsverksamheten upphörde i det markbundna tv-distributionsnätet i slutet av augusti 2007 och i kabel-tv-näten i slutet av februari 2008, vilket förutsatte anskaffningar av nya mottagare som kunde ta emot digitala sändningar.

År 2011 minskade det totala antalet anmälningar med 0,7 procent, dvs. med 13 621 anmälningar i jämförelse med år 2010. Det totala antalet anmälningar minskade i jämn takt trots att man ökade åtgärderna inom kontroll, direktmarknadsföring och kommunikation.

De betalare som utgörs av företag och andra samfund uppgår till ca 27 600 och av deras tv-anmälningar är ca 41 600 gällande. Intäkterna från de televisionsavgifter som betalas av företag och samfund uppgår årligen till ca 10 miljoner euro, dvs. 2 procent av det totala inflödet av televisionsavgifter.

Antalet hushåll ökar hela tiden i vårt land, men trots aktiv marknadsföring och kontroll förväntas inte antalet betalare av televisionsavgift öka avsevärt i framtiden. Orsaken till detta är att den allmänna betalningsviljan minskar och att avgiften är apparatbunden. Dessutom ska det beaktas att det för närvarande finns drygt 250 000 potentiella betalare i de hushåll som inte gjort en tv-anmälan. Av dessa anmälningar är ca 70 000 sådana som har återkallats på grund av att avgiften inte kunnat drivas in genom utsökning.

Statens televisions- och radiofond

Avgifterna enligt lagen om statens televisions- och radiofond avsätts till statens televisions- och radiofond som står utanför statsbudgeten och som förvaltas av Kommunikationsverket. Till fonden avsattes fram till 2007 även de koncessionsavgifter som betalades av koncessionshavare som utövar tv-verksamhet, men man upphörde med detta i och med den fullständiga övergången till digitala sändningar. Intäkterna från koncessionsavgifterna var högst år 2001 då de uppgick till ca 45,3 miljoner euro. År 2007 avsattes det 422,8 miljoner euro till fonden, och koncessionsavgifternas andel hade då minskat till 7,1 miljoner euro. År 2008 uppgick fondens intäkter till 418,9 miljoner euro, år 2009 till 432,5 miljoner euro och år 2010 till sammanlagt 444,4 miljoner euro. I dispositionsplanen uppskattades intäkterna för 2011 till 462 miljoner euro.

Den årliga ökningen av inflödet till fonden har under de senaste åren varierat mellan mindre än 1 procent och knappt 4 procent.

Rent allmänt kan sägas att fondens inkomster av televisionsavgifter har ökat mindre än televisionsavgiftens förhöjningsprocentsats, vilket beror på att antalet tv-anmälningar minskat. Det årliga tillägget till de medel som ska anvisas för Rundradion har motsvarat fondens intäktsökning i och med att de medel som anvisats för att täcka övriga utgifter inte har ökat väsentligt. Den största utgiftsposten i fråga om övriga utgifter utgörs av de utgifter som uppkommer av att ta ut televisionsavgifter, och dessa utgifter uppgår till ca 10 miljoner euro. Till fonden avsattes fram till 2007 även utgifterna för tillsynen över tv- och radioverksamheten. I syfte att även täcka utgifterna för tillsynen över tv- och radioverksamheten började man, i och med att koncessionsavgifterna slopades, ta ut en tillsynsavgift av utövarna av tv- och radioverksamhet enligt lagen om televisions- och radioverksamhet.

Enligt det icke-fastställda bokslutet inflöt det år 2011 enligt kontantprincipen 468,2 miljoner euro till fonden, vilket är ca 21,5 miljoner euro och 4,8 procent mer än år 2010. Alla intäkter kom från televisionsavgifter. Televisionsavgiften höjdes med 6 procent vid ingången av 2011. Under år 2011 har fondens medel använts för att finansiera Rundradions verksamhet med 457,0 miljoner euro, vilket är ca 21,5 miljoner euro mer än föregående år. Rundradion betalar en mervärdesskatt enligt en skattesats på 9 procent. Fondens verksamhetskostnader uppgick till 9,8 miljoner euro 2011. Summan består av kostnaderna för köp av tjänster, dvs. av Kommunikationsverkets kostnader för att ta ut och justera de avgifter som ska avsättas till fonden samt av det anslag som anvisats för kommunikationsministeriet. Verksamhetskostnaderna var på samma nivå som föregående år. De medel som inte delades ut vid utgången av 2011 och som övergick till följande år uppgår till ca 6 miljoner euro.

Läget år 2012 behandlas närmare i avsnitt 4.1 nedan.

Rundradions ekonomi

Rundradion har effektiviserat sin verksamhet i enlighet med de parlamentariska arbetsgruppernas och förvaltningsrådets riktlinjer.

Bolagets kostnader har från 2010 till 2011 varierat mellan 390 och 415 miljoner euro (exklusive pensionskostnader). Utgifterna har under tio år ökat endast 2,2 procent, trots att bl.a. inkomstnivån samtidigt stigit med 42 procent och de genomsnittliga konsumentpriserna med 16 procent. Rundradion lyckades sänka rörelseförlusten på 117 miljoner euro år 2001 till ett nollresultat år 2008. Under åren 2009-2010 har bolagets resultat uppvisat förlust. Resultatet för 2011 beräknas vara betydligt bättre än år 2010, men antas dock vara negativt. Målet för 2012 är ett nollresultat.

Att kunna upprätthålla nästan samma kostnadsnivå som år 2001 har krävt sträng ekonomisk disciplin av bolaget. Utöver den normala årliga kostnadseffektivitetsökningen på några procent har bolaget balanserat ekonomin genom olika spar- och anpassningsåtgärder. Övriga konkreta åtgärder har bestått i att upphöra med radiosändningar i mellan- och kortvågsfrekvenserna och att avstå från en digital tv-kanal. För att minska det under-skott som uppkommit har det gjorts personalnedskärningar, nedskärningar i satsningarna på programverksamhet och i upphandlingen av sportsändningsrättigheter och inhemska program samt i musikanvändningen. Bolagets personalnedskärningar har gällt ca 800 personer under en period på tio år, vilket omfattar ungefär en femtedel av bolagets personal. Vid utgången av 2010 uppgick antalet personer i ordinarie arbetsförhållanden med månadslön till sammanlagt 3 180 personer. Med beaktande av alla arbetsförhållanden uppgick årsverkerna till sammanlagt 3 515.

Bolaget har också lagt ut funktioner, och även annars effektiviserat verksamheten och organisationen i syfte att minimera utgifterna. Bolaget har bland annat minskat programköpen och filmstöden samt avstått från investeringar, särskilt i data- och informationsteknik. Man fortsätter med motsvarande anpassningsåtgärder år 2012 och minskar dessutom anslagen för bland annat utländska program och undervisningsprogram.

Enligt det senast fastställda bokslutet om-satte Rundradion ca 398,4 miljoner euro år 2010. I jämförelse med föregående år ökade omsättningen med 2,7 procent, dvs. med 10,4

miljoner euro. Omsättningen består enbart av intäkter från televisionsavgifter. De övriga intäkterna uppgick till 21,7 miljoner euro, vilket är 6,8 procent mindre än år 2009. Bolagets kostnader och avskrivningar under räkenskapsåret var sammanlagt 447,1 miljoner euro, vilket är 33,0 miljoner euro mer än föregående år. Kostnadsökningen berodde bland annat på att pensionskostnaderna ökade med 14,5 miljoner euro och sportsändningsrättigheterna (bl.a. olympiska spelen i Vancouver) med 12,7 miljoner euro.

Personalkostnaderna utgjorde 219,8 miljoner euro år 2010, vilket innebar en ökning på 9,8 procent jämfört med föregående år. Kostnaderna för sändningsrättigheter uppgick till 84,7 miljoner euro, vilket är 18,4 procent mer än föregående år. Affärsverksamhetens övriga kostnader uppgick till 116,2 miljoner euro, vilket var 0,8 procent mindre än föregående år. Avskrivningarna ökade med 4,4 procent, dvs. med 26,3 miljoner euro i jämförelse med föregående år. Förlusten uppgick till 27,1 miljoner euro, medan den 2009 uppgick till 2,9 miljoner euro. Efter finansieringsintäkterna uppgick räkenskapsårets förlust till 26,5 miljoner euro. Resultatet för räkenskapsåret 2009 uppvisade efter finansieringsintäkterna vinst för något under 1,9 miljoner euro.

Enligt Rundradions budget för år 2012 beräknas bolagets verksamhet ge upphov till kostnader och avskrivningar för 441,9 miljoner euro, vilket är tre miljoner euro mer än i budgeten för år 2011. Kostnaderna består av personalkostnader för 218,9 miljoner euro, av sändningsersättningar för 67,9 miljoner euro, och av distributionskostnader och kostnader för programöverföring för 37,5 miljoner euro. I jämförelse med budgeten för föregående år ökar personalkostnaderna med 0,6 procent och kostnaderna för sändningsrättigheter med 3,7 procent. Ökningen av sändningsersättningarna beror bland annat på de olympiska spelen som ska ordnas sommaren 2012. Distributionskostnaderna och kostnaderna för programöverföring beräknas minska med 8,0 procent. De övriga kostnaderna beräknas uppgå till 89,6 miljoner euro, vilket är 1,7 procent mer än i budgeten för 2011, och avskrivningarna beräknas uppgå till 28,0 miljoner euro, vilket är 1,8 procent mer än i

föregående års budget. Utöver de kostnader som nämns ovan beräknas det uppkomma finansieringskostnader för 0,6 miljoner euro. De sammanlagda intäkterna beräknas uppgå till 442,5 miljoner euro, dvs. bolaget förväntas uppvisa nollresultat. Av intäkterna utgör televisionsavgifterna uppskattningsvis 427,1 miljoner euro och övriga intäkter 15,4 miljoner euro. År 2011 uppgick de budgeterade intäkterna till 431,4 miljoner euro, varav 414,4 miljoner euro var intäkter från televisionsavgifter. Räkenskapsårets resultat kommer enligt budgeten för 2011 att uppvisa en förlust på 7,5 miljoner euro. Ovan nämnda intäkter från televisionsavgifter är netttotal. Indrivningskostnaderna och mervärdesskatten har dragits av från bruttointäkterna från televisionsavgifter.

Den föreslagna ändringen av förfarandet för finansieringen av den allmännyttiga verksamheten inverkar på Rundradions ekonomi redan under år 2012. Konsekvenserna beskrivs noggrannare i avsnitt 4 nedan.

Verksamhet och utgifter inom förvaltningen av televisionsavgifter

Enligt lagen är det Kommunikationsverkets uppgift att förvalta statens televisions- och radiofond samt systemet med televisionsavgifter. Årsverken har minskat under de senaste åren, men antalet kunder som kontakter bolaget ökar. Kommunikationsverket förvaltar registret över tv-användare och televisionsavgifter.

Kommunikationsverket övervakar att alla tv-användare gör en tv-anmälan. Det finns ca 2,6 miljoner kunder i registret över tv-användare. Ur registret sänds årligen ut ca 5,5 miljoner räkningar. Faktureringen innefattar i genomsnitt 100 000 räkningar per vecka.

Iakttagandet av skyldigheten att betala televisionsavgift övervakas genom kontrollåtgärder. Dessutom bedrivs direktmarknadsföring och telemarknadsföring för att få nya anmälningar. Exempelvis sänds av Kommunikationsverket årligen sammanlagt 500 000 kampanjbrev till olika målgrupper, och till dessa bifogas en blankett för anmälan om tv-användning.

Vid ingången av januari 2012 omfattade Kommunikationsverkets förvaltning av televisionsavgifter sammanlagt 42 tjänstemän i ordinarie tjänsteförhållande med arbetet som huvudsyssla samt nio personer i tjänsteförhållande för viss tid. Personalens uppgifter inom förvaltningen består av kundtjänst, fakturering, indrivning och kontroll.

Till största delen består personalen av erfarna tjänstemän och sådana som varit anställda vid verket länge. Av den ordinarie personalen har ca 74 procent varit anställda vid verket i över 12 år. Personalens medelålder är ca 48 år.

Till de anställda vid Kommunikationsverkets förvaltning av televisionsavgifter hör dessutom televisionsavgiftskontrollanter med arbetet som bisyssla på deltid eller i ordinarie tjänsteförhållande. Som en del av kontrollverksamheten besöker televisionsavgiftskontrollanterna kontinuerligt de finska hushåll som enligt registret över tv-användare inte gjort tv-anmälan. I och med att man helt gick över till digitala tv-sändningar ökade man antalet kontrollanter. År 2007 var det sammanlagt 83 kontrollanter som började eller fortsatte arbeta som kontrollanter. Efter det har antalet kontrollanter i viss mån minskat.

Vid ingången av januari 2012 fanns det sammanlagt 63 anställda televisionsavgiftskontrollanter vid verket. Kontrollanternas tjänsteförhållanden har huvudsakligen varit långvariga. Av kontrollanterna har 75 procent varit anställda vid verket i över fyra år. Största delen av kontrollanterna har arbetet som huvudsyssla vid andra statliga ämbetsverk och inrättningar.

År 2011 utgjorde lönekostnaderna för förvaltningen av televisionsavgifter 2,7 miljoner euro. Kostnaderna för förvaltningen av televisionsavgifter har i förhållande till de avgifter som tagits ut under de senaste åren utgjort ca 3 procent av inkomsterna från televisionsavgifter. År 2011 fördelades kostnaderna enligt följande: personalkostnader 29 procent, post- och datakommunikation 23 procent, reklam och marknadsföring 4 procent, it-teknik 13 procent, hyror 3 procent, telemarknadsföring 4 procent och övriga kostnader 24 procent. Den sistnämnda posten består av verkets gemensamma kostnader, övriga köp av tjänster samt övriga motsvarande kostnader.

2.3 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen utomlands och i EU

EU:s lagstiftning

Bestämmelserna om den allmännyttiga rundradioverksamheten har till stor del grundats på de nationella regleringsmyndigheters egna beslut. Den allmännyttiga rundradioverksamheten och dess finansiering regleras med stöd av de bestämmelser om konkurrens som ingår i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och av Amsterdamfördragets protokoll om systemet för radio och tv i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna samt av meddelandet från Europeiska kommissionen om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och tv i allmänhetens tjänst. Den allmännyttiga rundradioverksamhetens betydelse för samhället, demokratin och kulturen betonas också i resolutionen från Europeiska unionens råd om radio och tv i allmänhetens tjänst (resolutionen från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, av den 25 januari 1999, C 30, publicerad den 5 februari 1999).

Ramarna för EU:s regler om statligt stöd anges i artiklarna 107-109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I fråga om bestämmelserna om statligt stöd avses med statliga medel alla sådana medel som direkt eller indirekt förvaltas eller används av staten. I regel är statliga stöd förbjudna, men i fördraget definieras dock de undantag enligt vilka stödåtgärder kan godkännas. Enligt huvudprincipen ska alla stöd enligt artikel 107 godkännas av Europeiska kommissionen innan de verkställs.

Finlands system med finansieringen av Rundradion trädde i kraft redan före EES-avtalet av den 1 januari 1994. I enlighet med punkt 27 i kommissionens meddelande om statligt stöd har det nuvarande stödsystemet godkänts såsom gällande och har inte behövt få något särskilt godkännande av kommissionen.

Även om finansieringen genom televisionavgifter ersätts av finansiering genom beskattning kvarstår dock karaktären av stat-

ligt stöd. De ändringar som gjorts i det gällande stödet betyder inte nödvändigtvis att stödet är ett sådant nytt stöd som ska omfattas av anmälningsskyldighet. Enligt EU-domstolen kan ett gällande system anses vara ett nytt stödsystem endast om ändringen inverkar på det väsentliga innehållet i det ursprungliga systemet. Vid bedömningen av ändringen granskar kommissionen bl.a. om ändringarna inverkar på den ursprungliga verksamhetens egentliga innehåll eller om ändringarna endast är av formell och administrativ natur. I enlighet med punkt 31 i meddelandet om statligt stöd bör man i samband med reformen bedöma om den ändring som föreslås är ändamålsenlig i förhållande till intressets karaktär eller till finansieringskällan, stödets syfte eller stödtagarens verksamhet. Om systemet på grund av ändringen anses vara ett nytt stöd, bör det godkännas av Europeiska kommissionen.

Den allmännyttiga rundradioverksamheten skiljer sig på många sätt från de övriga tjänster som tilldelas statliga stöd i allmänna ekonomiska syften. Europeiska unionen erkänner den allmännyttiga rundradioverksamhetens ställning och särdrag. Tolkningen av dessa bestämmelser behandlas i Amsterdamprotokollet och särskilt med beaktande av rundradioverksamhetens särskilda karaktär. Amsterdamprotokollet är ett tolkningsprotokoll som bifogats till grundfördraget, och det innehåller sådana centrala principer som hänför sig till rundradioverksamheten. Protokollet trädde i kraft år 1998. Enligt Amsterdamprotokollet har medlemsstaternas allmännyttiga radio- och tv-verksamhet ett direkt samband med de demokratiska, sociala och kulturella behoven i varje samhälle och med behovet att bevara mediernas mångfald.

Enligt protokollet ska inte bestämmelserna i EU-fördraget påverka medlemsstaternas behörighet att svara för finansieringen av den allmännyttiga verksamheten i den utsträckning som denna finansiering beviljas tv- och radioföretag för att de ska utföra det allmännyttiga uppdrag som har tilldelats dem och som utformats och organiserats av varje medlemsstat. Finansieringen får dock inte påverka handelsvillkoren och konkurrensen inom gemenskapen i en omfattning som kan strida mot det gemensamma intresset, eftersom

kraven på att fullgöra det allmännyttiga uppdraget ska beaktas. I protokollet finns tydliga bestämmelser om hur den beslutanderätt som gäller den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten ska fördelas mellan medlemsstaterna och unionen.

I syfte att förtydliga tolkningen av protokollet lämnade kommissionen år 2001 sitt första meddelande om hur bestämmelserna om statliga stöd ska tillämpas på radio och tv i allmänhetens tjänst (C 320, publicerad den 15 november 2001). Efter det har kommissionen fattat över 20 beslut där tillämpningen av dessa bestämmelser förtydligats ytterligare.

Tillsynen över den allmännyttiga verksamheten ska också bedömas med beaktande av särskilt kommissionens meddelande om statligt stöd. Enligt meddelandet ska definieringen av den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten höra till medlemsstaternas behörighet och besluten om den fattas i enlighet med lagstiftningen i varje land. Verksamhetens speciella karaktär och redaktionella oberoende berättigar till en bred definition av radio- och tv-bolagens uppdrag. På nationell nivå kan uppdraget definieras på så sätt att uppdraget även innefattar utvecklingen av verksamheten samt mångsidigheten.

I meddelandet betonas tydligt både fullgörandet av det allmännyttiga uppdraget och den ekonomiska tillsynen över den allmännyttiga verksamheten. I fråga om den ekonomiska tillsynen betonas vikten av att undvika överkompensation och oproportionerliga effekter av statlig finansiering samt kors-subsventionering när det gäller det allmännyttiga uppdraget och övriga funktioner.

I punkt 84 i meddelandet förutsätts det att väsentliga nya tjänster och funktioner bedöms på förhand genom ett särskilt prövningsförfarande före tjänsterna tas i bruk. Meddelandet tar således upp behovet av att granska den allmännyttiga verksamheten i förhållande till den föränderliga mediemiljön. Syftet är att på förhand utreda huruvida de nya betydande tjänsterna kan svara på samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov genom att på ett ändamålsenligt sätt beakta tjänsternas potentiella inverkan på marknaden. I förhandsprövningen ingår två delar, en prövning av den allmännyttiga

verksamheten samt en marknadsanalys. Prövningen ska göras antingen av ett oberoende organ eller av ett sådant förvaltningsorgan inom bolaget som på vissa villkor är oberoende av bolagets operativa ledning.

Även nya betydande audiovisuella tjänster ska uppfylla kraven i Amsterdamprotokollet, dvs. kraven på att tjänsterna ska svara på samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov. På basis av resultaten av det offentliga samrådet bör även tjänstens totala inverkan på marknaden bedömas. I sista hand är det tjänstens allmännyttiga värde som avgör om tjänsten tas i bruk.

På basis av diskussionerna med Generaldirektoratet för konkurrens inom Europeiska kommissionen kan riktlinjerna i meddelandet och statsrådets principbeslut anses vara förenliga med kommissionens meddelande om statligt stöd, och ändringarna är inte av sådan natur att de bör omfattas av skyldigheten att anmäla kommissionen på förhand.

Internationell jämförelse

De europeiska ländernas arrangemang för den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten samt förvaltningsmodellen för tv- och radiobolag grundar sig på varje lands administrativa och historiska särdrag. Verksamheten har av tradition varit väl etablerad i Nord- och Västeuropa. I dessa stater har också finansieringsnivån varit högre i jämförelse med staterna i Öst- och Sydeuropa.

Enligt kommissionens meddelande om statligt stöd får medlemsstaterna fritt välja hur de finansierar sin allmännyttiga radio- och tv-verksamhet, förutsatt att de inte orsakar oskäligen konkurrens inom EU. Verksamheten kan enligt meddelandet finansieras i enlighet med två olika arrangemang. Arrangemanget med "en enda form av finansiering" innebär ett arrangemang där verksamheten finansieras enbart genom offentliga medel, oberoende av finansieringskällans form. Arrangemanget med "dubbel finansiering" omfattar en mängd olika finansierings-system där verksamheten finansieras genom olika kombinationer av statliga medel och inkomster från kommersiell verksamhet eller från allmännyttig verksamhet.

Dubbel finansiering har tagits i bruk bl.a. i Tyskland, Österrike, Holland, Lettland och Litauen. Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten sker i dessa länder förutom genom televisionsavgifter även genom reklaminkomster. Systemet med en enda form av finansiering används i alla de nordiska länderna.

Två år efter det att kommissionen lämnade sitt meddelande om statligt stöd hade förhandsprövningen tagits i bruk i åtta EU-länder. Dessa länder är Österrike, Tyskland, Finland, Danmark, Irland, Holland, Sverige och Storbritannien. Förhandsprövning görs också i Norge samt regionalt i Flandern. Exakta uppgifter om användningen finns dock inte eftersom medlemsländerna inte är skyldiga att meddela kommissionen hur kraven i meddelandet uppfylls på nationell nivå.

Det är de facto endast några av de ovan nämnda länderna som verkligen har gjort förhandsprövningar. De mest betydande erfarenheterna av förhandsprövning har man fått i Storbritannien och Tyskland där den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten också är väl utvecklad. Det finns således rätt liten erfarenhet av hur förhandsprövningen fungerar i praktiken.

Spanien

I Spanien finansieras det nationella radio- och tv-bolaget RTVE genom direkta statliga stöd och genom avgifter som tas ut av andra företag. Enligt en ny lag (8/2009) ska det under 2012-2014 årligen överföras högst 1,2 miljarder euro, som höjs enligt konsumentindex. Bolagets totala utgifter har varit på samma nivå i flera år. Den statliga andelen av bolagets utgifter har uppgått till ca 500 miljoner euro.

Tidigare finansierade RTVE sin verksamhet genom reklaminkomster på ca 500-700 miljoner euro vid sidan om det statliga stödet. Den nya lagen förbjuder dock anskaffning av medel genom reklam. Enligt den nya lagen ska den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten finansieras genom avgifterna för användningen av radiofrekvenser samt genom de stödavgifter som samlas in från andra tv- och teleföretag. Om RTVE:s utgifter inte kan täckas med skattemedel ska res-

terande utgifter täckas med statens övriga intäkter.

Spaniens bestämmelser om förhandsprövning av nya betydande tjänster finns i den nya lagen. Enligt den ska prövningen göras av den nya myndigheten, nämligen ett råd för audiovisuella medier, som ännu inte har inlett sin verksamhet.

Holland

I Holland uppgår finansieringen av den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten årligen till ca 800 miljoner euro. Dess nuvarande regering har dock som mål att minska beloppet med 200 miljoner euro före år 2015. Efter det skulle finansieringen av verksamheten uppgå till ca 600 miljoner euro årligen. För närvarande är det ca 21 organisationer som tillhandahåller allmännyttiga radio- och tv-tjänster i Holland.

I Holland finansieras verksamheten genom en inkomstskatt. Landet gick år 2000 över från ett system med televisionsavgifter till ett system med en radio- och tv-skatt. I lagen fastställs ett minimibelopp som i statsbudgeten ska anvisas för det ministeriet som sköter utbildning, kultur och forskning, och ministeriet beslutar årligen om det belopp som ska anvisas i enlighet med lagen. Ministeriet överför medlen vidare till den myndighet som övervakar den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten, som sedan delar ut summan till centralorganisationen för allmännyttig radio- och tv-verksamhet. Centralorganisationen fördelar medlen vidare till olika aktörer.

En myndighet som utövar tillsyn över medieverksamheten övervakar radio- och tv-verksamheten och dess utgifter, och den kan också förelägga sanktioner. Centralorganisationen för radio- och tv-verksamheten gör upp en verksamhetsplan för fem år, i vilken den beskriver hur den allmännyttiga verksamheten ska genomföras under dessa år. I verksamhetsplanen ingår också förhandsprövningen av nya betydande tjänster om vilken myndigheterna inom kultur- och mediesektorn ger sina utlåtanden. På basis av utlåtandena ger ministeriet ett förslag till nya tjänster. Det ordnas ett offentligt samråd angående förslaget. Sedan fattar ministeriet beslut om inrättandet av de nya tjänsterna. Be-

slutet kan överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Österrike

I Österrike tillhandahålls de allmännyttiga tjänsterna av ORF, som är en stiftelse som inrättats genom lag. ORF är förpliktigt att sköta de allmännyttiga uppgifterna enligt lag (Rundfunkgesetz 159/1999). Finansieringen av verksamheten sker genom televisionsavgifter och reklamintäkter. Televisionsavgiften fastställs enligt en separat lag (Rundfunkgebührengesetz). Intäkterna från televisionsavgifterna uppgår årligen till ca 500 miljoner euro, och utöver detta samlar ORF årligen in ett lika stort belopp genom övriga intäkter. Alla som äger en radio- eller tv-mottagare, eller en sådan apparat med vilken radio- och tv-program kan sändas, är skyldiga att betala televisionsavgift. Avgiftens storlek varierar i landets olika delar, men i genomsnitt uppgår avgiften till ca 22 euro per månad, dvs. 264 euro per år.

Lagligheten i ORF:s verksamhet övervakas av en mediemyndighet och stiftelsens ekonomi av en separat revisionsmyndighet. Mediemyndigheten genomför förhandsprövningen av nya betydande tjänster och en konkurrensmyndighet ger ett utlåtande om prövningen. För en period på fem år utnämner Österrikes regering dessutom fem personer till ett råd som ger sina rekommendationer om förhandsprövningen.

Sverige

I Sverige sker finansieringen av den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten genom televisionsavgifter. Bestämmelser om grunderna för televisionsavgiften finns i lag 1989:41 om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Sveriges intäkter från televisionsavgifter uppgår årligen till ca 760 miljoner euro. Statsrådet beslutar om fördelningen av intäkterna från televisionsavgifter mellan de tre bolag som bedriver allmännyttig radio- och tv-verksamhet. År 2012 uppgår televisionsavgiften till 2076 kronor, dvs. ca 235 euro. Televisionsavgiften ska betalas av alla hushåll som innehar en tv-mottagare.

I Sverige beslutade statsrådet i december 2010 om förhandsprövning av nya tjänster (Ku2009/1674/MFI, 16 december 2010). Enligt regeringsbeslutet ska förhandsprövningen genomföras av Myndigheten för radio och tv, som hör till kulturdepartementet och som övervakar den nationella tv- och radioverksamheten. Denna myndighet beviljar tillstånd till utövande av tv- och radioverksamhet och övervakar tv- och radioverksamheten. Prövningen av en tjänst görs på begäran av det företag som avser att ta tjänsten i bruk.

Sveriges statsråd beslutade den 16 juni 2011 att grunda en ny kommitté för allmännyttig radio- och tv-verksamhet (public service -kommittén), vars uppgift är att göra omfattande analyser av verksamheten i Sverige. Kommittén ska bl.a. bedöma förutsättningarna för verksamheten och finansieringen, styrningen och övervakningen av verksamheten. Kommittén ska lämna sin utredning och förslag till ändringar till statsrådet senast den 1 september 2012. Avsikten är att eventuella ändringar ska lämnas till riksdagen så att de hinner träda i kraft innan nästa koncessionsperiod börjar år 2014.

Tyskland

Tysklands allmännyttiga verksamhet är en av de mest omfattande i Europa, mätt enligt storleken på finansieringen. Den enskilda medborgarens andel av finansieringen är dock ungefär lika stor som i Europa i medeltal. Intäkterna från televisionsavgifterna uppgick i Tyskland sammanlagt till ca 7,55 miljarder euro år 2010 och utöver detta samlas årligen in intäkter för ca 500 miljoner euro genom reklam.

I Tyskland görs förhandsprövningen av självständiga förvaltningsorgan som bedriver allmännyttig radio- och tv-verksamhet. Medlemmarna i dessa organ består bl.a. av organisationer, representanter för förlag och övriga företag samt av representanter för den tyska regeringen och parlamentet. Förhandsprövningen utförs med hjälp av ett test enligt en trestegsmodell. Det första steget innebär att tjänsten ska uppfylla kravet på demokrati samt de sociala och kulturella behoven i enlighet med Amsterdamprotokollet. Under det andra steget bedöms tjänsten med tanke på

marknaden och konkurrensen, och under det tredje steget görs en beräkning av tjänstens utgifter. Testets tyngdpunkt ligger på det andra steget.

Danmark

I Danmark hör den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten till kulturministeriets förvaltningsområde. De bolag som bedriver sådan verksamhet kommer med fyra års mellanrum överens med kulturministeriet om genomförandet av den allmännyttiga verksamheten. Danmarks verksamhet övervakas av en radio- och tv-myndighet (Radio- og tv-nævnet). Den har i uppgift att övervaka lagstiftningen samt genomförandet av de avtal samt koncessioner som gäller den allmännyttiga verksamheten. I Danmark finansieras den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten genom televisionsavgifter vars årliga belopp fastställs av kulturministeriet. Televisionsavgiften för år 2012 är ca 316 euro (2352 danska kronor).

I lagen om den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten (Bekendtgørelse af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed) finns bestämmelser om prövning av nya betydande tjänster. Det slutliga godkännandet för en ny tjänst fås av den myndighet som övervakar radio- och tv-verksamheten. Förhandsprövning ska göras av nya tjänster och i sådana fall när tjänster som redan tagits i bruk ändras avsevärt. Förhandsprövning ska göras när värdet på tjänsten är minst 130 000 euro per år (1 miljon danska kronor) eller när tjänsten används över fyra månader. Vid förhandsprövningen bedöms tjänstens betydelse i fråga om uppfyllandet av det allmännyttiga uppdraget samt tjänstens inverkan på marknaden och konkurrensen. Vid förfarandet används utomstående konsulter för bedömningen av konsekvenserna för marknaden och konkurrensen. Det ordnas också ett offentligt samråd.

2.4 Bedömning av nuläget

Definitionen av allmännyttig verksamhet

Den allmännyttiga verksamheten är av central betydelse när det gäller massmediernas

elektroniska utbud. För att garantera ett mångsidigt och pluralistiskt utbud av innehåll är det viktigt att regelbundet utvärdera definitionen av allmännyttig verksamhet i fråga om det innehåll av sådana samhälleligt viktiga förutsättningar och delområden som krävs för att garantera verksamhetens mångsidighet. Definitionen av allmännyttig verksamhet ska också beskriva de behov som anses viktiga för samhället.

När Rundradions förvaltningsråds berättelser till riksdagen om bolagets verksamhet behandlades diskuterade kommunikationsutskottet i sitt betänkande även sådana frågor som gäller den allmännyttiga verksamhetens innehåll. Utskottet betonade vikten av att bolagets utbud är heltäckande och av hög kvalitet samt mångsidigt och pluralistiskt. I bolagets uppdrag läggs betoningen å ena sidan på tjänsterna för de stora medborgargrupperna, och å andra sidan, enligt principen om medborgarnas likställdhet, på beaktandet av behoven hos specialgrupper.

I sitt senaste betänkande om förvaltningsrådets berättelse som lämnades i mars 2012 konstaterade utskottet också att genomförandet av uppdraget enligt lagen förutsätter att målgruppen kan nås på bästa möjliga sätt genom att använda alla de moderna kommunikationssätt och kanaler som står till buds. Utskottet ansåg att de tjänster och regionala sändningar som är riktade till barn är särskilt nödvändiga, och det framförde synpunkter om programmens utbud i fråga om svenska språket, samiskan, teckenspråket och karelska språket. Utskottet betonade också den kulturella mångfalden och bevarandet av inhemsk sport i utbudet samt underhållningens betydelse i fråga om att utforma ett mångsidigt och attraktivt utbud. Utskottet ansåg också att Rundradion i framtiden ska satsa särskilt på utvecklingen av kriterierna för programmens kvalitet och bedömningen av programmens kvalitet.

Definitionen av allmännyttig verksamhet bör även utvärderas med beaktande av kraven i kommissionens meddelande om statligt stöd. Enligt meddelandet ska definitionen av den allmännyttiga verksamheten vara så exakt som möjligt. Medlemsstaterna har dock stor frihet att definiera den allmännyttiga verksamhetens innehåll. Definitionen kan

omfatta ett brett programutbud med olika slag av program och innehåll, oberoende av om motsvarande program erbjuds kommersiellt på marknaden. I meddelandet har också framtida behov av mångsidighet beaktats, och likaså nyttjandet av den tekniska utvecklingen, t.ex. användningen av nya distributionsvägar. En bred definition uppfyller således också kravet på exakthet. Definitionens karaktär är sådan att den motsvarar de syften som gäller att svara på samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov och garantera mångsidighet.

Enligt statsrådets principbeslut är syftet att bevara rundradions tjänster i dess nuvarande omfattning och att möjliggöra en sådan utveckling av det allmännyttiga innehållet som motsvarar förändrade behov. Den definition av den allmännyttiga verksamheten som anges i 7 § i lagen om Rundradion Ab kan i regel fortfarande anses vara adekvat. Det allmännyttiga uppdraget bör dock till vissa delar uppdateras så att det bättre motsvarar behoven i vårt nuvarande moderna informationssamhälle.

Styrning och tillsyn av den allmännyttiga verksamheten

Förändringarna i verksamhetsmiljön inverkar på rollen och betydelsen både när det gäller definitionen av den allmännyttiga verksamheten och styrningen av och tillsynen över den allmännyttiga verksamheten. Styrningens och tillsynens betydelse betonas också i kommissionens meddelande om statligt stöd.

I statsrådets principbeslut konstateras att förvaltningsrådets nuvarande modell som baserar sig på styrning och tillsyn är bra och fungerar väl. Det finns dock skäl att komplettera den med nya bestämmelser om en förhandsprövning av tjänster. Eftersom Rundradion verkar under riksdagens tillsyn bör riksdagens möjligheter att få information om Rundradions allmänna verksamhet, och särskilt om dess allmännyttiga verksamhet, förbättras. I principbeslutet fäste man även uppmärksamhet vid behovet att utvidga Kommunikationsverkets tillsynsuppgifter särskilt när det gäller den ekonomiska tillsynen.

Kommunikationsutskottet betonade i sitt betänkande om förvaltningsrådets berättelse som lämnades i mars 2012 att riksdagen har en betydande roll när det gäller inriktningen av Rundradions verksamhet. Enligt utskottet är den berättelse som lämnas vartannat år inte tillräckligt för att ge riksdagen tid och möjlighet att påverka i fråga om de riktlinjer som är av betydelse för Rundradions verksamhet. Utskottet anser att berättelsen ska lämnas varje år och i god tid.

Det finns således skäl till att förvaltningsrådets och Kommunikationsverkets uppgifter preciseras i enlighet med statsrådets principbeslut och med beaktande av de krav som ställs i kommissionens meddelande om statligt stöd.

Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten

Det nuvarande systemet med televisionsavgifter har en historisk bakgrund och tillämpas i många länder i Europa. Man har vant sig vid avgifterna och först under den senare tiden har hushållen ansett det vara omotiverat att betala dem. Det ökade utbudet av medieinnehåll och de förändrade användarvanorna har bidragit till förändringen i medborgarnas inställning till grunderna för televisionsavgiften. Medborgarnas betalningsvilja påverkas av de ökade valmöjligheterna, av att tjänster tillhandahålls gratis på internet och av att efterfrågan på betal-tv-tjänster ökar.

Eftersom avgiftens benämning är "televisionsavgift" ser man ett samband mellan den och säkerställandet av Rundradions allmännyttiga tv-programutbud. Betalningsgrunden återspeglar inte den allmännyttiga verksamheten som helhet, eftersom den förutom tv-program även omfattar radioprogram och internetjänster samt exempelvis arkivtjänster. I betalningsgrunden beaktas inte heller den roll som den allmännyttiga verksamheten har i att lagra och bevara ett nationellt utbud av innehåll och kultur.

Det positiva med systemet med televisionsavgifter anses vara att det stöder Rundradions oberoende både när det gäller journalistiken och utbudets mångsidighet. I enlighet med regeringsprogrammet har utgångspunk-

ten vid beredningen av reformen varit att trygga Rundradions roll som finländsk kulturproducent, som en pluralistisk och oberoende förmedlare av information samt som ett forum för yttrandefrihet. Betydelsen av rundradioverksamhetens oberoende betonas också i kommissionens meddelande om statligt stöd. När finansieringssystemet ändras är det viktigt att Rundradions oberoende tryggas.

På lång sikt hotas systemet med televisionsavgifter av den kommunikationskonvergens som den tekniska utvecklingen för med sig. Det nuvarande systemet baserar sig på ägandet och användningen av en apparat som är avsedd för mottagande av tv-sändningar. Tv-sändningar kan dock tas emot även av mobilteleapparater och andra apparater vilkas huvudsakliga användningsändamål inte är emottagande av tv-sändningar. Samtidigt ökar betydelsen av internet och bredbandsförbindelser såsom distributionskanaler för tv-sändningar. Det traditionella tv-tittandet stöds av och kompletteras delvis genom den ökande användningen av terminaler av olika slag, vilket innebär att betalningsskyldigheten inte längre måste vara anknuten till en viss terminalutrustning. I och med att mottagningsmöjligheterna blir allt mångsidigare upplevs kontrollsystemet för televisionsavgifterna som föråldrat. På grund av detta är det motiverat att slopa den betalningsgrund som baserar sig på användningen av en viss apparat.

Hittills har det gått att göra en ganska exakt beräkning av inkomsterna från televisionsavgifter för några år framåt. De ekonomiska konjunkturerna eller problemen med statsfinanserna har inte i hög grad inverkat på inkomsterna från avgifterna, vilket har möjliggjort långsiktig planering och utveckling av Rundradions verksamhet.

Antalet betalare har dock inte utvecklats enligt förväntningarna. Betalarna minskade avsevärt särskilt i samband med den totala övergången till digitala sändningar under åren 2007 och 2008. Efter det har minskningen av antalet betalare planat ut. Antalet betalare förväntas fortsättningsvis minska lite, trots att mängden finländska hushåll konstant ökar.

Den årliga höjningen av avgiftsbeloppet har inte räckt till för att kompensera effekten

av det minskade antalet betalare. För att kunna garantera en tillräcklig inkomst från avgifterna krävs det att den nuvarande avgiftsnivån höjs ytterligare.

Avgiften tas dock ut på samma sätt av alla tv-användare, utan beaktande av betalarens betalningsförmåga eller antalet personer som hör till hushållet. De som befinner sig i en svår ekonomisk ställning har dock möjlighet att genom systemet med utkomststöd få stöd för att kunna betala avgiften.

I avsnittet om allmännyttig verksamhet i regeringsprogrammet hänvisas det till riksdagsgruppernas ställningstagande i mars 2010. I ställningstagandet konstateras att man vid beredningen av finansieringsmodellen bör se till att betalningssystemet är socialt rättvist. Reformens utgångspunkt är således att hitta en sådan modell som är socialt rättvis. I praktiken innebär detta att avgiftsbelastningen i tillräcklig utsträckning ska avspejla hushållets inkomster och storlek. Denna princip kan bäst förverkligas i form av en skatt som fastställs enligt den personliga inkomsten, men på så sätt att det fastställs ett maximi- och ett minimibelopp för skatten. De medel som behövs för finansieringen av den allmännyttiga verksamheten ska riktas till Rundradion på ett ändamålsenligt sätt, så att det inte äventyrar bolagets oberoende.

Med tanke på Rundradions verksamhet är nivån på den finansiering som anvisas av elementär betydelse för att kunna täcka den allmännyttiga verksamhetens utgifter. Omfattningen på det utbud som bolaget kan tillhandahålla är avhängig av nivån på finansieringen. Enligt riksdagsgruppernas ställningstagande år 2010 ska utgångspunkten för den fortsatta beredningen av finansieringen vara att trygga Rundradions verksamhetsbetingelser i deras nuvarande (2010) omfattning. Nivån på finansieringen ska vara tillräckligt hög, så att också utvecklingen i fråga om det allmännyttiga innehålllet kan tryggas. I ställningstagandet konstateras vidare att finansieringen år 2010 uppgick till ca 480 miljoner euro med skatter. Vidare förutsätts det i ställningstagandet att målet ska vara att skapa en sådan finansierings- och förvaltningsmodell som på lång sikt tryggar utvecklingen och oberoendet i dess nuvarande utsträckning i

fråga om Rundradions allmännyttiga verksamhet.

Under de senaste åren har finansieringen av Rundradioverksamheten i hög grad påverkats av utgifterna för digitaliseringen av distributionen och av att inkomsterna från koncessionsavgifterna fallit bort samt av inkomsterna från försäljningen av nätbolaget Digita Ab:s aktier, av utvecklingen av antalet televisionsavgiftsbetalare och av de televisionsavgiftshöjningar som gjorts på förslag av arbetsgrupper. Den totala övergången till digitala tv-sändningar under åren 2007 och 2008 ledde till att inkomsterna från televisionsavgifterna minskade mer än väntat, och detta har orsakat bolaget ett årligt underskott på ca 25 miljoner euro. Man förberedde för underskottet genom att stärka verksamhetskapalet i Rundradions pensionsstiftelse under åren 2001-2007. Detta kunde sedan användas för att balansera ekonomin under åren 2008 och 2009.

Rundradions utgifter har ökat från år 2001 till 2011 med endast 2,2 procent. Vid utgången av år 2012 hade Rundradions personal minskat med uppskattningsvis en fjärdedel på ett årtionde. De som är anställda inom programproduktionen utgör 84 procent av personalen. Antalet anställda med stöduppgifter är få i internationell jämförelse (16 procent). Många funktioner har också lagts ut i allt större omfattning.

Sparåtgärder vidtas fortsättningsvis. Minskningen av personalen fortsätter och målet är att ha en ordinarie personal på 3 000 anställda vid utgången av 2012. Sparåtgärderna har även påverkat programutbudet. Man har gjort nedskärningar i upphandlingarna av både inhemska och utländska program och program har lagts ned. I syfte att minska kostnaderna för sändningsrättigheter har användningen av inhemsk musik i program skurits ned. Bolaget satsar mindre på produktion av filmer och dokumentärer. Utbudet av sportprogram har skurits ned och sändningsrättigheterna i fråga om vissa sportgrenar har slopats. Distributionskostnaderna har man minskat genom att ge avkall på sändningarnas tekniska kvalitet. Dessutom har man skurit ned på investeringarna i informationsteknik.

Utgiftsnivån har förblivit konstant, men programutbudet har vuxit. Exempelvis tv-programtimmar har nästan fördubblats och antalet första sändningar har ökat med 15,6 procent från 2000 till 2010. Även nättjänsternas (Yle Arenan och Yle Arkivet) utbud av innehåll har ökat.

Trots effektiviserandet och sparåtgärderna har Rundradion strävat efter att i det stora hela bibehålla den nuvarande nivån på tjänster. Att upprätthålla ett utbud av tjänster av god kvalitet och att utveckla det så att det motsvarar förändringen i den allmännyttiga verksamhetsmiljön förutsätter dock en högre finansieringsnivå än den nuvarande.

Kommunikationsutskottet ansåg i sitt betänkande som lämnades i mars 2012 att det är viktigt att finansieringen av Rundradion arrangeras på nytt på ett hållbart och långsiktigt sätt så att bolagets verksamhet kan utvecklas i enlighet med bolagets vision.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Det viktigaste målet med propositionen är att göra ändringar i Rundradions system med finansiering av allmännyttig verksamhet på så sätt att Rundradions roll som producent av finländsk kultur, som en pluralistisk och oberoende förmedlare av information samt som ett forum för yttrandefrihet tryggas. Målet för beredningen är att skapa en sådan finansierings- och förvaltningsmodell som på lång sikt tryggar utvecklingen och oberoendet i nuvarande utsträckning i Rundradions allmännyttiga verksamhet.

Det viktigaste när det gäller detta är att på ett hållbart sätt trygga finansieringen av rundradioverksamhetens allmännyttiga verksamhet. Det nya arrangemanget ska vara rättvist och betalningsbasen omfattande. Finansieringsmodellen ska vara stabil, så att den allmännyttiga verksamheten kan genomföras och planeras på lång sikt och samtidigt trygga det redaktionella oberoendet. Betalningssystemet ska vara socialt rättvist.

Målet med propositionen är också att se över definitionen av allmännyttig verksamhet, att ta den förhandsprövning av nya tjäns-

ter som förutsätts i kommissionens meddelande om statligt stöd in i lagen samt att också i övrigt stärka styrningen av och tillsynen över den allmännyttiga verksamheten.

3.2 Alternativ för genomförandet

Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten kan i praktiken arrangeras antingen helt och hållet med offentliga medel eller genom att kombinera kommersiell (reklam, betal-tv, sponsring) och offentlig finansiering. Den kommersiella finansieringen har dock en så betydande inverkan på konkurrensen och marknaden att detta alternativ inte kan anses ändamålsenligt.

Det finns många olika arrangemang för finansieringen av allmännyttig verksamhet genom offentliga medel, och beroende på arrangemanget, kan den ske antingen genom medel som ingår i statsbudgeten eller genom andra medel. En del modeller baserar sig på en likadan fördelning som den nuvarande (hushåll eller bostadsbestånd). Sådana modeller är vid sidan av televisionsavgiften den medieavgift för allmännyttig verksamhet som en parlamentarisk arbetsgrupp (Lintiläs arbetsgrupp) har föreslagit, eller t.ex. den avgift som påförs fastighetsägare utifrån antalet bostadslägenheter (bostadsskatt). Dessa modeller anses dock inte uppfylla kravet på social rättvisa, eftersom avgiftsbelastningen är lika stor för alla hushåll. Genomförandet av dessa modeller kräver också tämligen lång tid.

Ett alternativ är således en personlig betalningsskyldighet i form av en avgift av skattenatur som är lika stor för alla, eller en skatt som fastställs enligt inkomsterna och som tas ut i samband med beskattningen. Den senare av dessa uppfyller kravet på social rättvisa.

Ett tredje alternativ är att täcka utgifterna för den allmännyttiga verksamheten genom att höja nivån på någon av de skatter som redan existerar. Det kan t.ex. vara fråga om en höjning av fastighetsskatten, en justering av inkomst- eller samfundsskatten eller en höjning av mervärdesskattesatsen. Av dessa skulle kravet på social rättvisa främst uppfyllas i och med en justering av inkomstskatten.

Vid reformen har man i bred utsträckning bedömt ovannämnda alternativa sätt för att

samla in de medel som behövs för att täcka utgifterna för den allmännyttiga verksamheten. Vid den parlamentariska beredningen ansåg man att målen i det meddelande som godkändes av riksdagsgrupperna i mars 2010 uppfylls bäst genom den modell där det av inkomsttagarna tas ut en separat skatt (Yleskatt) vars storlek fastställs som en procentandel av summan av nettoförvärvsinkomsten och nettokapitalinkomsten så att en minimi- och en maximinivå bestäms för skatten.

I och med att skattskyldigheten gäller alla som uppnått myndighetsåldern ökar antalet betalare betydligt, och då sjunker den enskilda avgiften avsevärt. Ett förfarande som baserar sig på beskattning innebär också att det inte går att försumma skyldigheten att betala den lagstadgade avgiften. Ett inflöde till statens televisions- och radiofond som baserar sig på modellen med en personlig skatt skulle gå att förutse och detta skulle trygga kontinuiteten i finansieringen av den allmännyttiga verksamheten.

I princip är en direkt finansiering genom medel ur statsbudgeten den enklaste modellen eftersom den innebär att finansieringen av allmännyttig verksamhet inte kräver separata arrangemang. Ur de nuvarande betalarernas synvinkel slopas avgiften, men varje skattebetalare skulle naturligtvis genom beskattningen delta i finansieringen av den allmännyttiga verksamheten. Att täcka finansieringen genom medel ur budgeten kräver att motsvarande summa inbesparas i fråga om de övriga utgifterna inom ramen för statens utgifter eller alternativt att skatteintäkterna ökas med motsvarande summa. De ekonomiska konjunkturväxlingarna återspeglas i statens utgifter, vilket kan komma att avspegla sig även i finansieringsnivån och utvecklingen när det gäller den allmännyttiga verksamheten på lång sikt. Direkt finansiering ur budgeten skulle med tanke på dem som använder allmännyttiga tjänster inte vara transparent eftersom användarna inte vet hur stort deras bidrag till finansieringen av den allmännyttiga verksamheten är. När det gäller Rundradion skulle den publikrelation som baserar sig på betalning för allmännyttig verksamhet på motsvarande sätt upplösas helt.

I detta sammanhang är det inte ändamålsenligt att bedöma alternativen i fråga om genomförandet av bestämmelserna om styrningen av och tillsynen över den allmännyttiga verksamheten, eftersom det är det nuvarande systemet som genom förslagen preciseras i enlighet med det ovannämnda meddelandet och statsrådets principbeslut. Av samma orsak är det inte heller motiverat att göra en separat bedömning av alternativa modeller för genomförandet av det allmännyttiga uppdraget.

3.3 De viktigaste förslagen

Definitionen av allmännyttig verksamhet

I propositionen föreslås det att den nuvarande skyldigheten att tillhandahålla ett heltäckande programutbud enligt 7 § i lagen om Rundradion Ab ska ersättas av en skyldighet att tillhandahålla ett mångsidigt och heltäckande utbud av tv- och radioprogram för alla på lika villkor. Enligt förslaget kompletteras formuleringen av uppdraget på så sätt att tjänster kan erbjudas både riksomfattande och regionalt. Därtill görs enligt förslaget en lagteknisk ändring så att begreppet "i alla telenät" ersätts med uttrycket "i allmänna kommunikationsnät".

Det föreslås att de särskilda uppgifter som ingår i den allmännyttiga programverksamheten kompletteras, så att det i uppgifterna utöver att producera, skapa och utveckla också ingår att bevara inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning. I programutbudet ska dessutom också utbudet för ungdomar betonas.

Styrning och tillsyn av den allmännyttiga verksamheten

Det föreslås att förvaltningsrådets uppgifter preciseras i syfte att säkra dess roll som Rundradions högsta beslutande organ och dess uppgift med att trygga oberoendet i bolagets verksamhet. Samtidigt föreslås det att nuvarande praxis tas in i lagen, vilket innebär att förvaltningsrådet på förhand ska pröva Rundradions nya betydande tjänster. Dessutom ska också kravet om förhandsprövning i

kommissionens meddelande om statligt stöd tas in i lagen.

Förhandsprövningen ska gälla nya betydande och väsentliga tjänster. Vid prövningen är det viktigt att den nya tjänsten bedöms på ett heltäckande sätt i fråga om dess inverkan på t.ex. konkurrens- och marknadsförhållanden samt konsumenter. Förvaltningsrådet ska på basis av prövningen besluta om den nya tjänsten eller funktionen ska tas i bruk eller inte.

För närvarande ska förvaltningsrådet vart annat år lämna en berättelse till riksdagen om genomförandet av Rundradions allmännyttiga verksamhet. I syfte att effektivisera riksdagens ägarstyrning föreslås det att det ska föreskrivas om en årlig rapporteringsskyldighet.

Det föreslås att Kommunikationsverkets uppgifter och roll i fråga om tillsynen över finansieringen av Rundradions allmännyttiga verksamhet ses över. Kommunikationsverket ska övervaka att särredovisningsskyldigheten i fråga om verksamhet, material och nättjänster följs, samt att varken underprissättning eller korssubventionering förekommer. Verket ska också övervaka att förbudet mot reklam och sponsring följs. I lagen ska tas in bestämmelser om påföljder. Rundradion ska årligen lämna en verksamhetsberättelse och sina bokslutshandlingar till Kommunikationsverket som utifrån dem ska avge ett utlåtande till statsrådet. Utlåtandet ska delges det riksdagsutskott som behandlar ärenden som gäller Rundradion Ab.

Finansieringen av den allmännyttiga verksamheten

Det föreslås att den televisionsavgift som baserar sig på användningen av en tv-apparat ska slopas från och med ingången av 2013. Enligt förslaget ska finansieringen från ingången av 2013 grunda sig på ett anslag som överförs från statsbudgeten till statens televisions- och radiofond och som är avsett att täcka utgifterna för Rundradions allmännyttiga verksamhet.

Genom att ta ut en ny rundradioskatt är avsikten att från och med ingången av 2013 samla in medel till ett sådant belopp som motsvarar den allmännyttiga verksamhetens

finansieringsbehov. Förslaget om den nya skatten, dess grunder, fastställande och övrigt, ska genomföras genom en separat lag. Lagarna om rundradioskatten har beretts vid finansministeriet och regeringspropositionen om den behandlas i samband med denna proposition. Tekniskt intäktsförs skatteintäkterna i statsbudgeten. Ett moment som motsvarar den allmännyttiga verksamhetens finansieringsbehov införs i statsbudgeten och detta moment påverkar inte ramarna för statsfinanserna.

Det föreslås att nivån på finansieringen av Rundradion bestäms i lagen om statens televisions- och radiofond. Enligt förslaget ska finansieringen år 2013 uppgå till 500 miljoner euro. På fondens medel betalar bolaget en mervärdesskatt som vid ingången av år 2012 uppgår till 9 procent. Från och med 2014 ska nivån justeras så att den motsvarar den årliga ändringen i kostnadsnivån. Som grund för justeringen används ett index som till en tredjedel består av levnadskostnadsindexet och till två tredjedelar av förtjänstnivåindexet. Utgångspunkten vid dimensioneringen av den allmännyttiga verksamheten är att bibehålla den nuvarande nivån på Rundradions tjänster. Nivån på finansieringen ska vara tillräckligt hög, så att också utvecklingen av det allmännyttiga innehållet kan tryggas.

Ändringen av såväl finansieringsnivån som av finansieringssättet grundar sig på statsrådets principbeslut.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för medborgarna

Skyldigheten att betala televisionsavgift har grundat sig på tv-användningen och en lika stor avgift har tagits ut av alla hushåll. Om televisionsavgiften ersätts av en ny personlig rundradioskatt som baserar sig på inkomsterna innebär det att fördelningen av avgiftsbelastningen ändras. Man kan generellt säga att de som har den största nyttan av det nya systemet, i jämförelse med det nuvarande systemet, är alla sådana ensamboende, ensamförsörjare och låginkomsttagare som hittills har betalat televisionsavgift. Den tota-

la betalningsbördan ökar i viss mån från det nuvarande i sådana hushåll som har ett maximalt antal betalare på två eller flera personer. Den nya skattens konsekvenser för medborgarna behandlas närmare i samband med regeringspropositionen om rundradioskatten.

Konsekvenser för företagen

Rundradion

Syftet med förslaget är att Rundradions ekonomiska förutsättningar för att fullgöra det allmännyttiga uppdrag som föreskrivs i lagen ska tryggas med beaktande av de förändringar som hänför sig till den tekniska utvecklingens inverkan på innehållet, på användningen av innehållet, på distributionen och på mediemarknaden.

Enligt Rundradions budget för 2012 beräknas kostnaderna för bolagets verksamhet uppgå till 442,5 miljoner euro, avskrivningar och finansieringskostnader medräknat. De sammanlagda intäkterna beräknas uppgå till 442,5 miljoner euro, med vilka bolaget förväntas uppvisa nollresultat. Enligt budgeten uppgår intäkterna från televisionsavgifterna till 427,1 miljoner euro av de totala intäkterna (efter indrivningskostnader och mervärdesskatt), och de övriga intäkterna till 15,4 miljoner euro.

År 2013 anvisas det 500 miljoner till Rundradion. På medlen ur fonden ska bolaget betala en mervärdesskatt enligt en skattesats på 9 procent (skattesatsen för 2012). Således uppgår Rundradions skattefria fondintäkter till 458,7 miljoner euro, dvs. 31,6 miljoner euro mer än budgeterat 2012. De övriga inkomsterna beräknas uppgå till 10 miljoner euro. Dessa övriga intäkter täcker Rundradions utgifter och avskrivningar för 463,7 miljoner euro. Utgifterna täcker kostnaderna för en sådan verksamhet som motsvarar verksamhetsnivån för 2010, med beaktande av stegringen i kostnadsnivån, samt de extra kostnader som behövs för att utöka det inhemska utbudet av innehåll och utveckla programutbudet. I avskrivningarna ingår dessutom bokföringskostnader för upp till 30 miljoner euro och finansieringskostnader för 2 miljoner euro. Resultatet uppgår till 5 miljoner euro i vinst. Verksamhetskostnaderna

varierar i viss mån från år till år på grund av t.ex. sportevenemang och andra stora evenemang, eller övriga prioriteringar i program. Målet är dock att ekonomin i genomsnitt ska vara balanserad. Syftet med de indexjusteringar som ska göras från och med 2014 är att bibehålla en sådan finansieringsnivå som motsvarar den allmänna kostnadsutvecklingen.

Rundradions ekonomiska utveckling och vidtagna sparåtgärder behandlas närmare i avsnitt 2.2. Trots sparåtgärderna har Rundradion strävat efter att i huvudsak bibehålla sin nuvarande nivå på tjänster på det sätt som riksdagen förutsatt. Den finansieringsnivå som föreslås innebär att nuvarande tjänster tryggas, att verksamheten kan utvecklas på lång sikt och att kvaliteten på tjänsterna kan upprätthållas. I och med den finansiering som föreslås kan man också göra nödvändiga investeringar i bl.a. informations- och kommunikationsteknik och teknik för högupplösningstelevision samt satsa på ökad breddbandsdistribution. Investeringarna är nödvändiga också för säkerställandet av verksamhetens kontinuitet.

Av Rundradions totala kostnader år 2012 omfattar 81 procent programverksamhet, 15 procent teknik och 4 procent stödfunktioner. I fortsättningen kommer kostnaderna i allt högre grad att gälla programverksamhet och teknik i anknytning till den. År 2010 fördelas kostnaderna för programverksamheten på följande sätt: nyhets- och aktualitetsprogram 31 procent, sport 16 procent, faktaprogram 13 procent, kultur 22 procent och underhållning (underhållnings- och barnprogram samt populärmusik) 18 procent.

Den nivå som föreslås tryggar Rundradions roll som tillhandahållare av ett nationellt innehåll och som främjare av produktionen av finländskt innehåll. Rundradions möjligheter förbättras bl.a. när det gäller att öka utbudet från utomstående produktionsbolag och mängden av inhemsk musik i program. Finansieringsnivån främjar tryggandet av Rundradions nuvarande regionala nätverksamhet och förbättrar möjligheterna att upprätthålla ett mångsidigt sportutbud på de kanaler som är fritt mottagbara. Utvecklingsåtgärderna märks också t.ex. i form av nya program och tjänster.

Den nya finansieringens övergångsperiod kan innebära särskilda ekonomiska svårigheter inom Rundradion under 2012 och 2013. Övergångsperiodens konsekvenser för inflödet av medel till statens televisions- och radiofond behandlas nedan. Enligt den dispositionsplan som godkändes i mars 2012 kommer Rundradion på grund av ändringen att redovisa ca 338,9 miljoner euro enligt kontantprincipen år 2012, vilket är 122,2 miljoner euro mindre än vad som kunde redovisas utan ändringen. Eftersom Rundradions resultatplan baserar sig på prestationer inverkar inte ändringen i sig på bolagets resultatplan för 2012, förutsatt att antalet betalare av televisionsavgifter bibehålls på nuvarande nivå. På grund av att televisionsavgiften betalas på förhand, kommer Rundradions balansräkning i slutet av 2011 att uppvisa en skuld för ca 94,2 miljoner euro som beror på dessa avgifter. I utlåtandet om ovannämnda dispositionsplan konstaterar Rundradion dock att de televisionsavgifter i balansräkningen som betalats i förskott, tillsammans med intäkterna enligt dispositionsplanen, inte kommer att vara tillräckliga enligt budgeten för 2012. Med beaktande av mervärdesskatten uppgår underskottet till ca 22 miljoner euro och underskottet riskerar helt eller delvis det nollresultat som är bolagets mål för 2012.

Ändringen inverkar avsevärt på bolagets likviditet. Bolagets mål är att täcka likviditetsunderskottet genom lån. År 2012 beräknas behovet av lånekapital uppgå till ca 120-150 miljoner euro, och räntekostnaderna till ca 0,5 miljoner euro. Underskottet kan växa ytterligare under den första halvan av 2013, beroende på hur prestationerna betalas till Rundradion från fonden. Återbetalningen av lånekapitalet ska ingå i dispositionsplanerna på så sätt att återbetalningen sker snarast möjligt för att minimera räntekostnaderna. Det är dock sannolikt att återbetalningen räcker flera år.

Företag inom mediebranschen

Massmediemarknaden behandlas mera ingående i avsnitt 2.2. Tillsammans med det kommersiella medieutbudet tillhandahåller den allmännyttiga verksamheten en mångsi-

dig, pluralistisk och balanserad helhet av innehållstjänster.

Rundradions utbud av innehåll konkurrerar med övriga innehållstjänster när det gäller tittarnas och lyssnarnas tid. Tryggandet av bolagets finansiering förbättrar möjligheterna att tillhandahålla innehållstjänster av god kvalitet enligt det allmännyttiga uppdraget, och genom de ändringar som föreslås tryggas nivån på finansieringen på ett förutsägbart sätt, men endast till den grad att den täcker ökningen av utgiftsnivån. De ekonomiska verksamhetsbetingelserna varierar hos leverantörerna av kommersiella innehållstjänster beroende på den allmänna ekonomiska utvecklingen. Under ett sämre marknadsläge är leverantörerna tvungna att anpassa sin verksamhet till de minskande resurserna, och när marknadsläget är gynnsamt kan de satsa hårt på att utveckla verksamheten.

Bestämmelser om innehåll och ordnandet av Rundradions allmännyttiga verksamhet finns i lagen, och bolaget är skyldigt att tillhandahålla allmännyttiga tjänster till alla på lika villkor. De andra leverantörerna av innehållstjänster begränsas inte av dessa rättsliga ramar, utan de kan utforma utbudet och ordna verksamheten på kommersiella och företagsekonomiska grunder. Syftet med koncessionerna för tv- och radioverksamheten är att styra koncessionsinnehavarnas verksamhet, men koncessionsvillkoren begränsar inte avsevärt deras möjligheter att på företagsekonomiska grunder fatta beslut om program och innehåll.

Rundradions andel av det finländska utbudet av innehåll är betydande. Till exempel marknaden för den finländska televisionens produktion av innehåll omfattar ca 180 miljoner euro. Av den marknaden omfattar Rundradions egen programproduktion 72 procent och de program som köps av Rundradions oberoende producenter ca 20 procent. Andelen program från oberoende innehållsproducenter har på grund av sparåtgärderna år 2012 tillfälligt minskat till 15 procent. Rundradions andel av det radioinnehåll som levereras uppgår till 90 procent. Av bolagets inkomster avsätts det årligen ca 60 miljoner euro till den inhemska kreativa ekonomin och dess finländska aktörer. Stabiliseringen av nivån på finansieringen möjliggör ytterli-

gare satsningar särskilt i fråga om utbudet av innehåll och således också på företagen och aktörerna inom den inhemska kreativa ekonomin.

Betalningsskyldiga företag och samfund

Skyldigheten att betala televisionsavgift har även gällt näringsutövare samt driftställen i fråga om företag och andra samfund. Antalet betalare som utgörs av företag och andra samfund är ca 27 600 och av deras tv-anmälningar är ca 41 600 gällande. Intäkterna från de televisionsavgifter som betalas av företag och samfund uppgår årligen till ca 10 miljoner euro, dvs. 2 procent av den totala inkomsten av televisionsavgifter. När televisionsavgiften ersätts av en ny rundradioskatt som även gäller företag och andra samfund kommer fördelningen av betalningsbördan att ändras i och med att betalningsskyldigheten baserar sig på omsättningen i stället för på ägandet av en viss apparat. Samfundens sammanlagda avgiftsbelastning kommer att öka från det nuvarande beloppet på 10 miljoner euro till ett belopp på 22 miljoner euro. Den nya skattens konsekvenser för företag och andra samfund behandlas närmare i samband med regeringspropositionen om rundradioskatten.

Konsekvenser för samhällsekonomin och den offentliga ekonomin

Statens televisions- och radiofond

Den 8 mars 2012 fastställdes en dispositionsplan för statens televisions- och radiofond för tiden från den 1 januari till den 31 december 2012. Dispositionsplanen ersatte den föregående dispositionsplan som fastställdes den 21 december 2012 för de första sex månaderna. Eventuellt måste dispositionsplanen ses över på nytt i slutet av 2012, om de lagändringar som är under beredning, anpassningen av Kommunikationsverkets verksamhet eller utvecklingen av antalet betalare av televisionsavgifter ger skäl till det.

Enligt den dispositionsplan som har fastställts beräknas intäkterna från televisionsavgifterna år 2012 uppgå till 356,3 miljoner euro enligt kontantprincipen (473 miljoner

euro i statens budgetproposition för 2012). Rundradion kommer uppskattningsvis att redovisa ca 338,8 miljoner euro (461 miljoner euro). Detta innefattar en mervärdesskatt enligt en skattesats på 9 procent (skattesatsen för 2012), som bolaget är tvunget att betala genom fondmedel. Kommunikationsverkets utgifter för indrivningen av televisionsavgifter och kontrollen över televisionsavgifter uppgår till ca 10,7 miljoner euro (11 miljoner euro). Dispositionsplanen innehåller dessutom ett anslag för 1,0 miljoner euro för ändringen av systemet med televisionsavgifter. Med detta anslag ska man täcka de utgifter som uppkommer när det nuvarande systemet anpassas till den kommande reformen.

Finansieringens övergångsperiod är förknippad med särskilda svårigheter när det gäller fondens användning av medel under 2012 och 2013. I och med att betalningsskyldigheten upphör den 31 december 2012 minskar också inflödet från televisionsavgifter med uppskattningsvis ca 100,2 miljoner euro år 2012. Dessutom beräknas minskningen av antalet betalare av televisionsavgifter medföra en minskning på 16,5 miljoner euro. Inflödet kommer därmed enligt kontantprincipen att utgöra 116,7 miljoner euro mindre än det skulle utgöra utan denna ändring. På grund av att man måste förbereda sig för de utgifter som orsakas av intäkternas minskning, utgifternas tillfälliga ökning och verksamhetsanpassningen kommer Rundradion att redovisa 122,2 miljoner euro mindre.

Det slutsaldo som enligt dispositionsplanen för fonden överförs till 2013 beräknas uppgå till 11,4 miljoner euro. I saldot ingår en reservering på ca 6,4 miljoner euro för redan betalda avgifter som ska betalas tillbaka 2013. Kvar blir även de televisionsavgifter från tidigare år som ska betalas tillbaka på grund av betalarnas uppsägningar, och som man inte har kunnat betalas tillbaka tidigare. Återbetalningarna kommer uppskattningsvis att gälla 190 000 betalare och sammanlagt omfatta ca 6,4 miljoner euro. Fondens slutsaldo är större än normalt också därför att man med fondens medel år 2013 ska täcka de särskilda utgifter som anknyter till t.ex. personalanpassningen och andra nedskärningar.

Från och med 2013 ska det belopp från statsbudgeten som varit avsett för finansie-

ringen av den allmännyttiga verksamheten enligt lagen om statens televisions- och radiofond överföras till fonden, och detta belopp ska beroende på bolagets finansieringsbehov betalas i sin helhet till bolaget. För de televisionsavgifter som i slutet av 2012 är obetalda beräknas det dessutom inflyta betalningar för ca 9 miljoner euro till fonden år 2013. På grund av bestämmelsen om preskribering blir inflödet av betalningar allt mindre fram till år 2018.

Från och med 2013 kommer de utgifter som gäller förvaltningen av fonden att gälla revision, skötsel av fondens bokföring och betalningsrörelse samt övriga motsvarande utgifter för förvaltning, och dessa beräknas årligen uppgå till ca 100 000 euro. Fondens medel ska också täcka de utgifter som uppkommer i och med att systemet med televisionsavgifter slopas, vilket innebär utgifter bl.a. för återbetalning, indrivning av avgifter och upprätthållande av informationssystem. Dessa kostnader beräknas uppgå till sammanlagt 5 miljoner euro före ingången av 2018. I enlighet med 6 a § i lagen om Rundradion Ab ska också arvoden i anslutning till beredningen av förhandsprövningen täckas med fondens medel. Storleken på arvodena beror på antalet förhandsprövningar som ska göras. I praktiken är det tills vidare möjligt att med hjälp av fondens intäkter från televisionsavgifter täcka de övriga utgifter som inte täcks genom det anslag som anvisats för Rundradion.

Statsbudgeten

Statens televisions- och radiofond är en del av statsfinanserna, men finansieras utanför statsbudgeten. I det gällande systemet intäktsförs televisionsavgifterna direkt till fonden. Trots att fonden finansieras utanför statsbudgeten är det riksdagen med dess lagstiftningsbehörighet som med stöd av lagen om statens televisions- och radiofond ska styra användningen av medlen. Från och med 2013 ska det i statsbudgeten ingå ett anslag med vilket det belopp som anges i lagen om statens televisions- och radiofond kan överföras till fonden. Anslaget ska inte ingå i ramar för statsfinanserna. Anslaget får an-

vändas för att täcka kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten.

Avsikten med den nya rundradioskatten som tekniskt ska redovisas i statsbudgeten är att samla in ett belopp som motsvarar denna finansiering. Rundradioskattens konsekvenser för statsfinanserna behandlas närmare i samband med regeringspropositionen om lagen om rundradioskatt och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den.

Anslaget uppgår till 500 miljoner euro år 2013. Anslaget justeras årligen så att det motsvarar stegringen i kostnadsnivån.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Konsekvenser för Kommunikationsverket

Den 10 januari 2012 inrättade Kommunikationsverket på basis av statsrådets principbeslut ett projekt för anpassningen av systemet och funktionerna med televisionsavgifter, som har behövlig ledning och andra resurser för att styra och samordna det praktiska genomförandet av anpassningen. I projektet prioriteras televisionsavgifternas operativa anpassning samt den personalanpassning och ekonomiska anpassning som krävs. Anpassningen genomförs i samarbete med verkets personal i enlighet med lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988).

Anpassningens konsekvenser för personalen vid Kommunikationsverket är betydande. Behovet att minska arbetskraften gäller hela personalen inom verkets förvaltning av televisionsavgifter. Det nuvarande behovet av personalresurser inom förvaltningen av televisionsavgifter kvarstår fram till utgången av 2012. Till åtgärderna för personalanpassning anlitar Kommunikationsverket sakkunniga vars uppgift består i att assistera vid ordnandet av utbildning och arbetssökande.

Inom Kommunikationsverket kommer ändringarna att medföra ett direkt uppsägningsbehov när det gäller 42 televisionsavgiftskontrollanter i ordinarie tjänsteförhållande på heltid och 63 televisionsavgiftskontrollanter i ordinarie tjänsteförhållande med arbetet som bisyssla på deltid. Televisionsavgiftskontrollanterna i bisyssla ska sägas upp på så sätt att deras uppsägningstid tar slut den 31 decem-

ber 2012, dvs. samtidigt som kontrollen av televisionsavgifterna upphör. När det gäller personalen på heltid ska uppsägningarna periodiseras till 2012-2018.

Före de eventuella uppsägningarna ska personalen erbjudas nya uppgifter inom Kommunikationsverket i enlighet med statstjänstemannalagen (750/1994) och få stöd med omplacering inom statsförvaltningen i enlighet med statsrådets principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar. I praktiken gäller förfarandet med att hitta nya uppgifter och ge stöd för omplacering främst dem som är anställda på heltid. De televisionsavgiftskontrollanter som har arbetet som bisyssla är i huvudsak sådana personer som redan är heltidsanställda hos staten. Därför kan de endast ta emot ett tjänsteförhållande för viss tid för att inte förlora sin heltidstjänst hos staten. Sådana bisysslor inom Kommunikationsverket kommer dock inte längre att finnas efter det att systemet med televisionsavgifter upphör, och inte heller inom statsförvaltningen i övrigt.

I händelse av en eventuell uppsägning av personalen inom förvaltningen eller en omplacering inom statsförvaltningen är man också förberedd på att använda personaluthyrningsföretagens tjänster eller på att anlita extra arbetskraft för viss tid i syfte att fullgöra arbetsuppgifterna före utgången av 2012. Kostnaderna för dessa projekt har beaktats i dispositionsplanen för televisions- och radiofonden för 2012.

Indrivningen och utsökningen av de avgifter som ska betalas före 2013 ska fortsätta fram till år 2018 då preskriptionstiden löper ut. De avgifter som ska drivas in beräknas omfatta ca 20 miljoner euro vid ingången av 2013. De processer som gäller ändringssökande av retroaktiva avgifter och kontrollavgifter är under behandling ännu år 2013. Indrivningen av de kundavgifter (ca 500 000) som behandlas i förvaltningsdomstolarna och som omfattas av programmen för privatpersoners skuldsanering är på hälft. Eftersom det är många kunder som ännu vid ingången av 2013 är föremål för indrivningsåtgärder, kommer man ännu vid början av 2013 att vara tvungen att fortsätta med ett stort antal telefon-, e-post- och brevtjänster för att sköta deras ärenden.

För behandlingen av återbetalningarna och av nämnda övriga uppgifter kommer behovet av personalresurser år 2013 uppskattningsvis att omfatta 15 årsverken och främst gälla början av 2013. Efter 2013 minskar indrivningsåtgärderna och därmed minskar också behovet av personalresurser kraftigt. I utgifterna för förvaltningen av fonden ingår också utgifterna för fondens bokföring och betalningsrörelse samt för arbetsinsatsen inom ekonomiförvaltningen.

I televisions- och radiofondens dispositionsplaner för 2013-2018 bör man bereda sig för att uppsägningarna av tjänstemännen inom förvaltningen av televisionsavgifter och av arbetstagarnas tjänsteförhållanden delvis kommer att skjutas upp till 2013, och för några personers del till 2014-2018. Detta beror på behovet att fortsätta med en del av verksamheten ännu under 2013-2018. Kommunikationsverket är i alla händelser i alla fall tvunget att ännu under 2013-2018 betala ut normal lön och lön för uppsägnings-tid i enlighet med tjänste- och arbetskollektivavtalen, åtminstone till en del av de personer som måste sägas upp på grund av att systemet med televisionsavgifter och dess funktioner upphör.

Andra konsekvenser

I meddelandet och statsrådets principbeslut konstaterades att det är den tjänsteman som riksdagen har utsett att verka i anslutning till kommunikationsutskottet som ska svara för beredningen av den förhandsprövning som förvaltningsrådet ska göra. Tjänstemannens uppgift är att bistå förvaltningsrådet vid beredningen av förhandsprövningen. Arvodet för uppgiften ska betalas ur fondens medel.

Om riksdagen beslutar att se över dess arbetsordning i syfte att genomföra detta, kommer det att inverka på riksdagens personalresurser.

Behovet av personalresurser beror på hur många förhandsprövningar enligt den föreslagna 6 a § som kommer att tilldelas riksdagen. Tills vidare har det gjorts endast en förhandsprövning, och den beskrivs i avsnitt 2.2.

När uppgiften arrangeras bör det tas i beaktande att den tjänsteman som har utsetts för

uppgiften ska ges möjlighet att lösgöra sig från arbetet i utskottet för att göra förhandsprövningen. För att trygga utskottets arbete finns det därmed ett klart behov av ytterligare resurser.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Rundradions uppdrag är enligt lagen att tillhandahålla allmännyttiga tjänster för alla på lika villkor. I syfte att tillgodose samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov ska bolaget tillhandahålla ett så mångsidigt programutbud som möjligt för alla publikgrupper. Således är tryggheten av bolagets finansiella resurser av intresse för alla finländare. Varje finländare kan använda Rundradions tjänster, utveckla och allmänbilda sig själv, oberoende av boningsort, förmögenhet eller språk. I det allmännyttiga utbudet betonar man lika grunder för tjänsterna på nationalspråken samt specialgrupper, minoriteter och övriga språkgrupper. Rundradion är det enda medieföretaget som är skyldigt att beakta behoven hos dessa grupper, även om verksamheten skulle vara ekonomiskt olönsam. Bolaget har således en skyldighet att producera allmännyttiga program och tjänster samt att främja yttrandefriheten på ett mångsidigt sätt och samtidigt stödja mångfald och medborgardiskussion, och att även erbjuda denna typ av program i sådana fall när de inte anses intressanta ur aktörernas synvinkel. Genom tillräcklig finansiering och andra ändringar kan genomförandet av tjänsterna tryggas även i fortsättningen.

Rundradion har för närvarande både riksomfattande och regional verksamhet. I förslaget tar man också hänsyn till möjligheterna att utveckla de regionala tjänsterna och på detta sätt förbättra möjligheterna att tillhandahålla ett regionalt utbud av innehåll.

Den allmännyttiga televisions- och radioverksamheten med dess tjänster bidrar till att främja sådan kvalitetsutveckling som gäller nationell identitet, kultur, språk och kunnande. Att det allmännyttiga programutbudet är kvalitetsinriktat förbättrar kvaliteten på hela branschens utbud. Tillsammans med det starka kommersiella innehållet erbjuder den allmännyttiga verksamheten ett balanserat,

mångsidigt och omfattande nationellt utbud av innehållstjänster. Endast om de offentliga kanalerna är tillräckligt starka kan den allmännyttiga verksamheten inverka positivt på kvaliteten av det totala utbudet i branschen. Rundradion upprätthåller också ett arkiv med tal, händelser och bilder som är av stort historiskt värde. Genom de ändringar som föreslås ser man till att verksamhetsbetingelserna för den allmännyttiga verksamheten bibehålls.

Informationssamhällets utveckling påverkar också det allmännyttiga innehållet och förutsättningarna för produktionen. Genom förslaget ska Rundradions verksamhetsbetingelser förbättras så att bolaget kan dra nytta av den tekniska utveckling som möjliggör sådana allmännyttiga tjänster som motsvarar de föränderliga behoven hos användare i informationssamhället. Tack vare informationssamhällets utveckling kan behoven hos de olika användargrupperna beaktas allt bättre i det allmännyttiga utbudet samt nya tjänster och innehåll utvecklas. Inom ramen för den allmännyttiga verksamheten kan man också förbättra medborgarnas möjligheter att delta och påverka genom t.ex. de sociala medierna. Samtidigt ser man dock till att innehållstjänster kan tas emot och användas på vanligt sätt och via sådana mottagare som är i allmän användning.

Genom att garantera finansiering ser man också till att det kommunikationssystem som tjänar alla medborgare under normala förhållanden även fungerar vid störningar.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Bakgrund

Utvecklingen av den allmännyttiga verksamheten i Finland har under 2000-talet bl.a. skett i tre arbetsgrupper. I februari 2001 tillsattes Backmans arbetsgrupp, som samma år lade fram sitt förslag. I maj 2003 tillsattes Niemeläs arbetsgrupp, som lämnade sin mellanrapport 2003 och slutrapport 2004. I februari 2008 tillsattes Lintiläs arbetsgrupp som lämnade sitt förslag 2009.

I enlighet med uppdraget utredde Backmans arbetsgrupp hur verksamhetsbetingelserna för televisionsverksamheten kunde förbättras i en verksamhetsmiljö som präglas av konvergens samt hur definitionen av allmännyttig verksamhet kunde specificeras. På basis av förslagen halverades nivån på den koncessionsavgift som betalats av kommersiella tv-bolag och som riktats till finansieringen av den allmännyttiga verksamheten och koncessionsavgiften för den digitala sändningsverksamheten slopades fram till år 2010. Koncessionsavgiften slopades i och med den totala övergången till digitala tv-sändningar år 2007. Dessutom upphörde man med Rundradions tv-reklam och utvidgade det allmännyttiga uppdraget så att det även gällde de nya distributionsvägarna. I förslagen behandlades även principiella frågor i anknytning till höjningen av televisionsavgiften. Man kom överens om att höja avgiften från och med ingången av 2005 så att den höjdes med en procentenhet från den nivå som motsvarade inflationen. Höjningen skulle gälla tills det att de analoga och digitala sändningarna inte längre var överlappande. I juni 2002 lämnades en regeringsproposition om ändringarna i lagstiftningen (RP 241/2001) som gällde arbetsgruppens förslag och ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2002. Televisionsavgiften höjdes i enlighet med förslaget.

Niemeläs arbetsgrupp hade bl.a. i uppgift att utarbeta ett förslag om Rundradions finansiering i samband med den totala övergången till digital tv-verksamhet. Arbetsgruppen bedömde även definitionen av allmännyttig verksamhet och Rundradions uppdrags tidsenlighet samt utvecklingen av bolagets förvaltningsmodell. Arbetsgruppen ansåg fortsättningsvis att en finansiering som baserar sig på en televisionsavgift är den bästa modellen för finansieringen av den allmännyttiga verksamheten. På basis av ovan nämnda arbetsgrupps motiveringar föreslogs det att televisionsavgiften höjs ända fram till 2010. Samtidigt skulle man avstå från koncessionsavgiften. Arbetsgruppens förslag gällde också ändringar av Rundradions förvaltningsmodell, som t.ex. att förvaltningen skulle stå utanför bolaget samt små ändringar i definitionen av allmännyttig verksamhet.

En regeringsproposition om ändringarna i lagstiftningen (RP 43/2005), som gällde arbetsgruppens förslag, lämnades i augusti 2005 och ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2006. Höjningarna av televisionsavgifterna genomfördes enligt ovannämnda principer.

Lintiläs arbetsgrupp hade i uppgift att ge förslag till definitionen av allmännyttig verksamhet och dess omfattning samt till ordnandet av Rundradions finansiering. Arbetsgruppen föreslog en reform av systemet med finansieringen av den allmännyttiga verksamheten som innebar att finansieringen skulle basera sig på en ny medieavgift som skulle tas ut av alla hushåll samt sådana företag och andra samfund som omsatte över 0,4 miljoner euro. Dessutom föreslog arbetsgruppen smärre preciseringar av definitionen av allmännyttig verksamhet och av förvaltningsrådets ställning och uppgifter. Som en del i den fortsatta beredningen tillsatte social- och hälsovårdsministeriet i oktober 2009 en arbetsgrupp med uppgift att utreda rundradioavgiftens inverkan på personer med låg inkomst och att bedöma måttstocken för eventuella kompensationer samt föreslå hur kompensationerna skulle genomföras. Arbetsgruppen lämnade inte någon slutrapport, utan arbetet förföll i mars 2010. Lintiläs arbetsgrupps förslag genomfördes inte under den valperiod som tog slut 2011.

Beredningen av propositionen under innevarande regeringsperiod

Enligt statsminister Katainens regeringsprogram ska modellen för finansieringen av Rundradion och för insamlingen av den reformeras i enlighet med riksdagsgruppernas gemensamma ställningstagande som godkändes 2010. Enligt utgiftsbesparingarna i regeringsprogrammet ska slopandet av kontrollen av televisionsavgifter medföra en besparing på 11 miljoner euro.

Enligt det ställningstagande från 2010 som det hänvisas till i regeringsprogrammet bör nivån på finansieringen vara tillräckligt hög (480 miljoner euro med skatter år 2010). Enligt ställningstagandet ska verksamheten finansieras med televisionsavgifter tills det nya systemet tas i bruk. Målet för beredningen

ska vara att skapa en sådan finansierings- och förvaltningsmodell som på lång sikt tryggar utvecklingen och oberoendet i nuvarande utsträckning i Rundradions allmännyttiga verksamhet. Den sociala rättvisan i fråga om betalningssystemet ska beaktas. Vid beredningen är det dessutom viktigt att se över Rundradions förvaltning och definitionen av det allmännyttiga uppdraget. Enligt ställningstagandet är det viktigt att det ges parlamentariskt stöd för en totalreform.

Under innevarande valperiod har reformen beretts under ledning av bostads- och kommunikationsminister Krista Kiuru och i samarbete med riksdagsgruppernas ordförande. Under deras möte den 16 december 2011 kom riksdagsgruppernas ordförande och bostads- och kommunikationsminister Krista Kiuru överens om reformen av finansieringen av Rundradions allmännyttiga verksamhet och om ändringarna i anknytning till den. Om reformen har det lämnats ett meddelande som godkänts av riksdagsgruppernas ordförande samt ett principbeslut av statsrådet. Dessa innehåller reformens centrala riktlinjer i fråga om finansieringen och definitionen av allmännyttig verksamhet.

Förslagen i denna proposition baserar sig på ovannämnda meddelande samt principbeslut av statsrådet. Förslaget om att ta ut en ny rundradioskatt, som hänför sig till ändringen av finansieringen av den allmännyttiga verksamheten, har beretts vid finansministeriet.

Förslaget om den nya rundradioskatten, dess grunder, fastställande och övrigt, ska genomföras genom en separat lag. Tekniskt intäktsförs skatteintäkterna i statsbudgeten. Ett moment som motsvarar den allmännyttiga verksamhetens finansieringsbehov införs i statsbudgeten och detta moment påverkar inte ramarna för statsfinanserna. Förfarandet är motiverat för att trygga Rundradions oberoende.

Kommunikationsverket svarar för de åtgärder som anknyter till slopandet av systemet med televisionsavgifter.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om utkastet till proposition begärdes av 88 olika instanser. Därtill har ut-

kastet till proposition funnits på kommunikationsministeriets webbsida. Utlåtande gavs av justitieministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Konkurrensverket, Kommunikationsverket, dataombudsmannen, delegationen för romska ärenden, delegationen för romska ärenden, Svenska Finlands Folktung, Nationella audiovisuella arkivet, Sanoma Oyj, MTV Media, TS-Yhtymä Oy, Keski-suomalainen Oyj, Elisa Abp, Rundradion Ab, Viestinnän Keskusliitto ry, Radiomedia ry, Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat SATU ry, Av-Tuottajien Tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry, AVEK/Kopioisto ry, Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys GRAMEX ry, Electronic Frontier Finland - EFFi ry, Suomen Journalistiliitto – Finlands Journalistförbund ry, Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat – Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry, Finlands filmstiftelse, Suomen elokuvaohjaajaliitto SELO ry, Suomen Näyttelijäliitto – Finlands Skådespelareförbund ry, Teatteri- ja Mediayöntekijät ry Teme, Löntagarorganisationen Pardia rf, Svenska hörsselförbundet rf, Finska hörsselförbundet rf, Finlands Dövas förbund rf, Synskadades Centralförbund rf, Erilaisten oppijoiden liitto ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö - Samverkande bildningsorganisationerna ry, Kansanvalistusseura och Tammerfors universitet. Dessutom meddelade Canal Digital Finland Oy, Institutet för hälsa och välfärd och Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena rf att de inte har något att anmärka på. Nedan presenteras de centrala synpunkterna i utlåtandena. En del av remissinstanserna gav också sina synpunkter på utkastet till regeringspropositionen med förslag till lag om rundradioskatt och till vissa lagar som har samband med den.

Justitieministeriet konstaterade i sitt utlåtande att det i lagen om Rundradion Ab inte ska finnas bestämmelser om riksdagens beredning av ärenden för Rundradions förvaltningsråd. I 4 kap. i grundlagen finns bestämmelser om riksdagens verksamhet. Enligt 52 § i grundlagen utfärdas i riksdagens

arbetsordning närmare bestämmelser om riksdagens organ och riksdagsarbetet. Därför har i propositionen slopats 6 b §, som gällde den beredning av förhandsprövningen av nya betydande tjänster som förvaltningsrådet skulle utföra genom en tjänsteman som riksdagens kanslikommission utsett. Motivering- en till 6 a § i lagförslaget har omarbetats på motsvarande sätt. Motiveringarna har också kompletterats med en hänvisning till behovet att till denna del granska riksdagens arbetsordning. Justitieministeriet har därtill framställt vissa lagtekniska anmärkningar som har beaktats.

I finansministeriets utlåtande konstaterades att det i lagförslaget om rundradioskatten eftersträvs en sådan skattegrund att avkastningsmålen i statsrådets principbeslut ska nås. Detta innebär att den del av avkastningen som överstiger beskattningskostnaderna, dvs. 500 miljoner euro, motsvarar det belopp som ska betalas ur anslaget i statsbudgeten till statens televisions- och radiofond för att täcka kostnaderna för Rundradions allmännyttiga verksamhet. I utlåtandet konstateras också att det anslag som baserar sig på rundradioskatten och som överförs från statsbudgeten till fonden ska behandlas som en utgift utanför statsbudgeten. Detta innebär en avvikelse från den praxis som hittills tillämpats att behandla anslag som baserar sig på statens ("öronmärkta") skatteintäkter som en del av budgetramen.

Kommunikationsverket föreslår i sitt utlåtande att bestämmelserna om tillsynsuppgifterna inom den allmännyttiga verksamheten och det praktiska genomförandet av tillsynen ska göras tydligare och motiveringarna preciseras. Kommunikationsverket fäster uppmärksamhet vid att en tillsyn över underpris-sättning och korssubventionering är möjlig endast om Rundradion åläggs tydligare skyldigheter eller förbud än de föreslagna. Kommunikationsverket anser, med tanke på tillsynen och kommissionens meddelande om statligt stöd, att den gällande särredovisningsskyldigheten som innebär en separering av den allmännyttiga radio- och tv-verksamheten och den övriga allmännyttiga verksamheten inte är motiverad. Verket ber också om en bedömning av om uppdelningen ska vara bokföringsmässig eller om en särre-

dovisningskalkyl härledd ur bokslutet och uträknad i efterskott räcker. Dessutom fäster verket uppmärksamhet vid behovet att klarlägga avsikten med den gällande 7 § 3 mom. och momentets förhållande till särredovisningsskyldigheten. För att främja en öppnare och mera transparent offentlig finansiering föreslår verket att särredovisningskalkylernas offentlighet ska garanteras genom lag. Motiveringen till propositionen har i tillämpliga delar kompletterats utifrån de framförda synpunkterna.

Kommunikationsverkets utlåtande innehåller också vissa kompletterings- och preciseringsförslag när det gäller övergångsbestämmelserna i lagen om statens televisions- och radiofond. Förslagen hänför sig till sloandet av systemet med televisionsavgift i praktiken. Övergångsbestämmelserna har i tillämpliga delar preciserats utifrån förslagen.

Undervisnings- och kulturministeriet och Tammerfors universitet föreslog att bestämmelserna om användningen av fondens medel ska preciseras. De föreslog att medlen ska anvisas även för främjande av det innehåll som produceras av oberoende produktionsföretag och av inhemskt audiovisuellt innehåll som sänds på tv samt för forskningen och utvecklingen inom tv- och radioverksamheten. Enligt förslaget ska det till fonden anvisas ett tillräckligt anslag i statsbudgeten för finansieringen av den allmännyttiga verksamheten, och nivån på anslaget ska fastställas i lag. Inflödet av övriga medel till fonden är inte stort och dessa medel anknyter till sloandet av systemet med televisionsavgifter. Därför kan det inte anses ändamålsenligt att till denna del ändra användningsändamålet för fonden.

De instanser som representerar de kommersiella medieföretagen föreslog i sina utlåtanden att definitionen av den allmännyttiga verksamheten ska preciseras, att tillsynen över Rundradions allmännyttiga verksamhet ska koncentreras helt och hållet till Kommunikationsverket och att finansieringen av den allmännyttiga verksamheten ska bli tidsbunden. I utlåtandena ansågs förslaget inte uppfylla de rättsliga ramarna enligt kommissionens meddelande om statligt stöd, särskilt inte när det gäller exaktheten i definitionen av allmännyttig verksamhet samt oberoendet vid tillsynen över genomförandet av för-

handsprövningen och över det övriga genomförandet av allmännyttig verksamhet. I dessa utlåtanden anser man att det är omotiverat att det enligt definitionen av allmännyttig verksamhet även ska tillhandahållas ett särskilt programutbud för ungdomar. Även snedvridningen av konkurrensen anses problematisk, och man anser att finansieringen av den allmännyttiga verksamheten ska riktas främst till de tjänster som är nödvändiga för medborgarna och som de privata producenterna inte kan erbjuda på grund av att de är olönsamma. Enligt utlåtandena ska formuleringen av definitionen av allmännyttig verksamhet anpassas till formuleringarna i Amsterdamprotokollet och meddelandet om statligt stöd. Undervisnings- och kulturministeriet föreslår att det ska begäras ett utlåtande av Europeiska kommissionen om huruvida den förhandsprövning som görs av förvaltningsrådet uppfyller EU:s villkor.

Konkurrensverket anser däremot i sitt utlåtande att verkets ställningstaganden i de olika beredningsskedena av reformen har beaktats i tillräcklig grad, och verket har inte något att anmärka på. Verket anser att det är bra att modellen för förhandsprövningen ingår i propositionen. Med tanke på Finlands förhållanden är förfarandet för bedömningen av konsekvenserna för marknaden och konkurrensen enligt denna modell tillräckligt oberoende av bolagets interna förvaltning. Förfarandet skapar enligt verket jämlika förutsättningar för likvärdiga konkurrensförhållanden. Arbets- och näringsministeriet har fäst uppmärksamhet vid sådana aspekter av reformen som hänför sig till statsstödet. Ministeriet anser också att ändringsförslagen gällande förhandsprövningen och Kommunikationsverkets tillsyn följer samma linje som kommissionens meddelande om statligt stöd.

Motiveringen till att de bestämmelser som föreslås ska uppfylla kraven enligt EU-rätten framgår av detaljmotiveringen i propositionen. Under diskussionerna med representanterna för Europeiska kommissionen har det inte framgått behov att ändra förslaget i fråga om riktlinjerna i meddelandet och statsrådets principbeslut.

I utlåtandena av innehavarna av upphovsrättigheter och representanterna för den kreativa sektorn samt av undervisnings- och kul-

turministeriet lyfte man fram betydelsen av att det tack vare Rundradion är möjligt att tillhandahålla ett mångsidigt inhemskt innehåll. Det ansågs också att det är bra att finansieringen är stabil och går att beräkna på förhand samtidigt som kvaliteten bibehålls och det redaktionella oberoendet tryggas. Det föreslogs att producerandet, skapandet, utvecklandet och bevarandet av inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning i definitionen av allmännyttig verksamhet i punkt 2 i förteckningen ska kompletteras med beställande. Dessutom föreslogs det att skyldigheten att främja inhemsk film och filmkultur ska fogas till definitionen, och att det ska reserveras en post för att använda en del av programbudgeten för inhemsk drama- och filmproduktion. Det ska enligt förslaget också satsas på svenskspråkig produktion avsedd för barn och ungdomar samt dokumentärer och radiodrama avsedda för ungdomar. I utlåtandena fästes också uppmärksamhet vid att den information om Rundradions verksamhet som ges ska vara mera transparent. På basis av synpunkterna har motiveringen i propositionen till vissa delar kompletterats.

I ovannämnda utlåtanden uppmärksammade man också behovet av adekvata ersättningar till aktörerna. I ett av utlåtandena förutsattes det att allt material som produceras ska finnas tillgängligt med öppna licenser via Rundradions nättjänster. Eftersom dessa frågor omfattas av upphovsrättslagen behandlas de inte i denna proposition.

När Rundradions finansieringsbas ändras bör man enligt utlåtandet av Löntagarorganisationen Pardia rf se till att Kommunikationsverkets personal inom resultatområdet för televisionsavgifter kan omplaceras inom verket eller någon annanstans inom statsförvaltningen. Enligt Pardia inverkar tryggheten av Rundradions finansiering positivt på bolagets framtida personalpolitik. Frågor i anknytning till tryggheten av personalens ställning behandlas närmare i den allmänna motiveringen.

En del av remissinstanserna fäste uppmärksamhet vid att Rundradion bör se till att alla, utan hinder, har tillgång till dess tjänster (t.ex. undertext, bildtolkning och teckenspråk) och att behov och rättigheter hos personer med funktionshinder beaktas i högre grad. Dessutom föreslås det att jämlikheten och tillgången till tjänster i fråga om personer med funktionshinder ska tas in i definitionen av allmännyttig verksamhet och att det stiftas en separat förordning om tjänster på teckenspråk. Finlands Folkting, delegationen för romska ärenden och Finlands Dövas förbund rf betonade i sina utlåtanden att det även bör tillhandahållas tjänster på svenska, romani och teckenspråk på det sätt som lagen förutsätter. Dessutom föreslog man att samrådsförfarandet i samband med beredningen av förvaltningsrådets berättelse ska utvidgas på så sätt att det också gäller de övriga representanterna för specialgrupper och minoriteter. De förslag som framförs i utlåtandena ingår på en allmän nivå i definitionen av allmännyttig verksamhet i den gällande lagen. Rundradions förvaltningsorgan svarar för det praktiska genomförandet enligt lagen.

I utlåtandena av undervisnings- och kulturministeriet, Nationella audiovisuella arkivet och Tammerfors universitet uppmärksammades att förslaget är otydligt i fråga om Nationella audiovisuella arkivets uppgifter. Till denna del har motiveringen kompletterats.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rundradioskatt och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den. Propositionen har beretts vid finansministeriet. Ändringarna av finansieringen av den allmännyttiga verksamheten är beroende av genomförandet av den nya rundradioskatten, och därmed avses denna proposition bli behandlad i samband med regeringens proposition om rundradioskatten.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lagen om ändring av lagen om Rundradion Ab**

6 §. Förvaltningsrådets uppgifter. I den gällande lagen finns förvaltningsrådets uppgifter uppräknade i paragrafens 1 mom.

Den föreslagna 4 punkten i 1 mom. är ny. Den nya punkten ersätter 4 punkten i den gällande lagen, enligt vilken förvaltningsrådet vartannat år efter att ha hört Sametinget i ärendet lämnar riksdagen en berättelse om hur den allmännyttiga verksamheten har genomförts under två verksamhetsår. En bestämmelse som motsvarar den nuvarande bestämmelsen i 4 punkten tas för tydlighetens skull i 2 mom.

Enligt den föreslagna 4 punkten ska förvaltningsrådet göra den förhandsprövning av tjänster och funktioner i förhållande till den allmännyttiga verksamheten och kommunikationsmarknaden som helhet som avses i 6 a § samt på basis av prövningen besluta om tjänsten eller funktionen ska erbjudas eller inte, och offentliggöra beslutet och motiveringarna till det. Om förfarandet vid förhandsprövning föreskrivs nedan i 6 a §.

Den föreslagna ändringen följer statsrådets principbeslut. Kommissionens meddelande om statligt stöd ligger som grund för reglerna. Där förutsätts det att betydande nya audiovisuella tjänster och funktioner ska bedömas genom ett särskilt förfarande med förhandsprövning innan tjänsterna tas i bruk. Enligt meddelandet är en sådan bedömning objektiv endast om den utförs av ett organ som är fullständigt oberoende av rundradiobolagets ledning, även när det gäller att tillsätta och avsätta sina ledamöter, och har tillräckliga förutsättningar och resurser att fullgöra sina skyldigheter. Medlemsstaterna ska kunna utarbeta ett förfarande som står i proportion till marknadens storlek och rundradiobolagets marknadsställning.

Förvaltningsrådet kan anses vara det oberoende organ som avses i meddelandet och vars befogenheter regleras genom lag. Enligt 5 § 2 mom. väljer riksdagen förvaltningsrådets medlemmar. Enligt 6 § väljer och entle-

digar förvaltningsrådet bolagets styrelse som svara för bolagets operativa verksamhet. Enligt den gällande 6 a § får styrelsemedlemmarna inte vara medlemmar i förvaltningsrådet och inte heller höra till bolagets övriga högsta ledning. Till styrelsens uppgifter hör att välja bolagets verkställande direktör och övriga högsta ledning. Förvaltningsrådet har också i övrigt sådana uppgifter enligt 6 § genom vilka förvaltningsrådet ger riktlinjer för genomförandet av bolagets allmännyttiga uppdrag och därigenom för bolagets ledning.

Förvaltningsrådet kan också anses ha tillräckliga förutsättningar och resurser för att kunna sköta sina uppgifter. Enligt 5 § 2 mom. ska till medlemmar i förvaltningsrådet väljas personer som är förtrodda med vetenskap, konst, kulturarbete samt näringslivet och ekonomiska frågor samt personer som företräder olika samhälls- och språkgrupper. Förutsättningarna förbättras också av att en tjänsteman som verkar i anslutning till kommunikationsutskottet i fortsättningen ska delta i beredningen av förhandsprövningen i enlighet meddelandet och statsrådets principbeslut.

En fungerande tillsyn är en förutsättning för att den allmännyttiga verksamheten ska kunna genomföras på det sätt som föreskrivs i lag. Också kommissionens meddelande utgår från att en lämplig myndighet eller ett särskilt utsett organ utövar en öppen och effektiv tillsyn över hur uppdraget genomförs. Enligt 6 § har förvaltningsrådet befogenhet att utöva tillsynen över och styrningen av den allmännyttiga verksamheten. Förvaltningsrådet uppfyller också övriga kriterier för tillsyn som förutsätts enligt kommissionens meddelande om statligt stöd, så som ovan anges. Med stöd av 6 § har förvaltningsrådet också möjlighet att fatta beslut om behövliga förbättringar om detta förutsätts för att skyldigheterna i samband med den allmännyttiga verksamheten ska fullgöras. Förvaltningsrådets tillsyn över innehåll och verksamhet kompletteras av de ekonomiska tillsynsuppgifterna enligt den föreslagna 12 a §.

För att säkra en transparent förhandsprövning ska beslutet och motiveringarna till det offentliggöras. Samtidigt ska också resultatet

och utvärderingen av samrådet enligt 3 mom. offentliggörs.

Det föreslås att det i 6 punkten i det gällande 1 mom. görs en språklig ändring. Enligt den gällande bestämmelsen ska förvaltningsrådet granska och godkänna styrelsens årsberättelse. I förslaget ändras begreppen så att det motsvarar begreppen i bokföringslagen (1336/1997) och aktiebolagslagen (624/2006), genom att ordet årsberättelse ersätts med ordet verksamhetsberättelse.

Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. där det finns bestämmelser om förvaltningsrådets skyldighet att till riksdagen ge information om hur Rundradion har genomfört den allmännyttiga verksamheten. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 6 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen.

Enligt 2 mom. ska förvaltningsrådet dessutom årligen före utgången av april lämna riksdagen en berättelse om hur den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § har genomförts och hur förvaltningsrådets styrnings- och tillsynsuppgifter har fullgjorts under det föregående kalenderåret. Innan berättelsen lämnas ska Sametinget höras.

Avsikten med berättelseförfarandet är enligt motiveringen till regeringspropositionen 112/2002 rd att främja riksdagens möjligheter att regelbundet få information om Rundradions verksamhet samtidigt som dess möjligheter att övervaka bolagets verksamhet via förvaltningsrådet förbättras. I motiveringen till propositionen konstateras också att avsikten är att berättelsen ska innehålla uppgifter om både förvaltningsrådets verksamhet och bolagets verksamhet över lag. För att betona förvaltningsrådets verksamhet föreslås det att bestämmelsen kompletteras till denna del. I berättelsen ska ingå sådana uppgifter som behövs vid bedömningen av den allmännyttiga verksamheten enligt 7 §. Det ska dock inte ges närmare bestämmelser om berättelsens innehåll, utan det ska fortfarande förvaltningsrådet få fatta beslut om.

Genom förslaget ändras nuvarande praxis så att berättelsen ges en gång per år inom en utsatt tid. På detta sätt har riksdagen möjlighet att oftare än för närvarande diskutera Rundradions allmännyttiga verksamhet, verksamhetens innehåll och bolagets verksamhet över lag. Berättelsen och den offent-

liga debatten kring den förbättrar också medborgarnas möjligheter att följa och bedöma hur det allmännyttiga uppdraget fullföljs.

6 a §. Förfarande vid förhandsprövning. I 6 § finns bestämmelser om förvaltningsrådets uppgift att göra en förhandsprövning av nya betydande tjänster. Till denna paragraf fogas en bestämmelse om det förfarande som förvaltningsrådet ska följa vid förhandsprövningen av nya betydande tjänster. Bestämmelsen är ny.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska en förhandsprövning göras av sådana nya tjänster eller funktioner som har mer än obetydlig inverkan på helhetsutbudet av innehållstjänster. Paragrafens 1 mom. innehåller en väsentlighetsbedömning som ska ge vid handen när en förhandsprövning ska göras. Enligt momentet ska en förhandsprövning göras om en ny tjänst eller funktion är väsentlig till sin betydelse, sin varaktighet och sina kostnader. Betydande ändringar av sådana tjänster som redan är i bruk bedöms på samma sätt som nya betydande tjänster. Enligt kommissionens meddelande om statligt stöd ska man vid bedömningen av hur betydande och väsentlig en tjänst är beakta särdragen hos och utvecklingen av marknaden för radio- och tv-program samt rundradiobolagets nuvarande utbud av tjänster. Vid bedömningen av hur betydande en tjänst är kan man exempelvis ta hänsyn till vilka finansiella resurser som krävs för utvecklingen av den och tjänstens förväntade effekt på efterfrågan.

Enligt 2 mom. görs en förhandsprövning på begäran av Rundradion eller på begäran av en person vars intresse ärendet berör. Prövningen kan göras också i andra fall, om det av grundad anledning är nödvändigt.

Enligt 3 mom. ska i prövningen ingå en bedömning av den planerade tjänstens eller funktionens marknads- och konkurrensinverkan samt övrig inverkan. Viktiga aspekter vid en bedömning av inverkan på marknaden är enligt kommissionens meddelande om statligt stöd t.ex. förekomsten av liknande eller utbytbart utbud, redaktionell konkurrens, marknadsstruktur, rundradiobolagets marknadsställning, konkurrensnivå och potentiell inverkan på privata initiativ. Vid bedömningen av inverkan på marknaden ska även tjänsternas samhällsvärde beaktas. Utöver inver-

kan på marknaden ska man också beakta den inverkan som tjänsten eller funktionen har på samhället och medborgarna.

I det föreslagna 4 mom. konstateras att skriftligt eller muntligt utlåtande om prövningen ska begäras av konkurrensmyndigheten, konsumentmyndigheten och centrala aktörer i branschen. Vid behov kan vid prövningen också höras andra sakkunniga. För insynen och för att intressentgrupperna ska kunna få tillgång till alla de uppgifter som krävs för ett väl underbyggt beslut, ska intressentgrupperna få möjlighet att genom offentligt samråd lägga fram sina ståndpunkter om den nya betydande tjänsten. För att garantera att den offentliga finansieringen av nya betydande tjänster inte snedvrider konkurrensen och handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset, ska förvaltningsrådet utgående från resultatet av det offentliga samrådet bedöma hur den nya tjänsten påverkar marknaden totalt sett, genom att jämföra situationen med och utan den planerade nya tjänsten.

Enligt kommissionens meddelande om statligt stöd förefaller vid övervägande negativa effekter på marknaden statlig finansiering av audiovisuella tjänster proportionerlig endast om den tillför ett mervärde genom att tillgodose samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov. Vid bedömningen av ett eventuellt mervärde ska även hela det totala utbudet av allmännyttiga tjänster beaktas.

I meddelandet och i statsrådets principbeslut konstaterades att det är den tjänsteman som riksdagen har utsett att verka i anslutning till kommunikationsutskottet som ska svara för beredningen av den förhandsprövning som förvaltningsrådet ska göra. Tjänstemannens uppgift är att bistå förvaltningsrådet vid beredningen av förhandsprövningen. Arvodet för uppgiften ska betalas ur fondens medel.

I 4 kap. i grundlagen finns bestämmelser om riksdagens verksamhet. Enligt 52 § i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om riksdagens organ och riksdagsarbetet i riksdagens arbetsordning. Genomförandet av riktlinjerna enligt meddelandet och statsrådets principbeslut torde förutsätta att riksdagens arbetsordning ses över.

6 b §. Styrelsen. En lagteknisk ändring görs i fråga om numreringen av den gällande 6 a § om Rundradion Ab:s styrelse. Det nya numret är 6 d §.

7 §. Allmännyttig verksamhet. Paragrafens 1 mom. behandlar utgångspunkten för definitionen av allmännyttig verksamhet. Kommissionens meddelande om statligt stöd utgår från att definitionen av allmännyttig verksamhet ska vara så exakt som möjligt. Medlemsstaterna har dock stor frihet att definiera den allmännyttiga verksamhetens innehåll. Definitionen kan omfatta ett brett programutbud med olika slag av program och innehåll, oberoende av om motsvarande program erbjuds kommersiellt på marknaden. I meddelandet har också framtida behov av mångsidighet beaktats och likaså nyttjandet av den tekniska utvecklingen, t.ex. användningen av nya distributionsvägar. Definitionen fyller därmed kravet på exakthet, även om den är omfattande. Definitionen är till sin karaktär sådan att den svarar på de syften gäller samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov och som garanterar mångsidighet.

Enligt det föreslagna 1 mom. är det bolagets uppgift att tillhandahålla ett mångsidigt och täckande allmännyttigt tv- och radioprogramutbud jämte special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Dessa och andra allmännyttiga innehållstjänster kan tillhandahållas i allmänna kommunikationsnät både riksomfattande och regionalt.

I den gällande lagen används termen heltäckande programutbud som nu föreslås att ersättas med termerna mångsidig och täckande. Genom ändringen moderniseras och förtydligas den nuvarande definitionen. Avsikten är att bevara det allmännyttiga programutbudet på samma nivå som för närvarande.

Bestämmelsen kompletteras också genom en uttrycklig hänvisning till att tjänsterna kan erbjudas regionalt och riksomfattande. Ändringen motsvarar i praktiken den rådande situationen.

I lag 492/2002 (RP 112/2002 rd) inkluderas möjligheten att erbjuda tjänster med hjälp av ny teknologi, framför allt internet, i definitionen av den allmännyttiga verksamheten. I bestämmelsen görs till denna del en lagteknisk ändring genom att begreppet "i alla telenät" ersätts med uttrycket "i allmänna

kommunikationsnät". Ändringen har inte någon materiell verkan på innehållet i bestämmelsen.

I bestämmelsen görs därtill en språklig ändring genom att uttrycket "andra innehållstjänster som ansluter sig till den allmännyttiga verksamheten" förkortas till "andra allmännyttiga innehållstjänster". Ändringen inverkar inte på det materiella innehållet i bestämmelsen. De andra innehållstjänsterna som ingår i den allmännyttiga verksamheten ska fylla de kriterier ställts i definitionen av den allmännyttiga verksamheten.

I 2 mom. finns bestämmelser om särskilda uppgifter som ingår i den allmännyttiga verksamheten. Definitionen av den allmännyttiga verksamheten har senast ändrats genom lag 635/2005 (RP 43/2005 rd). I 2 mom. gjordes en språklig ändring i den finskspråkiga texten som förtydligade momentets ordalydelse så att det tydligt framgår att förteckningen i detta moment inte är avsedd att vara uttömmande. Bolaget kan i sin verksamhet också ta hänsyn till exempelvis andra målgrupper, om bolagets verksamhet innehållsligt sett och även i övrigt står i samklang med bolagets uppgift och skyldigheterna enligt 2 mom.

Enligt 2 punkten i den gällande bestämmelsen ska den programverksamhet som bedrivs i allmännyttigt syfte producera, skapa och utveckla inhemsk kultur, konst och stimulerande innehåll. Det föreslås att punkten kompletteras med en skyldighet att bevara Rundradions programmaterial. Ändringen är nödvändig, eftersom innehållet i Rundradions program utgör en betydande del av den inhemska tv- och radiokultur som bör bevaras och i den utsträckning det är möjligt erbjudas alla. I lagen om deponering och förvaring av kulturmaterial (1433/2007) har Nationella audiovisuella arkivet fått till uppgift att lagra, deponera och förvara inhemskt tv- och radioprogramutbud samt program som ingår i det. Förslaget överlappar inte denna bestämmelse och strider inte heller mot den. Genom en särskild bevaringsskyldighet betonas bolagets skyldighet att se till att bolaget inte slutgiltigt avstår från sina rättigheter till innehållet till utomstående aktörer. Tillägget motsvarar i praktiken den rådande situationen.

Enligt 3 punkten i det gällande 2 mom. ska programutbudet beakta bildnings och jämställdhetsaspekter, erbjuda möjligheter till lärande och självutveckling, lägga vikt vid program avsedda för barn samt tillhandahålla andaktsprogram. Det föreslås att punkten kompletteras med en skyldighet att lägga vikt inte bara vid programutbud avsett för barn utan också vid ett programutbud för ungdomar. Kompletteringen är nödvändig för att bolaget som ett alternativ till det kommersiella utbudet ska kunna erbjuda innehållstjänster i enlighet med definitionen av allmännyttig verksamhet också åt en målgrupp som utgående från tittar- och lyssnarstatistiken söker sig till det kommersiella innehållsutbudet.

7 a §. Särredovisning av utbudet. Bestämmelsen gäller särredovisningen av det allmännyttiga utbudet. Det föreslås att 4 mom. upphävs. Ändringen är lagteknisk, eftersom en motsvarande bestämmelse tas in i 1 och 2 mom. i den föreslagna 12 b §.

8 a §. Särredovisning av nättjänster. Bestämmelsen gäller särredovisningen av det allmännyttiga utbudet. Det föreslås att 2 mom. upphävs. Ändringen är lagteknisk, eftersom en motsvarande bestämmelse tas in i 1 och 2 mom. i den föreslagna 12 b §.

12 a §. Kommunikationsverkets ekonomiska tillsynsuppgifter. Den föreslagna bestämmelsen är ny och gäller Kommunikationsverkets ekonomiska tillsyn över förbrukningen av medel för den allmännyttiga verksamheten. Den föreslagna ändringen följer statsrådets principbeslut. Som en lagteknisk ändring ändras för tydlighetens skull numreringen av den gällande 12 a § till 12 b §.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska Kommunikationsverket övervaka att 7 a, 8, 8 a och 12 § iakttas samt att underprissättning och korssubventionering inte används. Till momentet har som en lagteknisk ändring flyttats innehållet i de gällande 7 a § 4 mom. och 8 a § 2 mom. som reglerar tillsynen över att dessa paragrafer iakttas.

Kommunikationsverkets möjligheter till tillsyn över användningen av medlen för den allmännyttiga verksamheten ökas genom att de nuvarande bestämmelserna kompletteras med en skyldighet att övervaka att underprissättning och korssubventionering inte an-

vänds. Dessutom ska det i bestämmelsen tas in en uttrycklig hänvisning till tillsynen över särredovisningen av annan verksamhet enligt 8 §, tillsynen över förbudet mot reklam och sponsring enligt 12 §.

Enligt den föreslagna 3 § i lagen om statens televisions- och radiofond ska det för att täcka kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § i lagen om Rundradion Ab till statens televisions- och radiofond betalas medel ur ett anslag i statsbudgeten. Avsikten med bestämmelsen är att säkra att finansieringen genom fonden endast används för att genomföra den allmännyttiga verksamhet som föreskrivs i lag och inte för sådana kommersiella ändamål som leder till en snedvridning av marknaden.

Enligt kommissionens meddelande om statligt stöd är avsikten med förbudet mot korssubventionering att säkra att den offentliga finansieringen endast används för att finansiera den allmännyttiga verksamheten. Den offentliga finansieringen får inte användas för finansieringen av bolagets kommersiella verksamhet. Utgångspunkten för förbudet mot underprissättning i meddelandet om statligt stöd är att icke-offentliga funktioner, såsom kommersiella avgiftsbelagda tjänster, inte ska prissättas på en nivå som skäligen kan anses understiga den nivå som det marknadsbaserade utbudet ligger på. Enligt meddelandet är avsikten med förbudet mot underprissättning att hindra en snedvridning av marknaden i en situation där ett allmännyttigt bolag också erbjuder sådana produkter och tjänster som hänför sig till en verksamhet som inte är allmännyttig, t.ex. avgiftsbelagda tjänster.

Ändringen leder till förbättrade möjligheter för Kommunikationsverket att utöva tillsyn över användningen av anslaget för den allmännyttiga verksamheten. Bestämmelserna är en del av rutinerna för finansiell kontroll enligt kommissionens meddelande om statligt stöd. Vid tillsynen ska särskild uppmärksamhet fästas vid om den ersättning som Rundradion erhållit av fonden har stått i rätt proportion till de faktiska nettokostnaderna för den allmännyttiga verksamheten.

Rundradions uppgift är i första hand att genomföra den allmängiltiga verksamhet som föreskrivs i lag. Övrig verksamhet förut-

sätter enligt 8 § att bolagsstämman beslutar att ändra bolagsordningen så att bolaget kan bedriva även annan verksamhet än allmännyttig verksamhet enligt 7 §. Enligt 8 § ska denna verksamhet ska denna verksamhet i bokföringen särredovisas från den allmännyttiga verksamheten. Enligt Rundradions gällande bolagsordning kan bolaget också utöva annan verksamhet som stöder den allmännyttiga rundradioverksamheten. I bolagsordningen förutsätts också att det för en sådan verksamhet ska särredovisas från den allmännyttiga rundradioverksamheten. I bolagsordningen har kommersiell verksamhet på detta sätt begränsats, så att endast sådan kommersiell verksamhet som stöder den allmännyttiga verksamheten är möjlig.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska bolaget årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket sitt bokslut samt resultaträkningarna och balansräkningarna för de särredovisade funktionerna jämte bilagor. Bolaget ska dessutom på Kommunikationsverkets begäran trots sekretessbestämmelserna lämna andra uppgifter för tillsynsverksamheten. Bestämmelsen motsvarar i sak de gällande 7 a § 4 mom. och 8 a § 2 mom. I förslaget har ordalydelsen preciserats. Dessutom förutsätts det att det samtidigt ska lämnas ett utlåtande av bolagets revisorer om särredovisningskalkylerna. Revisorerna ska granska att bolaget har fastställt vissa principer för hur särredovisningen sker och att de särredovisade boksluten har gjorts upp enligt dessa principer. Revisorernas utlåtande om särredovisningen ska vara separat från revisionsberättelsen, fritt formulerat och lämnas till bolaget i samband med revisionen. Preciseringsen behövs för att trygga myndigheternas tillgång till information.

Det föreslagna 3 mom. innehåller bestämmelser om påföljder vid brott mot lagen i de fall då tillsynen är Kommunikationsverkets uppgift. Om bolaget enligt förslaget bryter mot bestämmelserna i 7 a, 8, 8 a, 12 eller 12 a § i denna lag kan Kommunikationsverket ålägga bolaget att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på bolagets bekostnad. Den gällande lagen innehåller inte bestämmelser om påföljder. Bestämmelserna är dock nöd-

vändiga för att trygga en effektiv tillsyn. Utöver särredovisningsskyldigheten enligt 7a, 8 och 8 a § ska Kommunikationsverket övervaka att förbudet mot reklam och sponsring enligt 12 § och bestämmelserna enligt 12 a § följs. Det föreslagna 4 mom. innehåller en preciserande hänvisningsbestämmelse till vitestlagen (1113/1990).

12 b §. Berättelse till Kommunikationsverket. Enligt den gällande 12 a § ska Rundradion årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket en berättelse om den allmännyttiga verksamhet som tillhandahållits under det föregående kalenderåret. I berättelsen ska lämnas uppgifter som behövs för Kommunikationsverkets tillsyn över tv- och radioverksamheten. Kommunikationsverket ska före utgången av september lämna statsrådet ett utlåtande om berättelsen.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska bolaget årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket en berättelse om den verksamhet som tillhandahållits under det föregående kalenderåret. I berättelsen ska lämnas sådana uppgifter som behövs för Kommunikationsverkets tillsyn över tv- och radioverksamheten. Bestämmelsen motsvarar den gällande 12 a §.

Syftet med berättelsen är att den ska ligga till grund för Kommunikationsverkets bedömning av om Rundradions allmännyttiga verksamhet uppfyller kraven i lagen i fråga om de bestämmelser som ska övervakas av verket. Med hjälp av berättelseförfarandet tryggas också myndighetens tillgång till information om huruvida finansieringen har använts för allmännyttig verksamhet och om finansieringen står i rätt proportion till verksamhetens omfattning. Kommunikationsverket bedömer dock inte innehållet i den allmännyttiga verksamheten eller hur den allmännyttiga verksamheten har genomförts, eftersom detta hör till förvaltningsrådets befogenheter.

Berättelsen avviker från den som bolagets förvaltningsråd lämnar till riksdagen, genom att berättelsen till Kommunikationsverket inte gäller de erbjudna tjänsternas innehåll eller en bedömning av innehållet, utan lagligheten i bolagets verksamhet. I motiveringen till lagen hänvisas till kommissionens riktlinjer om finansieringen av och verksamheten

för offentliga rundradiobolag. I meddelandet som baserar sig på riktlinjerna (2001/C 320/04) förutsätts att tillsynen med hjälp av fristående organ genomförs. En motsvarande utgångspunkt ingår också i kommissionens nya meddelande om statligt stöd som ersatt det nämnda meddelande. Ovan har redan hänvisats till det nya meddelandet.

I 35 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) finns bestämmelser om övriga tillsynsuppgifter som Kommunikationsverket har utöver dem som bestäms enligt denna lag. Bestämmelser om Kommunikationsverkets uppgifter finns också i lagen om statens televisions- och radiofond. Genom berättelseförfarandet säkras också att myndigheten får allmänna uppgifter om bolagets program och verksamhet. Omfattningen av Rundradions verksamhet inverkar också på sådana marknadsanalyser och definitioner av marknaden, som ska göras i enlighet med kommunikationsmarknadslagen (393/2003).

Den senaste berättelsen som lämnades i april 2011 och som gäller 2010 är den åttonde berättelsen i ordningen. De uppgifter i berättelsen som Kommunikationsverket behöver för tillsynen över tv- och radioverksamheten gäller iakttagandet av bestämmelserna om kvoterna för europeiskt programutbud och oberoende produktioner, programläggningen av program som är skadliga för barn samt reklam och sponsring. I utlåtandet har dessutom har bedömts berättelsens informativitet när det gäller bolagets programutbud och verksamhet över lag samt när det gäller programutbudets kostnadsutveckling och förhållandet mellan finansieringen och omfattningen av den allmännyttiga verksamheten. Kommunikationsverkets informationsbehov har noterats i motiveringen till regeringspropositionen (RP 112/2002) om den gällande 12 a §. Där motiveras nödvändigheten av en berättelse också av att den möjliggör en granskning av hur finansieringen har skötts. Närmare bestämmelser om berättelsens innehåll ska inte ges. I praktiken kan Kommunikationsverket ge anvisningar om uppgifterna i berättelsen. Det torde exempelvis vara motiverat att de uppgifter som nämns i 21 a § tas in i berättelsen till Kom-

munikationsverket och att det ges ett utlåtande också om dem.

Som en innehållsmässig ändring av berättelsen kan nämnas den ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet (712/2011, RP 190/2011) som gäller tillhandahållandet av program som är skadliga för barns utveckling. Från ingången av 2012 finns bestämmelser om detta i lagen om bildprogram (710/2011) och för tillsynen ansvarar Centralen för mediefostran och bildprogram.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska Kommunikationsverket före utgången av september lämna ett utlåtande till statsrådet utifrån berättelsen och de bokslutshandlingar som avses i 12 a § 2 mom. Utlåtandet ska dessutom delges det riksdagsutskott som behandlar ärenden som gäller Rundradion Ab. Genom ändringen kompletteras 12 a § i den gällande lagen.

Det finns bestämmelser om den tidsfrist som gäller utlåtandet till Kommunikationsverket och bestämmelserna har inte ändrats genom denna proposition. Gällande praxis ska kompletteras så att bestämmelserna i 12 a § ska beaktas i utlåtandet. Vid bedömningen ska särskild uppmärksamhet fästas vid frågan om användningen av medlen för den allmännyttiga verksamheten har varit korrekt med beaktande av kommissionens meddelande om statligt stöd.

Syftet med berättelsen är att den ska ligga till grund för Kommunikationsverkets bedömning av om Rundradions allmännyttiga verksamhet uppfyller kraven i lagen när det gäller de bestämmelser som ska övervakas av verket. Kommunikationsverket riktar sitt utlåtande till statsrådet. Praxis har varit att kommunikationsministeriet utgående från utlåtandet har utarbetat ett ställningstagande för Kommunikationsverket. Förfarandet är fortfarande motiverat, framför allt då avsikten är att öka utvärderingen gällande användningen av statsmedel. Statsrådet ska få tillräckligt information om hur den allmännyttiga verksamheten har genomförts för att särskilt kunna se till att både finansieringsarrangemang och övriga arrangemang som gäller den allmännyttiga verksamheten är korrekta med beaktande av den gällande EU-regleringen.

Bestämmelsen om att utlåtandet ska delges riksdagen är ny. Avsikten är att utskottet ska ha möjlighet att regelbundet få information också i fråga om finansieringen av den allmännyttiga verksamheten och om hur Rundradion fullgör skyldigheterna enligt lagen om televisions- och radioverksamheten. Förfarandet kompletterar bestämmelserna i 6 a § 2 mom.

1.2 Lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond

2 §. Definitioner. I paragrafen ingår definitioner av tv-apparat och användningen av tv-apparat. Paragrafen föreslås bli upphävd som obehövlig.

3 §. Statens televisions- och radiofond och dess medel. Paragrafen innehåller bestämmelser om en statlig televisions- och radiofond utanför statsbudgeten och om vilka medel som ska styras till fonden. Det föreslås att det ska göras en sådan klargörande teknisk ändring av paragrafens namn som motsvarar ändringarna i paragrafens innehåll. Förslagen enligt denna proposition ändrar inte ändamålet med lagen eller fonden.

I 2 mom. föreslås en ändring enligt vilken det för att täcka kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § i lagen om Rundradion statens televisions- och radiofond ska få medel ur ett anslag i statsbudgeten. År 2013 uppgår anslaget till 500 miljoner euro. Anslagsbeloppet justeras årligen så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivå. Som grund för justeringen används ett index som till en tredjedel består av levnads-kostnadsindexet och till två tredjedelar av förtjänstnivåindexet.

Den televisionsavgift som är baserad på användningen av en tv-apparat ska slopas från ingången av 2013. Avsikten är att från och med 2013 med hjälp av en ny rundradioskatt samla in ett belopp som motsvarar finansieringsbehovet för den allmännyttiga verksamheten. Både i fråga om finansieringsnivå och insamlingsmetoden bygger ändringen på det ovannämnda principbeslutet.

Finansieringssystemet för den allmännyttiga verksamheten baserar sig också i fortsättningen på offentliga medel med hjälp av vil-

ka nettokostnaderna för den lagstadgade allmännyttiga verksamhet som Rundradion bedriver ska finansieras. Den viktigaste ändringen gäller det sätt på vilket finansieringen samlas in efter övergången från betalning av en televisionsavgift av skattenatur till betalning av en rundradioskatt.

En finansieringsnivå enligt 2 mom. anses trygga Rundradions allmännyttiga verksamhet i samma omfattning som år 2010 och möjliggöra en utveckling av det allmännyttiga innehållet i enlighet med förändringar i behovet. Den angivna finansieringsnivån överensstämmer med den nivå som anges i meddelandet om statligt stöd. Anslaget har dimensionerats så att det i regel, i enlighet med meddelandet om statligt stöd, inte överskrider nettokostnaderna för den allmännyttiga verksamheten. Vid bedömningen har man beaktat övriga direkta eller indirekta inkomster för det allmännyttiga uppdraget.

Utvecklingen av Rundradions ekonomi har beskrivits närmare i avsnitt 2.2 och 2.4. Den föreslagna finansieringsnivån gör det möjligt för bolaget att upprätthålla innehållet på samma nivå och att utveckla innehållet i enlighet med förändrade behov. De effekter på bolagets verksamhet som ändringen leder till har närmare beskrivits i avsnitt 4.1.

En indexjustering enligt det föreslagna 2 mom. är motiverad för att verksamhetsbetingelserna för Rundradions allmännyttiga verksamhet ska kunna tryggas på lång sikt, med beaktande av förändringar i kostnadsnivån. Justeringsindexet är en kombination av levnadskostnadsindexet och förtjänstnivåindexet. Nivån på televisionsavgiften har, med undantag av år 2010, justerats i enlighet med motsvarande index ökat med en procentenhet åren 2005-2012. Den första indexjusteringen görs enligt förslaget i början av 2014. Det är inte möjligt att i detta skede göra en exakt bedömning av kostnadsutvecklingen. Ett riktigivande exempel kan ges, enligt vilket justeringsprocenten räknas med hjälp av befintliga indextal. Förändringen av konsumentprisindexet 2009-2010 var 1,2 procent och förändringen av förtjänstnivåindexet 2,6 procent. Med hjälp av det föreslagna vägda indexet blir justeringsprocenten 2,1. Avsikten med justeringen är att trygga en oförändrad

finansieringsnivå när kostnadsnivån förändras.

Eftersom det enligt förslaget från ingången av 2013 inte längre ska tas in televisionsavgifter, ska det i momentet inte längre finnas bestämmelser om att det till fonden avsätts de televisionsavgifter som tas ut för användningen av en tv-apparat, retroaktiva televisionsavgifter, dröjsmålsavgifter, kontrollavgifter och ersättningar för de kostnader som indrivningen av avgifter medför. I praktiken intäktsförs dock i fonden sådana fordringar på televisionsavgifter som i slutet av 2012 kan inkrävas genom indrivningsåtgärder, vilket har beaktats i övergångsbestämmelserna. Avgifterna som tagits ut beaktas också i kommande dispositionsplaner för fonden.

4 §. Bokföring, bokslut och revisorer. Det föreslås att den föråldrade hänvisningen till revisionslagen i det gällande 2 mom. ska ändras. Ändringen är teknisk.

5 §. Användningen av statens televisions- och radiofonds medel. Enligt det föreslagna 1 mom. utgörs fondens medel i enlighet med 3 § 2 mom. av medel erlagda ur ett anslag i statsbudgeten, sådana avgifter som tagits ut och överskott från tidigare räkenskapsperioder som finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring. I det gällande 2 mom. finns bestämmelser om sammansättningen av fondens medel. Enligt momentet utgörs fondens medel av de avgifter som tagits ut och överskott från tidigare räkenskapsperioder som finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring.

Det görs en teknisk ändring i momentet, så att bestämmelserna om fonden motsvarar bestämmelserna i 3 §. Preciseringen är nödvändig, eftersom fondens medel i fortsättningen huvudsakligen ska bestå av medel som överförs från statsbudgeten till fonden. Med avgifter som ska drivas in avses sådana fordringar som i slutet av 2012 kan krävas in genom indrivningsåtgärder.

Det slutsaldo som enligt dispositionsplanen för fonden överförs till år 2013 beräknas vara 11,4 miljoner euro. I saldoot ingår en reservering på ca 6,4 miljoner euro för senare återbetalningar. År 2013 beräknas betalningar på ca 9 miljoner euro inflyta för de televisionsavgifter som i slutet av 2012 är obetalda. På grund av bestämmelser om preskribering blir

inflödet av betalningar allt mindre fram till 2018. I praktiken är det tills vidare möjligt att med hjälp av fondens intäkter av televisionsavgifter täcka övriga utgifter än de som ska täckas genom det anslag som anvisats Rundradion. De medel som anvisats fonden finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring. Användningen av medel ur fonden ska i enlighet med 3 mom. i gällande lag fastställas i den dispositionsplan som statsrådet godkännt.

Enligt det gällande 1 mom. används statens televisions- och radiofonds medel för att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet samt för att täcka kostnaderna för indrivningen av avgifter till fonden. Medel ur fonden kan även i övrigt användas för att främja televisions- och radioverksamheten.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om det belopp som årligen ska anvisas Rundradion. Enligt momentet används årligen för finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet det belopp som avses i 3 § 2 mom. Preciseringsen är nödvändig för att förtydliga vilken andel av fondens medel som avses att regelbundet anvisas för finansieringen av Rundradions allmännyttiga verksamhet.

Det föreslås att momentet ska ändras också så att medel ur fonden får användas för utbetalning av arvoden för förhandsprövning enligt 6 a § i lagen om Rundradion Ab samt för kostnader för förvaltningen av fonden.

Det föreslås att det i lagen om Rundradion Ab, som en komplettering av förvaltningsrådets uppgifter, tas in en bestämmelse om förfarandet vid förhandsprövning av nya betydande tjänster. Enligt meddelandet och statsrådets principbeslut är avsikten att en tjänsteman som verkar i anslutning till riksdagens kommunikationsutskott ska ansvara för beredningen av förhandsprövningen. Tjänstemannens arvode ska betalas ur fondens medel. Arvudet ska täckas genom medel ur fonden.

I kostnaderna för förvaltningen av fonden ingår kostnader för revision, skötsel av fondens bokföring och betalningsrörelse samt övriga motsvarande kostnader för förvaltningen. I övergångsskedet ingår också i förvaltningen av fonden en beredskap att till betalare av televisionsavgift betala tillbaka sådana televisionsavgifter som betalats 2012,

men som hänförs till 2013. Televisionsavgifterna betalas i förskott, i rater som motsvarar betalningsperioder på en månad eller tre, sex eller tolv månader. Eftersom avsikten är att betalningsskyldigheten ska upphöra den 31 december 2012, ska den andel av en betald avgift som hänförs till 2013 betalas tillbaka eller kompenseras.

Eftersom det enligt förslaget inte längre från och med ingången av 2013 ska tas ut en televisionsavgift, ska det inte längre i momentet ingå bestämmelser om att medel ur fonden används för. Det medför i viss mån kostnader att slopa systemet med televisionsavgift, även efter det att skyldigheten att betala televisionsavgiften upphört. Avsikten är att fortsättningsvis betala dessa kostnader ur fondens medel, vilket har beaktats i övergångsbestämmelserna. De kostnader som ska täckas beaktas också i kommande dispositionsplaner för fonden.

Medel ur fonden ska även i fortsättningen kunna användas för att främja tv- och radioverksamheten i övrigt. I praktiken har kommunikationsministeriet årligen använt mellan 100 000 euro och 200 000 euro av fondens medel närmast för forsknings- och utvecklingsverksamhet. I de fall då medel ur fonden anvisas för andra ändamål är det skäl att beakta att det i fortsättningen i ringa grad kommer att flyta in medel för andra ändamål än Rundradion. Därför kan det inte anses ändamålsenligt att till denna del ändra användningsändamålet för fonden. Inom ramen för fondens medel ska också i fortsättningen medel kunna användas för forsknings- och utvecklingsprojekt. Dessutom ska det också i samband med att dispositionsplanen görs bedömas om det eventuella överskottet av intäktsförda televisionsavgifter ska anvisas Rundradion för täckande av underskott till följd av övergångsperioden.

De föreslagna ändringarna innebär inte någon förändring eller utvidgning av fondens användningsändamål. Det huvudsakliga syftet med fonden är att finansiera den allmännyttiga verksamheten enligt lagen om Rundradion Ab.

Enligt det gällande 4 mom. betalas till Rundradion medel ur fonden i poster och vid tidpunkter som godkänts av finansministeriet, i enlighet med dispositionsplanen och bo-

lagets finansieringsbehov. I praktiken har Rundradion varannan månad anhållit om en utbetalning av ett belopp som motsvarar bolagets finansieringsbehov. Anhållan har godkänts av finansministeriet och medel har där efter varje vecka betalats ur fonden till Rundradion. Det föreslås att det förfarande enligt vilket utbetalningar till Rundradion av medel ur fonden förutsätter tillstånd av finansministeriet ska strykas ur den nuvarande bestämmelsen. Statens styrningsbehov när det gäller kassautbetalningar och likviditet har legat till grund för bestämmelsen. Finansministeriet anser att det inte längre finns behov av ett tillståndsförfarande av samma slag som det nuvarande, och ministeriet har föreslagit att förförandet ska slopas. Ändringen förenklar utbetalningsförfarandet.

3-4 kap. Fastställande av televisionsavgift och betalningsskyldighet. Förande av register över tv-användare. Det föreslås att kapitlen upphävs som obehövliga, eftersom det enligt förslaget inte längre ska tas ut televisionsavgift.

6-7 kap. Tvångsmedel, påföljder, ändringssökande. Särskilda bestämmelser. Det föreslås att kapitlen upphävs som obehövliga, eftersom det enligt förslaget inte längre ska tas ut televisionsavgift.

40 §. Övergångsbestämmelse. Det föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås trada i kraft den 1 januari 2013.

I 2 mom. i övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond finns bestämmelser om de åtgärder som Kommunikationsverket har rätt att vidta innan lagen träder i kraft. Under 2012 ska Kommunikationsverket vidta sådana åtgärder som krävs för att systemet med televisionsavgifter ska kunna slopas, vilket förutsätter omfattande åtgärder av Kommunikationsverket. Enligt 2 mom. 1 punkten har Kommunikationsverket rätt att ta ut alla televisionsavgifter som gäller tiden före ikraftträdandet, så att de förfaller till betalning senast den 31 december 2012. Kommunikationsverket ska på tjänstens vägnar beakta

detta när de televisionsavgifter som ska betalas under 2012 sänds ut.

Enligt 2 punkten i det föreslagna 2 mom. har Kommunikationsverket rätt att ta ut sådana televisionsavgifter som grundar sig på anmälningar om ibruktagande gjorda i december 2012, utan att tillämpa bestämmelserna i 8 § om den kortaste perioden som betalningsskyldigheten kan omfatta. Om anmälan om ibruktagande av televisionsapparat görs efter den 1 december 2012, men före utgången av 2012, är den betalningsskyldige tvungen att betala televisionsavgift för denna period.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska fram till den 1 januari 2018 vid indrivning av sådana televisionsavgifter som inte är betalda vid ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser vid ikraftträdandet. Det uppstår alltså inte nya skyldigheter att betala televisionsavgift, men de obetalda televisionsavgifterna beräknas ännu 2013 uppgå till 20 miljoner euro. Indrivningen av dessa avgifter ska beaktas ännu efter att den föreslagna lagen trätt i kraft.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska sådana televisionsavgifter som betalas för år 2013 betalas tillbaka utan att återbetalningsavgiften enligt 17 § dras av. Det är inte motiverat att driva in återbetalningsavgiften på fem euro, eftersom återbetalningen av televisionsavgifterna beror på övergången till en ny beskattningsmodell.

Enligt det föreslagna 5 mom. ska de televisionsavgifter enligt den upphävda 17 § som inte före utgången av 2017 har kunnat betalas tillbaka, intäktsföras i statens televisions- och radiofond den 1 januari 2018. I 17 § i den gällande lagen om statens television- och radiofond finns bestämmelser om återbetalning av televisionsavgifter. Kommunikationsverket gör kontinuerligt omfattande utredningsarbete för att i enlighet med den ovannämnda paragrafen kunna betala tillbaka avgifter som betalats utan grund. Trots detta är det dock inte möjligt att betala tillbaka alla avgifter. Den föreslagna bestämmelsen är därför nödvändig så att kostnaderna för utredningsarbetet inte ska bli oskäligt höga.

Den föreslagna tidpunkten bestäms enligt 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). I paragrafen konstateras

att en offentlig fordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då den påfördes eller debiterades, och i annat fall vid ingången av året efter det år då fordran förföll till betalning. Samma tidpunkt sammanhänger med den betalningsskyldige personens rätt att anföra grundbesvär enligt lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

Registret över televisionsanvändare och uppgifterna i det behövs ännu rätt länge efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft. Detta beror bl.a. på åtgärderna i samband med indrivning och återbetalning av tv-avgiften. I det föreslagna 6 mom. finns bestämmelser om förstöring av uppgifterna i enlighet med 34 § i personuppgiftslagen (523/1999) i det register över televisionsanvändare som avses i 18 § i den gällande lagen om statens televisions- och radiofond. Enligt den ska ett personregister som inte längre behövs för den registeransvariges verksamhet förstöras, om det inte särskilt bestäms att de registrerade uppgifterna ska bevaras eller om registret inte ska överföras till ett arkiv på det sätt som avses i 35 §.

I 7 mom. i övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond och i 2 mom. i övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av lagen om Rundradion Ab ska det tas in en sedvanlig bestämmelse enligt vilken åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas redan innan lagen träder i kraft.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Användningsändamålet för statens televisions- och radiofond

Enligt 87 § grundlagen kan genom lag bestämmas att en statlig fond ska lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis förutsätter det. För att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna. Dessa villkor ska tolkas synnerligen restriktivt (GrUB 10/1998 rd, s. 24/I).

Den nuvarande finansieringsmodellen för statens televisions- och radiofond byggde ursprungligen på lagen angående radioanläggningar från 1927. Då kallades fonden radiofond. Fonden har sedan den grundades varit så gott som oförändrad. Statens radiofond överfördes som en s.k. gammal fond till den nya lagen som trädde i kraft 1993. Fondens namn ändrades senare till statens televisions- och radiofond (GrUU 19/1998 rd). Lagen om statens televisions- och radiofond har senare ändrats genom lagarna 491/2002, 395/2003, 636/2005, 713/2005 och 1069/2007. Varken fonden eller användningsändamålet för fonden har genom ändringarna utvidgats väsentligt.

Grundlagsutskottet har i sina ställningstaganden GrUU 23/1993 rd, GrUU 19/1998 rd och GrUU 8/2002 rd bedömt grundlagsenligheten hos statens televisions- och radiofond. I reformerna av fonden 1993 och 1998 bestämdes det att användningsändamålet för fondens medel var att finansiera Rundradions verksamhet och att täcka kostnaderna för indrivningen av televisionsavgifter. Medel ur fonden kunde även i övrigt användas för att främja tv- och radioverksamheten. Det ovan nämnda användningsändamålet kvarstår oförändrat enligt denna proposition. Användningsändamålet för fonden ändras eller utvidgas således inte väsentligt, utan användningsändamålet förblir oförändrat i den form som det har varit sedan 1993 då fonden grundades.

För närvarande är statens televisions- och radiofond en öppen fond, eftersom fondens disponibla medel huvudsakligen bestäms utifrån storleken på televisionsavgiften och antalet betalda televisionsavgifter. Fondens medel varierar därför årligen. När bestämmelserna för statens bostadsfond ändrades 1996 fäste grundlagsutskottet uppmärksamhet bl.a. vid att lagen om statens bostadsfond ursprungligen inte hade slagit fast fondens storlek (GrUU 5/1996) och ändringen kunde delvis därför genomföras genom en vanlig lag.

I enlighet med denna proposition är avsikten att i lagen om statens televisions- och radiofond ta in en bestämmelse om det belopp som årligen ska överföras från statsbudgeten till fonden och som för att uppnå syftet med

fonden används för finansieringen av Rundradions allmännyttiga verksamhet. Enligt förslaget ska det 2013 överföras 500 miljoner euro till fonden. Från och med 2014 ska nivån årligen justeras så att den motsvarar ändringen i kostnadsnivån. Fonden är därefter inte längre en öppen fond på det sätt som anges ovan, utan dess faktiska storlek bestäms enligt förslaget av riksdagen genom lag.

År 2011 inflöt det enligt kontantprincipen 468,2 miljoner euro till fonden. Enligt motiveringen till statens budgetproposition 2012 uppskattas ca 473 miljoner euro inflyta till fonden 2012. Till följd av den ändrade finansieringsmodellen kommer inflödet enligt kontantprincipen undantagsvis att vara lägre än detta, vilket angetts i avsnitt 4.1. Den årliga ökningen av inflödet till fonden har under de senaste åren varierat mellan mindre än en procent och knappt fyra procent. I enlighet med lagförslaget ska den kalkylerade storleken på fonden nu öka i takt med den årliga ökningen av fonden. Med beaktande av de medel som överförts från statsbudgeten och de televisionsavgifter som flutit in genom in-drivningsåtgärder ökar fondens medel med knappt 8 procent 2013 jämfört med uppskattningen för 2012 onödigt. Den summa som ska täckas genom skattemedel ska dock fortfarande styras till samma användningsändamål som före ikraftträdandet av denna lag.

Enligt grundlagsutskottets tolkning gällande oljeskyddsfonden (GrUU 24/2009 rd) innebär en femfaldig utvidgning av en enskild fonds kapitalgränser en sådan väsentlig utvidgning av fonden som avses i 87 § i grundlagen, och därför krävdes det kvalificerad majoritet enligt grundlagens 87 § för att godkänna lagförslaget. Grundlagsutskottet ansåg i detta fall att den föreslagna utvidgningen av fonden var betydligt större än utvidgningarna år 2004 och 2002.

År 2004 ansåg grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 31/2004 rd) att den permanenta ökningen av oljeskyddsfondens övre kapitalgräns från 7 miljoner euro till 10 miljoner euro, och ökningen av den nedre kapitalgränsen från 3,5 miljoner till 5 miljoner euro inte innebär en väsentlig utvidgning av fonden. I detta fall höjdes den nedre och den övre gränsen med 42,9 procent. År 2002 ansåg grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU

34/2002 rd) om oljeskyddsfonden att en temporär ökning av den övre kapitalgränsen från 7 miljoner euro till 11 miljoner euro, och av den nedre kapitalgränsen från 3,5 miljoner euro till 5,5 miljoner euro inte innebär en väsentlig utvidgning av fonden. I detta fall innebär utvidgningarna en höjning på 57,1 procent både i fråga om fondens nedre och övre kapitalgräns. Utskottet ansåg i båda fallen att utvidgningen av fonden inte med avseende på riksdagens budgetmakt var så väsentlig att lagförslagen skulle ha behövt antas med kvalificerad majoritet i enlighet med 87 § i grundlagen.

I enlighet med denna proposition utvidgas statens televisions- och radiofond med ca 8 procent i jämförelse med den kalkylerade faktiska omfattningen av fonden. Med stöd av grundlagsutskottets tolkningar gällande oljeskyddsfonden torde detta inte kunna innebära en väsentlig utvidgning av fonden, särskilt med tanke på att fonden kvarstår som öppen och på att inflödet till fonden redan inom ramen för den nuvarande lagstiftningen kunde vara märkbart större än för närvarande. Enligt lagförslaget ska riksdagen i praktiken fastställa fondens storlek, eftersom det belopp som överförs till fonden enligt förslaget ska fastställas i 3 § 2 mom. i lagen om statens televisions- och radiofond.

Grundlagsutskottet konstaterade i sina utlåtanden, med hänvisning till förarbetena till grundlagen (RP 1/1998 rd, s. 139/II), att utskottet med hjälp av den kvalificerade lagstiftningsordningen i samband med statliga fonder utanför statsbudgeten strävar efter att skydda riksdagens budgetmakt. I enlighet med propositionen fattar riksdagen beslut om det belopp som ska styras till fonden. Beloppet överförs till Rundradion för finansieringen av verksamheten. Genom den föreslagna lagen strävar man därmed efter att stärka riksdagens möjligheter att genom riksdagens lagstiftningsbehörighet påverka användningen av fondens medel. Dessutom ökas riksdagens möjligheter att få information om Rundradions allmännyttiga verksamhet genom förvaltningsrådets årliga berättelse om den allmännyttiga verksamheten under året. Riksdagen ska också delges det utlåtande till förvaltningsrådet som avses i 12 a § i lagen om Rundradion Ab.

Förhandsprövningens grundlagsenlighet

Den allmännyttiga rundradioverksamheten har traditionellt spelat en viktig roll när det gäller att trygga yttrandefrihet, demokrati och kulturell och språklig mångfald. I Finland är den rådande uppfattningen att det centrala syftet med den allmännyttiga rundradioverksamheten är att trygga individens yttrandefrihet enligt 12 § i grundlagen. Det allmänna ska skapa sådana villkor som stöder individens möjligheter att framföra och ta emot olika slags meddelanden. Särskilt de villkor som det allmänna ställt på utövandet av rundradioverksamheten är av central betydelse.

I kommissionens meddelande om statligt stöd betonas också rundradioverksamhetens oberoende och betydelse särskilt när det gäller att trygga yttrandefriheten. Enligt meddelandet är garantier för rundradioverksamhetens oberoende mycket viktiga, i linje med den allmänna yttrandefrihetsprincipen i artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 10 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.

Dessa principer är centrala också när det i medlemsstaterna görs förhandsprövningar av nya betydande tjänster. Enligt meddelandet om statligt stöd faller det under medlemsstaternas behörighetsområde att välja de lämpligaste rutinerna för att garantera att audiovisuella tjänster är förenliga med de materiella villkoren i Amsterdamprotokollet, med hänsyn till särdragen i medlemsstaternas natio-

nella system för radio- och tv-utsändningar och behovet av att slå vakt om rundradiobolagens redaktionella oberoende.

Det föreslås att det till lagen om Rundradion Ab fogas en ny 6 a §, enligt vilken förhandsprövning ska göras i fråga om en ny betydande tjänst eller en betydande ändring av en existerande tjänst, när den nya tjänsten eller funktionen är väsentlig i fråga om betydelse, varaktighet och kostnader. Avsikten med förhandsprövningen är att trygga att rundradioverksamheten fokuserar på den allmännyttiga verksamheten och fullgör det allmännyttiga uppdraget enligt definitionen i 7 § i lagen om Rundradion Ab. Förhandsprövning behövs också för att tjänstens marknads- och konkurrensinverkan ska kunna beaktas innan tjänsten tas i bruk.

Enligt propositionen ska förhandsprövningen inte omfatta Rundradions redaktionella oberoende och innehållsliga lösningar. Avsikten med förhandsprövningen är att skapa ramar för verksamheten, t.ex. i sådana fall då man håller på att utvidga verksamheten till nya marknader och genom nya former av tjänster. I förhandsprövningen tas inte ställning till tjänsternas innehåll, vilket är av största vikt för tryggheten av bolagets oberoende.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av lagen om Rundradion Ab**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) 7 a § 4 mom. och 8 a § 2 mom., sådana de lyder i lag 396/2003,
ändras 6 § 1 mom. 4 och 6 punkten, 6 a §, 7 § 1 mom., 7 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt 12 a §, sådana de lyder, 6 § 1 mom. 4 och 6 punkten, 6 a §, 7 § 1 mom. samt 7 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lag 635/2005 och 12 a § i lag 396/2003, samt
fogas till 6 §, sådan den lyder i lag 635/2005, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., samt till lagen nya 6 b och 12 b § som följer:

2 kap.

Bolagets förvaltning

6 §

Förvaltningsrådets uppgifter

På förvaltningsrådet ankommer att

4) göra i 6 a § avsedd förhandsprövning av tjänster och funktioner i förhållande till den allmännyttiga verksamheten och kommunikationsmarknaden som helhet samt på basis av prövningen besluta om tjänsten eller funktionen ska erbjudas eller inte, och offentliggöra beslutet och motiveringarna till det,

6) granska och godkänna styrelsens verksamhetsberättelse,

Förvaltningsrådet ska dessutom årligen före utgången av april lämna riksdagen en berättelse om hur den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § har genomförts och hur

förvaltningsrådets styrnings- och tillsynsuppgifter har fullgjorts under det föregående kalenderåret. Innan berättelsen lämnas ska Sametinget höras.

6 a §

Förhandsprövning

En förhandsprövning ska göras av sådana nya tjänster eller funktioner som har mer än obetydlig inverkan på helhetsutbudet av innehållstjänster. Förhandsprövning ska göras, om den nya tjänsten eller funktionen är väsentlig till sin betydelse, sin varaktighet och sina kostnader.

Förhandsprövningen görs på begäran av Rundradion Ab eller på begäran av en person vars intresse ärendet berör. Prövningen kan göras också i andra fall, om det av grundad anledning är nödvändigt.

I prövningen ska ingå en bedömning av den planerade tjänstens eller funktionens

marknads- och konkurrensinverkan samt övriga inverkan.

För prövningen ska skriftligt eller muntligt utlåtande begäras av konkurrensmyndigheten, konsumentmyndigheten och centrala aktörer i branschen. Vid behov kan också andra sakkunniga höras.

6 b §

Styrelsen

Bolaget ska ha en styrelse med minst fem och högst åtta medlemmar vilka inte får vara medlemmar i förvaltningsrådet och inte heller höra till bolagets övriga högsta ledning.

Bolagets styrelse ska företräda tillräckligt mångsidig sakkunskap och de båda språkgrupperna.

På styrelsen ankommer att

1) välja och entlediga bolagets verkställande direktör samt fastställa dennes lön och andra till befattningen anslutna villkor; verkställande direktören får inte vara medlem i förvaltningsrådet eller styrelsen,

2) välja bolagets övriga högsta ledning samt fastställa ledningens löner och andra till befattningarna anslutna villkor,

3) besluta om budgeten för det följande året,

4) sammankalla bolagsstämman och bereda de ärenden som ska behandlas vid stämman,

5) årligen lämna en berättelse till Kommunikationsverket över bolagets verksamhet.

7 §

Allmännyttig verksamhet

Bolagets uppgift är att tillhandahålla ett mångsidigt och täckande allmännyttigt television- och radioprogramutbud jämte special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Dessa och andra allmännyttiga innehållstjänster kan tillhandahållas i allmänna kommunikationsnät både riksomfattande och regionalt.

Den programverksamhet som bedrivs i allmännyttigt syfte ska särskilt:

2) producera, skapa, utveckla och bevara inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning,

3) i programutbudet beakta synpunkter som har att göra med allmänbildning och jämställdhet, erbjuda möjligheter till lärande och självutveckling, lägga vikt vid program avsedda för barn och ungdomar samt tillhandahålla andaktsprogram,

5 kap.

Särskilda stadganden

12 a §

Kommunikationsverkets ekonomiska tillsynsuppgifter

Kommunikationsverket övervakar att 7 a, 8, 8 a och 12 § iakttas samt att underprissättning och korssubventionering inte används.

Bolaget ska årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket sitt bokslut samt resultaträkningarna och balansräkningarna för de särredovisade funktionerna jämte bilagor och revisorernas utlåtande om särredovisningskalkylerna. Bolaget ska på Kommunikationsverkets begäran trots sekretessbestämmelserna också lämna andra uppgifter för tillsynen.

Om bolaget bryter mot bestämmelserna i 7 a, 8, 8 a, 12 och 12 a §, kan Kommunikationsverket ålägga bolaget att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på bolagets bekostnad.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

12 b §

Berättelse till Kommunikationsverket

Bolaget ska årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket en berättelse om de tjänster som tillhandahållits under det föregående kalenderåret. I berättelsen ska det lämnas uppgifter som behövs för Kommuni-

kommunikationsverkets tillsyn över televisions- och radioverksamheten.

Kommunikationsverket ska före utgången av september lämna statsrådet ett utlåtande om berättelsen och de bokslutshandlingar som avses i 12 a § 2 mom. Utlåtandet ska

delges det riksdagsutskott som behandlar ärenden som gäller Rundradion Ab.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998) 2 § samt 3, 4, 6 och 7 kap., och 40 §, av dem 3, 4 och 7 kap. sådana de lyder delvis ändrade i lag 395/2003, 6 kap. sådant det lyder delvis ändrat i lag 395/2003 och 713/2005 samt 40 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 491/2002, och

ändras rubriken för 3 §, 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. samt 5 § 1, 2 och 4 mom., av dem rubriken för 3 § och 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag 395/2003 samt 3 § 2 mom. och 5 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1069/2007, som följer:

3 §

Statens televisions- och radiofond och dess medel

sammanslutning. Revisorerna ska avge en revisionsberättelse för varje räkenskapsperiod.

5 §

Användningen av statens televisions- och radiofonds medel

För att täcka kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) får fonden medel ur ett anslag i statsbudgeten. År 2013 uppgår anslaget till 500 miljoner euro. Anslagsbeloppet justeras årligen så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivån. Som grund för justeringen används ett index som till en tredjedel består av levnadskostnadsindexet och till två tredjedelar av förtjänstnivåindexet.

Fondens medel utgörs av medel som betalas ur ett anslag i statsbudgeten, avgifter som tagits ut och överskott från tidigare räkenskapsperioder som finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring.

För att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet används årligen medel ur fonden till det belopp som avses i 3 § 2 mom. Medel får också användas för utbetalning av arvoden för förhandsprövning enligt 6 a § i lagen om Rundradion Ab samt för förvaltning av fonden. Medel ur fonden kan även i övrigt användas för att främja televisions- och radioverksamheten.

4 §

Bokföring, bokslut och revisorer

För att granska fondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper tillsätter kommunikationsministeriet årligen två revisorer. Av revisorerna ska den ena vara en sådan OFR-revisor eller OFR-sammanslutning som avses i lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999) och den andra antingen OFR-revisor eller OFR-sammanslutning eller i revisionslagen (459/2007) avsedd CGR-revisor eller CGR-

Medel ur fonden betalas till Rundradion Ab i enlighet med dispositionsplanen och bolagets finansieringsbehov.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Innan lagen träder i kraft har Kommunikationsverket rätt att

1) ta ut alla televisionsavgifter som gäller tiden före ikraftträdandet, så att de förfaller till betalning senast den 31 december 2012, och

2) ta ut sådana televisionsavgifter som grundar sig på anmälningar om ibruktagande gjorda i december 2012 utan att tillämpa bestämmelserna i 8 § om den kortaste perioden som betalningsskyldigheten kan omfatta.

Vid indrivning av sådana televisionsavgifter som inte är betalda vid ikraftträdandet av denna lag, ska fram till den 1 januari 2018 de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

Televisionsavgifter som betalats för år 2013 betalas tillbaka utan avdrag för återbetalningsavgiften enligt 17 §.

I 17 § avsedda televisionsavgifter som inte före utgången av 2017 har kunnat betalas tillbaka, intäktsförs i statens televisions- och radiofond den 1 januari 2018.

Uppgifterna i registret över televisionsanvändare enligt den upphävda 18 § förstörs i enlighet med 34 § i personuppgiftslagen (523/1999).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 4 april 2012

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Bostads- och kommunikationsminister *Krista Kiuru*

1.

Lag**om ändring av lagen om Rundradion Ab**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) 7 a § 4 mom. och 8 a § 2 mom., sådana de lyder i lag 396/2003,
ändras 6 § 1 mom. 4 och 6 punkten, 6 a §, 7 § 1 mom., 7 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt 12 a §, sådana de lyder, 6 § 1 mom. 4 och 6 punkten, 6 a §, 7 § 1 mom. samt 7 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lag 635/2005 och 12 a § i lag 396/2003, samt
fogas till 6 §, sådan den lyder i lag 635/2005, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., samt till lagen nya 6 b och 12 b § som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Bolagets förvaltning

6 §

Förvaltningsrådets uppgifter

På förvaltningsrådet ankommer att

4) vartannat år efter att ha hört Sametinget i ärendet lämna riksdagen en berättelse om hur den allmännyttiga verksamheten har genomförts under två verksamhetsår,

6) granska och godkänna styrelsens årsberättelse,

Föreslagen lydelse

2 kap.

Bolagets förvaltning

6 §

Förvaltningsrådets uppgifter

På förvaltningsrådet ankommer att

4) göra i 6 a § avsedd förhandsprövning av tjänster och funktioner i förhållande till den allmännyttiga verksamheten och kommunikationsmarknaden som helhet samt på basis av prövningen besluta om tjänsten eller funktionen ska erbjudas eller inte, och offentliggöra beslutet och motiveringarna till det,

6) granska och godkänna styrelsens verksamhetsberättelse,

Förvaltningsrådet ska dessutom årligen före utgången av april lämna riksdagen en berättelse om hur den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § har genomförts och hur förvaltningsrådets styrnings- och tillsynsuppgif-

ter har fullgjorts under det föregående kalenderåret. Innan berättelsen lämnas ska Sametinget höras.

6 a §

Styrelsen

Bolaget skall ha en styrelse med minst fem och högst åtta medlemmar vilka inte får vara medlemmar i förvaltningsrådet och inte heller hör till bolagets övriga högsta ledning.

Bolagets styrelse skall företräda tillräckligt mångsidig sakkunskap och de båda språkgrupperna.

På styrelsen ankommer att

1) välja och entlediga bolagets verkställande direktör samt fastställa dennes lön och andra till befattningen anslutna villkor; verkställande direktören får inte vara medlem i förvaltningsrådet eller styrelsen,

2) välja bolagets övriga högsta ledning samt fastställa ledningens löner och andra till befattningarna anslutna villkor,

3) besluta om budgeten för det följande året,

4) sammankalla bolagsstämman och bereda de ärenden som skall behandlas vid stämman,

5) årligen lämna Kommunikationsverket en berättelse över bolagets verksamhet.

(ny)

6 a §

Förhandsprövning

En förhandsprövning ska göras av sådana nya tjänster eller funktioner som har mer än obetydlig inverkan på helhetsutbudet av innehållstjänster. Förhandsprövning ska göras, om den nya tjänsten eller funktionen är väsentlig till sin betydelse, sin varaktighet och sina kostnader.

Förhandsprövningen görs på begäran av Rundradion Ab eller på begäran av en person vars intresse ärendet berör. Prövningen kan göras också i andra fall, om det av grundad anledning är nödvändigt.

I prövningen ska ingå en bedömning av den planerade tjänstens eller funktionens marknads- och konkurrensinverkan samt övriga inverkan.

För prövningen ska skriftligt eller muntligt utlåtande begäras av konkurrensmyndigheten, konsumentmyndigheten och centrala aktörer i branschen. Vid behov kan också andra sakkunniga höras.

6 b §

Styrelsen

Bolaget skall ha en styrelse med minst fem och högst åtta medlemmar vilka inte får vara medlemmar i förvaltningsrådet och inte heller hör till bolagets övriga högsta ledning.

Bolagets styrelse skall företräda tillräckligt mångsidig sakkunskap och de båda språkgrupperna.

På styrelsen ankommer att

1) välja och entlediga bolagets verkställande direktör samt fastställa dennes lön och andra till befattningen anslutna villkor; verkställande direktören får inte vara medlem i förvaltningsrådet eller styrelsen,

2) välja bolagets övriga högsta ledning

samt fastställa ledningens löner och andra till befattningarna anslutna villkor,

3) besluta om budgeten för det följande året,

4) sammankalla bolagsstämman och bereda de ärenden som skall behandlas vid stämman,

5) årligen lämna Kommunikationsverket en berättelse över bolagets verksamhet.

7 §

Allmännyttig verksamhet

Bolagets uppgift är att tillhandahålla ett *hel- täckande* televisions- och radioprogramutbud jämte special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Dessa och andra *innehållstjänster som ansluter sig till den allmännyttiga verksamheten kan tillhandahållas i alla tele- nät.*

Den programverksamhet som bedrivs i allmännyttigt syfte skall särskilt:

2) producera, skapa *och utveckla* inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning,

3) i programutbudet beakta synpunkter som har att göra med allmänbildning och jämställdhet, erbjuda möjligheter till lärande och självutveckling, lägga vikt vid program avsedda för barn samt tillhandahålla andaktsprogram,

7 a §

Särredovisning av utbudet

Kommunikationsverket övervakar att 1–3 mom. iakttas. Bolaget skall på Kommunikationsverkets begäran tillställa det sitt bokslut samt de särredovisade funktionernas resultaträkning och balansräkning jämte noter.

8 a §

Särredovisning av nättjänster

7 §

Allmännyttig verksamhet

Bolagets uppgift är att tillhandahålla ett *mångsidigt och täckande allmännyttigt* televisions- och radioprogramutbud jämte special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Dessa och andra *allmännyttiga innehållstjänster kan tillhandahållas i allmänna kom- munikationsnät både riksomfattande och re- gionalt.*

Den programverksamhet som bedrivs i all- männyttigt syfte ska särskilt:

2) producera, skapa, *utveckla och bevara* inhemsk kultur, konst och stimulerande un- derhållning,

3) i programutbudet beakta synpunkter som har att göra med allmänbildning och jäm- ställdhet, erbjuda möjligheter till lärande och självutveckling, lägga vikt vid program av- sedda för barn *och ungdomar* samt tillhand- hålla andaktsprogram,

7 a §

Särredovisning av utbudet

(4 mom. upphävs)

8 a §

Särredovisning av nättjänster

Gällande lydelse

Förslagen lydelse

Kommunikationsverket övervakar att denna paragraf iakttas. Bolaget skall på Kommunikationsverkets begäran lämna sitt bokslut samt resultaträkningarna och balansräkningarna för de särredovisade funktionerna jämte noter till verket.

(2 mom. upphävs)

5 kap.

5 kap.

Särskilda stadganden**Särskilda stadganden**

12 a §

12 a §

*Berättelse till Kommunikationsverket**Kommunikationsverkets ekonomiska tillsynsuppgifter*

Rundradion Ab skall årligen före utgången av april lämna en berättelse till Kommunikationsverket om den allmännyttiga verksamheten under det föregående kalenderåret. I berättelsen skall lämnas sådana uppgifter som behövs för Kommunikationsverkets tillsyn över televisions- och radioverksamheten. Kommunikationsverket skall avge ett utlåtande om berättelsen till statsrådet före utgången av september.

Kommunikationsverket övervakar att 7 a, 8, 8 a och 12 § iakttas samt att underprissättning och korssubventionering inte används.

Bolaget ska årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket sitt bokslut samt resultaträkningarna och balansräkningarna för de särredovisade funktionerna jämte bilagor och revisorernas utlåtande om särredovisningskalkylerna. Bolaget ska på Kommunikationsverkets begäran trots sekretessbestämmelserna också lämna andra uppgifter för tillsynen.

Om bolaget bryter mot bestämmelserna i 7 a, 8, 8 a, 12 och 12 a §, kan Kommunikationsverket ålägga bolaget att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på bolagets bekostnad.

Bestämmelser om vite och hot om t tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

(ny)

12 b §

Berättelse till Kommunikationsverket

Bolaget ska årligen före utgången av april lämna Kommunikationsverket en berättelse om de tjänster som tillhandahållits under det föregående kalenderåret. I berättelsen ska det lämnas uppgifter som behövs för Kommunikationsverkets tillsyn över televisions- och radioverksamheten.

Kommunikationsverket ska före utgången av september lämna statsrådet ett utlåtande om berättelsen och de bokslutshandlingar

som avses i 12 a § 2 mom. Utlåtandet ska delges det riksdagsutskott som behandlar ärenden som gäller Rundradion Ab.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.*

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om förändring av lagen om statens televisions- och radiofond

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998) 2 § samt 3, 4, 6 och 7 kap., och 40 §, av dem 3, 4 och 7 kap. sådana de lyder delvis ändrade i lag 395/2003, 6 kap. sådant det lyder delvis ändrat i lag 395/2003 och 713/2005 samt 40 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 491/2002, och
ändras rubriken för 3 §, 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. samt 5 § 1, 2 och 4 mom., av dem rubriken för 3 § och 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag 395/2003 samt 3 § 2 mom. och 5 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1069/2007, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *televisionsapparat en apparat eller utrustning avsedd för att ta emot och följa med televisionsprogramutbud, och med*

2) *användning av en televisionsapparat att televisionsprogram tas emot med en televisionsapparat eller att en televisionsapparat innehas eller förvaras så att den när som helst genom obetydliga åtgärder kan användas för mottagning av televisionsprogram.*

3 §

Statens televisions och radiofond och avgifter till den

Till statens televisions- och radiofond avsätts de televisionsavgifter som tas ut för användningen av en televisionsapparat, retroaktiva televisionsavgifter, dröjsmålsavgifter, kontrollavgifter och ersättningarna för de kostnader som indrivningen av avgifter medför.

Förslagen lydelse

(2 § upphävs)

3 §

Statens televisions och radiofond och dess medel

För att täcka kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten enligt 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) får fonden medel ur ett anslag i statsbudgeten. År 2013 uppgår anslaget till 500 miljoner euro. Anslagsbeloppet justeras årligen så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivån. Som grund för justeringen används ett index som till en tred-

jedel består av levnadskostnadsindexet och till två tredjedelar av förtjänstnivåindexet.

4 §

Bokföring, bokslut och revisorer

För att granska fondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper tillsätter kommunikationsministeriet årligen två revisorer. Av revisorerna skall den ena vara en sådan OFR-revisor eller OFR-sammanslutning som avses i lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999) och den andra antingen OFR-revisor eller OFR-sammanslutning eller i revisionslagen (936/1994) avsedd CGR-revisor eller CGR-sammanslutning. Revisorerna skall avge en revisionsberättelse för varje räkenskapsperiod.

5 §

Användning av statens televisions- och radiofonds medel

Statens televisions- och radiofonds medel används för att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet samt för att täcka kostnaderna för indrivningen av avgifter till fonden. Fondens medel kan även i övrigt användas för att främja televisions- och radioverksamheten.

Fondens medel utgörs av de uppburna avgifterna och överskott från tidigare räkenskapsperioder som finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring.

Medel ur fonden betalas till Rundradion Ab i poster och vid *tidpunkter som godkänts av finansministeriet*, i enlighet med dispositionsplanen och bolagets finansieringsbehov.

4 §

Bokföring, bokslut och revisorer

För att granska fondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper tillsätter kommunikationsministeriet årligen två revisorer. Av revisorerna skall den ena vara en sådan OFR-revisor eller OFR-sammanslutning som avses i lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999) och den andra antingen OFR-revisor eller OFR-sammanslutning eller i revisionslagen (459/2007) avsedd CGR-revisor eller CGR-sammanslutning. Revisorerna skall avge en revisionsberättelse för varje räkenskapsperiod.

5 §

Användning av statens televisions- och radiofonds medel

Fondens medel utgörs av medel som betalas ur ett anslag i statsbudgeten, avgifter som tagits ut och överskott från tidigare räkenskapsperioder som finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring.

För att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet används årligen medel ur fonden till det belopp som avses i 3 § 2 mom. Medel får också användas för utbetalning av arvoden för förhandsprövning enligt 6 a § i lagen om Rundradion Ab samt för förvaltning av fonden. Medel ur fonden kan även i övrigt användas för att främja televisions- och radioverksamheten.

Medel ur fonden betalas till Rundradion Ab i enlighet med dispositionsplanen och bolagets finansieringsbehov.

3 kap.

(3 kap. upphävs)

Fastställande av televisionsavgift och betalningsskyldighet

6 §

Fastställande av televisionsavgiftens storlek

För användning av en televisionsapparat skall betalas en televisionsavgift, vars storlek bestäms av statsrådet. Vid fastställandet av avgiften skall beaktas bland annat Rundradion Ab:s möjligheter att sköta de lagstadgade uppgifter som gäller allmännyttig verksamhet och som uppställts för den, konkurrensläget i branschen samt den allmänna ekonomiska utvecklingen.

7 §

Skyldighet att betala televisionsavgift

För varje televisionsapparat som används skall betalas en televisionsavgift. Personer intagna på en offentlig anstalt behöver dock inte betala televisionsavgift för den televisionsapparat som de använder.

För användningen av televisionsapparater i en familj skall dock betalas endast en televisionsavgift för varje plats där en apparat är i permanent bruk. Med familj avses i denna lag ensamboende personer och personer som i äktenskap eller under äktenskapsliknande förhållanden lever tillsammans i gemensamt hushåll i samma bostad samt med dem stadigvarande bosatta släktingar eller barn, inklusive adoptivbarn och barn som placerats i familjen. Med släktingar avses personer som enligt ärvdabalken (40/1965) anses ha rätt till arv.

För televisionsapparater som används på enskilda näringsidkares eller samfunds eller stiftelsers verksamhetsställen skall betalas en televisionsavgift för varje verksamhetsställe. Näringsidkare eller samfund eller stiftelse som bedriver härbärgeringsrörelse eller härbärgeringsverksamhet skall dock för televisionsapparater i inkvarteringsrummen betala en televisionsavgift för varje grupp om fyra televisionsapparater eller en del av en sådan grupp.

Verksamhetsställe enligt denna lag är varje sådant permanent verksamhetsställe för en näringsidkare eller ett samfund eller en stiftelse som har en annan besöksadress än näringsidkarens eller samfundets eller stiftelsens andra permanenta verksamhetsställen. Kommunala förvaltningar och deras enheter samt statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder betraktas var och en som ett särskilt samfund.

8 §

Betalningsskyldighetens uppkomst och upphörande

Betalningsskyldigheten uppkommer när en televisionsapparat tas i bruk. Betalningsskyldigheten upphör när Teleförvaltningscentralen har fått anmälan om att användningen av televisionsapparaten har upphört. Betalningsskyldigheten omfattar dock minst en månad.

9 §

Anmälningsskyldighet

En televisionsanvändare som enligt denna lag är betalningsskyldig skall för indrivning av televisionsavgift göra en anmälan till Teleförvaltningscentralen om ibruktagande av varje sådan televisionsapparat som förutsätter att televisionsavgift betalas. Det är inte tillåtet att ta i bruk en televisionsapparat förrän försummad televisionsavgift har betalats.

En anmälan skall göras till Kommunikationsverket innan en televisionsapparat tas i bruk. Anmälan om ibruktagande av televisionsapparat träder i kraft den dag då den anländer till Kommunikationsverket eller vid en annan, senare tidpunkt som användaren uppger.

Av anmälan om ibruktagande skall framgå de uppgifter som enligt 18 § i denna lag skall införas i registret över televisionsanvändare.

Om en televisionsanvändare trots betalningspåminnelse under minst sex månaders tid försummar att betala televisionsavgiften, anses det att televisionsanvändaren har återtagit anmälan enligt i 1 mom. Teleförvaltningscentralen fattar ett beslut i saken.

10 §

Kontrollanter

Teleförvaltningscentralen övervakar att anmälningsskyldigheten enligt 9 § iakttas. Teleförvaltningscentralen kan förordna särskilda kontrollanter för uppgiften.

När en kontrollant utför kontroller skall han visa upp en utredning om att han har ett sådant förordnande av Teleförvaltningscentralen som avses i 1 mom.

I samband med kontrollen skall på begäran av kontrollanten ges uppgifter om televisionsanvändaren, om antalet televisionsapparater som används och var de finns, om den tid televisionsapparaten är i bruk och om andra omständigheter som behövs vid indrivningen av televisionsavgiften. Straff för lämning av oriktiga personuppgifter till kontrollanten döms ut enligt 16 kap. 5 § strafflagen (39/1889), om inte strängare straff för det bestäms någon annanstans i lag.

I samband med kontrollen skall på begäran av kontrollanten ges uppgifter om televisionsanvändaren, om antalet televisionsapparater som används och var de finns, om den tid televisionsapparaten är i bruk och om andra omständigheter som behövs vid indrivningen av televisionsavgiften.

11 §

Indrivning av televisionsavgift

Efter att ha fått anmälan enligt 9 § om att en televisionsapparat används indriver Teleförvaltningscentralen utan något separat beslut om betalningsskyldighet en televisionsavgift hos den fysiska eller juridiska person som anmälts som televisionsanvändare.

På indrivningen av avgiften tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), om inte något annat bestäms i denna lag.

Vid rättelse av sak- eller skrivfel i samband med indrivning av televisionsavgiften iakttas lagen om förvaltningsförfarande (598/1982).

12 §

Beslut om betalningsskyldighet

På begäran av televisionsanvändaren eller om det har blivit uppenbart i kontrollen att någon använder en televisionsapparat som inte har anmälts enligt 9 § fattar Teleförvaltningscentralen ett särskilt beslut om betalningsskyldighet och om dess begynnelsepunkt.

13 §

Dröjsmålsavgift och indrivningskostnader

Har televisionsavgiften inte betalats senast på den utsatta förfallodagen, indriver Kommunikationsverket förutom televisionsavgiften en dröjsmålsavgift på fem euro. Dröjsmålsavgiften indrivs för varje försenad televisionsavgift.

Har en försenad televisionsavgift, retroaktiv televisionsavgift eller kontrollavgift trots betalningsuppsmaning inte betalats, tar Kommunikationsverket utöver avgiften ut indrivningskostnader i enlighet med 10 § lagen om indrivning av fordringar (513/1999). Indrivningskostnaderna kan dock tas ut endast när avgiften indrivs för första gången.

Dröjsmålsavgift eller indrivningskostnader tas dock inte ut, om inga åtgärder har vidtagits för att driva in den försenade avgiften förrän den har betalats.

14 §

Retroaktiv televisionsavgift

Hos den som använder en televisionsapparat utan att göra anmälan enligt 9 § indriver Kommunikationsverket dubbel televisionsavgift för högst ett sådant år då televisionsapparaten har använts. I avgift indrivs härvid likväl minst 60 euro.

15 §

Utsökning av avgifter

Televisionsavgifter, retroaktiva televisions-

avgifter, dröjsmålsavgifter, kontrollavgifter och indrivningskostnader kan indrivas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/1961).

16 §

Avbrytande av indrivning

Om en televisionsanvändare trots uppmaningar har försummat att betala televisionsavgiften och avgiften inte heller har kunnat drivas in i utskökningsväg eller på något annat sätt och det är uppenbart att en fortsatt indrivning medför utgifter som strider mot lagens syfte, har Teleförvaltningscentralen rätt att avbryta indrivningsåtgärderna.

17 §

Återbetalning av televisionsavgift

Av en betald televisionsavgift återbetalas eller gottgörs den andel som förblir oanvänd och som räknas från den tidpunkt då Kommunikationsverket har fått anmälan om att användningen av en televisionsapparat har upphört. Från summan avdras en återbetalningsavgift på fem euro. Avgiften återbetalas inte, om det belopp som skall återbetalas är mindre än fem euro efter det att återbetalningsavgiften har avdragits.

4 kap.

(4 kap. upphävs)

Förande av register över televisionsanvändare

18 §

Register över televisionsanvändare

För indrivningen av televisionsavgifter och övervakningen av att denna lag följs skall Teleförvaltningscentralen föra ett register över televisionsanvändare med uppgifter om dem som lämnat en anmälan enligt 9 § och över dem som konstaterats ha brutit mot anmälningsskyldigheten enligt 9 § samt över indrivnings- och betalningstransaktioner som gäller avgifter som drivs in för användningen

av en televisionsapparat.

I registret får lagras namnet på fysiska personer, antalet televisionsapparater som de använder, personbeteckning, adress, hemkommun och modersmål samt andra sådana uppgifter om fysiska personer som behövs för att sköta indrivningen och övervakningen. I fråga om juridiska personer får i registret lagras motsvarande uppgifter som är nödvändiga med tanke på syftet med registerföringen, även affärs- och samfundssignum.

Teleförvaltningscentralen kan använda registret för att sköta sådana uppgifter i anslutning till televisionsavgifterna vilka bestämts för den i lag eller förordning.

19 §

Rätt att få och lagra uppgifter

För indrivningen av televisionsavgifter och övervakningen av att denna lag följs har Kommunikationsverket rätt att få och lagra följande uppgifter:

1) ur befolkningsdatasystemet uppgift om fysiska personers namn och adress, modersmål, personbeteckning och ändring av dem samt om dödsfall,

2) enligt avtal fysiska och juridiska personers adresser ur Posten Finland Abp:s adressregistersystem, samt

3) enligt avtal uppgifter om fysiska och juridiska personers telefonnummer och annan motsvarande kontaktinformation ur teleföretagens kundregister.

20 §

Samkörning av register

Teleförvaltningscentralen har rätt att samköra uppgifterna i registret över televisionsanvändare med de uppgifter som avses i 19 § samt att på så sätt bilda sådana register som behövs för övervakningen av att denna lag följs.

21 §

Utlämnande av uppgifter

För övervakningen av att denna lag följs

får ur registret över televisionsanvändare lämnas ut uppgifter till

- 1) polisen,
- 2) åklagarmyndigheterna, samt
- 3) domstolarna.

Ur registret över televisionsanvändare får dessutom lämnas ut

- 1) uppgifter till utskökningsmyndigheter för indrivning av de avgifter som avses i denna lag,
- 2) uppgifter till statistikcentralen för statistikföring, samt
- 3) statistiska uppgifter.

I andra fall än de som avses i 1 och 2 mom. iakttas i fråga om utlämnande av uppgifter ur registret över televisionsanvändare vad som bestäms om utlämnande av personuppgifter ur myndigheternas register.

22 §

Utplåning av uppgifter

Uppgifterna om dem som gjort en anmälan enligt 9 § utplånas ur registret över televisionsanvändare tio år efter utgången av det kalenderår under vilket Teleförvaltningscentralen fick anmälan om att användningen av en televisionsapparat har upphört.

Uppgifterna om dem som konstaterats ha brutit mot den anmälningsskyldighet som avses i 9 § utplånas ur registret över televisionsanvändare tio år efter utgången av det kalenderår under vilket beslutet om den konstaterade förseelsen vann laga kraft.

Uppgifterna om indrivnings- och betalningstransaktioner som gäller de avgifter som indrivs för användningen av en televisionsapparat utplånas ur registret över televisionsanvändare tio år efter utgången av det kalenderår under vilket åtgärden vidtogs.

De samkörda register som avses i 20 § utplånas omedelbart när användningen av dem har upphört, dock senast sex månader efter att de bildades.

6 kap.

(6 kap. upphävs)

Tvångsmedel, påföljder, ändringssökande

33 §

Vite

Om en koncessionshavare enligt 23 § bryter mot denna lag, kan Kommunikationsverket ålägga denne att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Kommunikationsverket kan förena sitt beslut enligt 1 mom. med vite enligt vad som bestäms i viteslagen (1113/1990).

34 §

Återkallande av koncession

Om en koncessionshavare enligt 23 § inte iakttar denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan statsrådet helt eller delvis återkalla koncessionen i sådana fall då koncessionshavaren trots uppmaning inte rättar sitt förfarande inom en skälig bestämd tid.

Staten är inte ersättningsskyldig, om koncessionen återkallas med stöd av 1 mom.

35 §

Kontrollavgift

Hos den som använder en televisionsapparat utan att lämna en anmälan enligt 9 § indrivs en kontrollavgift på 100 euro.

Kontrollavgiften påförs av Kommunikationsverket. Avgiften behöver inte påföras, om det kan anses att den tid televisionsapparaten har använts utan att anmälan gjorts är kort eller om det annars kan anses oskäligt att påföra kontrollavgift. Kontrollavgiften kan dock inte utan särskilda skäl lämnas opåfordrad på grundval av att användningstiden är kort, om det konstateras att televisionsanvändaren även tidigare har använt televisionsapparaten utan att göra anmälan enligt 9 §.

35 a §

Delgivning

Ett sådant beslut om återkallande av anmälan om ibruktagande, retroaktiv televisionsavgift eller kontrollavgift som avses i denna lag kan delges vederbörande per post. Om inte något annat visas, anses delgivningen ha skett den sjunde dagen efter att beslutet postades. I fråga om delgivning skall i övrigt iakttas lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966).

36 §

Ändringssökande

Om sökande av ändring i beslut som avses i denna lag bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Koncessionsavgiften skall betalas på förfallodagen trots att ändring sökts.

I Teleförvaltningscentralens beslut om skyldighet att betala retroaktiv televisionsavgift skall dock först yrkas rättelse hos Teleförvaltningscentralen inom 30 dagar från delgåendet av beslutet. För sökande av ändring i beslut med anledning av rättelseyrkande gäller 1 mom.

I förvaltningsdomstolens beslut om retroaktiv televisionsavgift eller kontrollavgift som meddelats med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

7 kap.

(7 kap. upphävs)

Särskilda bestämmelser

37 §

Handräckning

Kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen för verkställigheten av denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

38 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

8 kap.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse**Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse**

(40 § upphävs)

40 §

Övergångsbestämmelse

Den som har en gällande televisionslicens när denna lag träder i kraft anses ha gjort en anmälan enligt 9 §. Teleförvaltningscentralen har rätt att för varje televisionslicens som beviljats före ikraftträdandet av denna lag bestämma när den första faktureringsperioden för televisionsavgiften skall börja.

Om i gällande koncession för televisions- och radioverksamhet som utövas med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt förutsätts att en avgift för allmännyttig verksamhet betalas eller om koncessionsvillkoren annars står i strid med denna lag, iakttas bestämmelserna i denna lag i stället för koncessionsvillkoren. Även i sådana fall då den gällande koncessionen inte innehåller något villkor som förpliktar till avgift, iakttas bestämmelserna i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Innan lagen träder i kraft har Kommunikationsverket rätt att

1) ta ut alla televisionsavgifter som gäller tiden före ikraftträdandet, så att de förfaller till betalning senast den 31 december 2012, och

2) ta ut sådana televisionsavgifter som grundar sig på anmälningar om ibruktagande gjorda i december 2012 utan att tillämpa bestämmelserna i 8 § om den kortaste perioden som betalningsskyldigheten kan omfatta.

Vid indrivning av sådana televisionsavgifter som inte är betalda vid ikraftträdandet av denna lag, ska fram till den 1 januari 2018

de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

Televisionsavgifter som betalats för år 2013 betalas tillbaka utan avdrag för återbetalningsavgiften enligt 17 §.

I 17 § avsedda televisionavgifter som inte före utgången av 2017 har kunnat betalas tillbaka, intäktsförs i statens television- och radiofond den 1 januari 2018.

Uppgifterna i registret över televisionanvändare enligt den upphävda 18 § förstörs i enlighet med 34 § i personuppgiftslagen (523/1999).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.
